

Vertical text on the far left edge, including 'KOR', 'SZÓ', 'Munkaalkal', 'Old Arcade 782', 'Miss Goglint', 'nélkül kell bé', 'OMPANY', '264 V. 265-69', 'Kücs néki', 'huzható férfi', '20 évi jót', 'számtól', 'dupla be', 'vénati', 'Tökéletese', 'PONTOS', 'idmú', 'szá', 'különben', 'kedvelik a VAS', 'UTASOK, KIK', 'NEK SZÜKSÉ', 'GÜK VAN HASZ', 'VALMÁTÓ', 'RA, 20 ÉVI JÓT', 'ALLASSAL, Ked', 'vező alkalom. El', 'küldjük bárkinek', '7.86 utánvételt és a szállítási', 'fizetés mellett megvizsgálás', 'Ha nem igaz, a mit állítunk, ne', 'szert sem. Ne felejtse el', 'val többet a kellene ezen órát', 'y kereskedni firtni Onnek. Egy', 'ak, aranyalni firtni Onnek. Egy', 'nép INGYEN adunk minden órá', 'és egyesült Államok kivül', 'a pénzt előre ká beküldeni.', 'EXCELSIOR WATCH CO.', 'CHICAGO, ILL.

LIBERTY SZABADSÁG

The oldest established and largest Hungarian Paper Published Daily. Beolvadt lapok: Magyar Híradó, Magyarok Csillaga, Esti Újság, Amerikai Hírlap, Magyar Naplap, Magyar Hírmondó, Californiai Magyar Farmer. NO. 269. SZÁM. THIRTIETH YEAR. Cleveland, New York, Chicago, Pittsburgh, Detroit, Szombat, 1919. november 15. HARMINCADIK ÉVFOLYAM. EGYES SZÁM ÁRA 2 CENT.

MEGTISZTULT BUDAPEST A ROMÁNOKTÓL

Sikert remélnék a királypártiak Magyarországon

A bécsi lapok híradásai szerint a nemzetgyűlés többsége feltétlenül királypárti lesz. — Vázsonyi is királyt akar. — Ottó, József és Teck herceg a jelöltek. — A szocialisták az agitáció ellen a szövetségesekhez fordultak.

A magyarországi királypárti kísérletekkel, kapcsolatban az általános magyar politikai helyzettel igen élénken foglalkoznak a most beérkező bécsi lapok számai. A Neue Freie Presse egyik számában különösen részletesen foglalkozik ezzel a kérdéssel, amelynek megoldását osztrák szempontból is rendkívül fontosnak tartja, noha a cikkíró szerint eleve kizártnak tekinthető az, hogy Magyarország és Ausztria bármikor is a jövőben újabb kapcsolatba jöhessenek egymással.

A BÉKE KÉRDÉSEIBEN A SZENÁTUS DÖNTÉSE KORLÁTOZZA A VITÁT

Hamarosan el fog dönteni, hogy ez a béke kérdésében a szenátus döntése korlátozza a vitát. — A szenátus döntésekor a vitát korlátozzák. — A szenátus döntésekor a vitát korlátozzák.

OBSTRUKCIÓ KÉSZÜLT

A szenátus döntésekor a vitát korlátozzák. — A szenátus döntésekor a vitát korlátozzák.

HÁROM CSOPORT A KIRÁLYPÁRTBAN

Azok között, akik a királypártban vannak, három csoport alakult ki. — A királypártban három csoport alakult ki.

TECK HERCEG OSALÁDFAJA

A Teck hercegi család Sándor württembergi hercegtől származik, még pedig a Rhédei magyar grófnól közt morganatikusan házasságból. — A Teck hercegi család Sándor württembergi hercegtől származik.

A WELSI HERCEG NAGY UNNEPLÉSE

Washington, nov. 12. Nagy ünnepséget rendezett Washington, fejedelmi vendégeinek, a welsi hercegnek tiszteletére. — A welsi hercegnek tiszteletére nagy ünnepséget rendeztek.

10,000 DÁRAB AZAI PIÓCA most érkezett.

legjobb minőségű, kibírja a hosszabb utat és a rendelő feketé, hazai földben, eleme, jótállás mellett kapja meg. Sokáig nem volt a pióca az elfogy, innét kezdve nem lesz, azt rendelje meg most, mielőtt elfogy, 3 hónapig is elég.

4 darab \$2.00 9 darab \$4.00

rendelést küldje a pénzt is, azt utánvétellel nem szállítjuk.

Emil Nyitray

224 East 19th Str. New York, N. Y.

"Nincsenek méltó vezető emberek"

URES POLITIZÁLÁS. A Pesti Hírlap október 10-diki számának vezetőcikke.

Az ország politikai helyzete a kátyuba rekedt székér képét mutatja, amelyet hetek óta tehetetlenül körültegnélnek a politikusok és pártok. — Az ország politikai helyzete a kátyuba rekedt székér képét mutatja.

A Bányászok és Tulajdonosok Fenntartják Álláspontjukat

Wilson munkaügyi miniszter meghívására ma kezdődik meg a konferencia Washingtonban. — A konferencia igen hevesnek ígérkezik. — Ellentétes jelentések érkeznek be az egyes szenterületekről. — A bányászok nagyrésze még nem tért vissza.

Washington, nov. 13. Holnap

előlelt tizenegy órakor kezdődik meg a bányászoknak és a bányatulajdonosoknak együttes konferenciája, amely Wilson munkaügyi miniszter meghívására fog itt összegyűlni és a mely, mint a jelek mutatják, az ország történetének egyik leghevesebb ipari csatározása lesz.

A Tulajdonosok Programja

Majdnem bizonyos az, hogy a konferencián ebben fog összpontosulni a tulajdonosok törekvése: 1. Hogy a washingtoni bér szerződés még mindig érvényben van, amint azt Anderson bíró döntésével is bizonyítani fogják.

NEM ENGEDNEK A Bányászok A Bányászok A

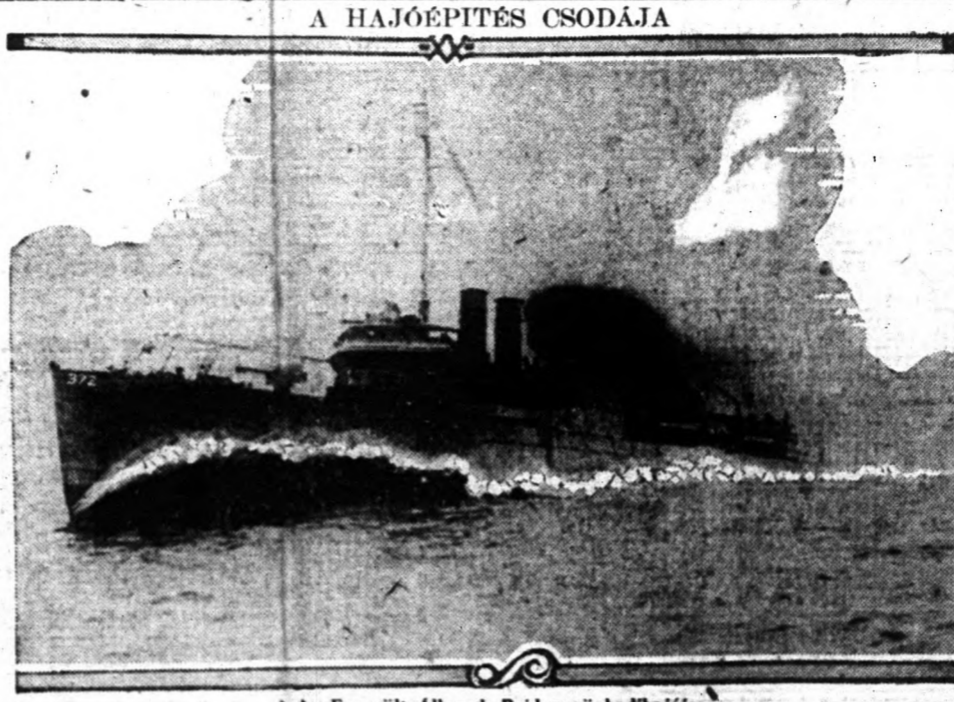
Ezzel szemben az is bizonyos, hogy a bányászok szintén makacs lesznek és hogy a makacságuk mögött nagyfokú elkeseredés is rejtőzködik. — Ezzel szemben az is bizonyos, hogy a bányászok szintén makacs lesznek.

Ferdinand Kiadatását Követelik

London, november 13. Mint az itteni hadügyminiszterium ma hivatalosan jelenti, Bulgária most már hivatalosan is kérte Ferdinánd volt bolgár cárnak a kiadatását ama vád alapján, hogy az országot a háborúba belekényszerítette.

A HAJÓÉPÍTÉS CSODÁJA

Az amerikai hajóépítési ipar legújabb büszkesége, a Reid nevű torpedóhúzó, mely a Bethlehem Shipbuilding Company telepén 45 nap alatt készült el. — Az amerikai hajóépítési ipar legújabb büszkesége.

Az Egyesült Államok Reid nevű hadihajója. Az amerikai hajóépítési ipar legújabb büszkesége, a Reid nevű torpedóhúzó, mely a Bethlehem Shipbuilding Company telepén 45 nap alatt készült el.

A Bányászok és Tulajdonosok Fenntartják Álláspontjukat

Wilson munkaügyi miniszter meghívására ma kezdődik meg a konferencia Washingtonban. — A konferencia igen hevesnek ígérkezik. — Ellentétes jelentések érkeznek be az egyes szenterületekről. — A bányászok nagyrésze még nem tért vissza.

A SZARAZAK TERVEL

Az állam törvényhozást új szesztilóvagy-végrehajtási javaslat elfogadására kéri föl. — Az állam törvényhozást új szesztilóvagy-végrehajtási javaslat elfogadására kéri föl.

A Bányászok Pontjai

Vizont a bányászok ezekkel fognak érvelni a konferencián: 1. Hogy a háborús állapotok gyakorlati szempontból feltétlenül megszűntek.

A Szarazak Terve

Az állam törvényhozást új szesztilóvagy-végrehajtási javaslat elfogadására kéri föl. — Az állam törvényhozást új szesztilóvagy-végrehajtási javaslat elfogadására kéri föl.

A Bányászok Pontjai

Vizont a bányászok ezekkel fognak érvelni a konferencián: 1. Hogy a háborús állapotok gyakorlati szempontból feltétlenül megszűntek.

A Szarazak Terve

Az állam törvényhozást új szesztilóvagy-végrehajtási javaslat elfogadására kéri föl. — Az állam törvényhozást új szesztilóvagy-végrehajtási javaslat elfogadására kéri föl.

Felszabadult az ellenség uralma alól a főváros

November 13-án kivonultak a román seregek Budapestről. — Horthy tengernagy nemzeti hadserege őrökdi a főváros felett. — Salgótarján visszakapta Magyarországot. — Foszfogatás az utolsó percig.

Kivonultak Budapestről a románok. Felszabadult a magyar sajtó, felszabadult a közvélemény, megvált az idegen ellenőrzés, az ellenséges gyámokodás és megszűntek a sorozatos visszaélések, fosztogatások. — Kivonultak Budapestről a románok.

LETARTÓZTATHATNAK A HATÓSÁGOK MINDEN EGYES KOMMUNISTÁT

McAdoo new yorki bíró rendelkezése szerint minden kommunista azonnal és feltétlenül letartóztatandó. — McAdoo new yorki bíró rendelkezése szerint minden kommunista azonnal és feltétlenül letartóztatandó.

A 161-ik PARAGRAFUS

A 161-ik paragrafus értelmében, hogy törvénytelen eszközökkel forradalmat akarnak szítani az országban. — A 161-ik paragrafus értelmében, hogy törvénytelen eszközökkel forradalmat akarnak szítani az országban.

LONDON, nov. 13. A mai nap

tól kezdve nem lengeti a szél a román lobogót Budapesten. — A mai napról kezdve nem lengeti a szél a román lobogót Budapesten.

BUDAPEST, nov. 9. (Még

köze érkezett távirat.) A románok hivatalosan értesítették a szövetségesek budapesti bizottságát, hogy Konstantin Diamant, Románia legfelsőbb budapesti képviselője, kedden elhagyja a magyar fővárost. — BUDAPEST, nov. 9. (Még köze érkezett távirat.)

A SZARAZAK TERVEL

Az állam törvényhozást új szesztilóvagy-végrehajtási javaslat elfogadására kéri föl. — Az állam törvényhozást új szesztilóvagy-végrehajtási javaslat elfogadására kéri föl.

A Bányászok Pontjai

Vizont a bányászok ezekkel fognak érvelni a konferencián: 1. Hogy a háborús állapotok gyakorlati szempontból feltétlenül megszűntek.

A Szarazak Terve

Az állam törvényhozást új szesztilóvagy-végrehajtási javaslat elfogadására kéri föl. — Az állam törvényhozást új szesztilóvagy-végrehajtási javaslat elfogadására kéri föl.

A Bányászok Pontjai

Vizont a bányászok ezekkel fognak érvelni a konferencián: 1. Hogy a háborús állapotok gyakorlati szempontból feltétlenül megszűntek.

A Szarazak Terve

Az állam törvényhozást új szesztilóvagy-végrehajtási javaslat elfogadására kéri föl. — Az állam törvényhozást új szesztilóvagy-végrehajtási javaslat elfogadására kéri föl.

Teljes odaadással NAPTÁR

elkészítésén. Ez a naptár ugy kiállításban, mint tartalomban igazán kellemes meglepetés lesz minden előfizetőnk részére. A Szabadság 1920-dik évi nagy naptára, mint rendezesen, ezidén is a Szabadság karácsonyi ajándéka lesz hűséges olvasói számára.

FIGYELMEZTETÉS.
Iparokdjék mindenki hátralekötött melletti rendezni, mert a naptárt az ideiglenes munkások az előfizetőkkel hátralekötött melletti rendezni, mert a naptárt az ideiglenes munkások az előfizetőkkel hátralekötött melletti rendezni.

OLLAR NAPONTA
Hét dollárt heten-
denki megtakarít-
dolgozik. Küldje el
pontosan a 7 dol-
ly esetleg többet és
mint

zó Bankbetét
pénze a kamatok
ról-napra szaporó-
dollárjával napon-
év alatt 7300 dollárt
meg, de ezen idő
zének kamataja is
llárt tesz ki, ugy-
esen 11,300 dollár-
A 4000 dollár kama-
koreste, hogy pén-
telentül hagyta és az
elyett dolgozott.

ESHETŐSÉG-
ZÁMOLNI KELL,
gedhetik és kieshe-
munkából. Ha van
ritott pénze, nem
betegségtől, nem
munkanélküliségtől,
bízalommal néz a jö-
ha megőregszik,

ZORUL SENKIRE
gtakarított pénzéből
almasan megélhet.
en még ma takarita-
táldja első betétjét
Mi betétkönyvét
elküldjük és kíván-
pénzét bármikor
setjük.
ágosítást és tanácsot
ügyben készségesen

METH JÁNOS
LAMI BANK
ECOND AVENUE,
ner 83rd Street,
ew York City.

kat. A háború előtt sós-
m érte ezt a magasságot
smantbehozatal.

tegek figyelmébe
el tanács legyen. Minden beteg
erzetesen lesz kezelve, bármiféle
betegségre, szívrohamra, elhízásra,
leggyógyítani, vagy gyógyítani
nak mondották bizalommal for-
hozni.
és férfiak kezelésére különös
fontosnak tartjuk. Az orvos
minden rendkívüli diagnózist, ideg-
ny, szív, tüdő, lép, máj, ves-
zék, hólyag, szem, fül,
örvényszakot, vérkeringés-
betegségeket, bőrtól kezdve
mindenféle kórtól, elhízást, elhízást,
2-3-7-ig. Vasárnap és ünne-
p-12-ig. Levelezés válaszok.

DR. A. NEUMAN
Gillen St. Paterson, N. J.
szerepel tudományok tudosa
éve működő magyar orvos.

ZELLEMI
ÉG
gy elhagyja, miszerint
Ipar fejlődésével si-
spességük révén ala-
már felett, hogy a
ála után is közleked-
bb Morgan elhalálo-
kódásukat? Hogy az
ack és Carnegie elha-
mi rettenetes csapás
alistái hirtelen elha-
egy napra sem szün-
Mágusok hatalma
elenleg a tőke tulaj-
ó szerepet, mert ta-
y a meggazdagodás-

A PÉNZÉT
pekulációja, avagy
em pedig levegőben
elhelyezése. Mi Ban-
ki és Pénzügyi mű-
knek alapjával a kor-
multból és felfoga-
állások fejében forog
gynehány ember ha-
tálagos embereket a

MEG.
et, mint vizsgálatot
meggyőződhetik és
detésük révén meg-
ennek dacára, hogy
aki felismeri az üs-
t — pénzt jelent az

TÖRVÉNY ELÉ KERÜLT A VÖRÖS HÖHÉROK FŐNÖKE

A politikai nyomozó osztály vezérének részletes vallomása és szereplése a diktatúrában. — Tagadja Korvin, hogy ő rendezte el a kinzásokat és kivégzéseket.

A "Pesti Hírlap" október 3-iki számából.

SZAMUELY IS MEGÉRKEZIK.
December közepén megérkezett Oroszországból Szamuely Tibor. Átvette a Vörös Újság szerkesztését. Már 1919. január elején mintegy tízezer taggal megalakították a magyarországi kommunista pártot.

Korvin kilepett a Fabankból s a kommunista part adminisztrációját intézte. Kun Béla ekkor már Landler Jenővel és Pogány Józseffel többször tárgyalta a szociáldemokrata pártot a kommunista párttal való egyesítésre. A tárgyalások azonban eredményre nem vezettek, azért, mert ebben az időben még ugy Landler, mint Pogány, a pártvezetés alapjait állították meg. Megindult azonban már egészen nyíltan az agitáció, felvonnásokra rendeztek s amikor a leszerelt katonák februárban a Népszavát megtámadták, Hevesi és Szamuely kivételével letartóztatták a kommunista párt vezetőit. Közvetlenül lezárásuk után Pogány, Landler és Böhm Vilmos megölték Kun Bélát a gyűjtőfogházban, ahol arról tárgyalta, miként lehetne a szociáldemokrata és kommunista pártot egyesíteni s a proletárdiktatúrát megteremtetni.

Március nyolcadikán késettünk el a plattformmal — mondotta Korvin a kihallgatása során. — En jegyzőkönyv alakjában géppel leírtam és még aznap átadtam Pogányék megbízottjának, Bogár Ignácnak, a nyomozószakszervezet elnökének.

Az a terv volt irányadó, hogy a katonaság között, — amely már meg volt fertőzve s a felelősségtelenség jelei sürűn mutatkoztak, — erős propagandát kell kifejteni. Ezt a feladatot megoldotta a 32-eseknél Lövi Béla, akit, noha tiszt volt, mint kizárólag csempészték a katonaságra, a legénység közé, (a mint ismeretes, elesett a Ludovika ostrománál a június 1-én ellenforradalom napján) — az első honvédelmi bizottság tagjaként megölték Krámer Sándor, a szövetség vezetője, a tengerészek között pedig az akkor már jelentős hatalomra vergődött Cserny József, a későbbi terrorizáló főparancsnok, Pogány Józsefnek, a katonaság elnökének és helyettesének, Szabó Imre volt aktív tisztnek pedig az volt a feladata, hogy a hadseregben beállott bomlást szétessék...

A GYŰJTŐFOGHÁZ REJTÉLMÉI.
Március huszonegyedikén délután három órakor Landler, Böhm, Pogány, Kunfi Zsigmond és Sándor Ferenc a gyűjtőfogházba mentek, ahol a letartóztatott Kun Bélával és Korvin Ottóval tárgyalta a diktatúra véglegesítéséről. Az egyezményt azután Korvin gépelte le. Öt órakor délután Pogány József a katonatanácsokhoz ment.

UTLEVELEK
beszerzése végett a legelőszzerűbb ha mielőbb bejónak irodámba, ne vesztessek az időt, ne folyamodjanak ismeretlen ügynökökhöz.
IFJ. NÉMETH JÁNOS, BANKÁR
437 PENN AVE. 231 W. GIRARD AVE.
PITTSBURGH, PA. PHILADELPHIA, PA.
irodája itt van közelükben a hol
UTLEVÉL, HAJÓJEGY ÉS PÉNZKÜLDÉSI ÜGYEIKET
személyesen intézhetik el.
PONTOS KISZOLGÁLÁSÉRT SZAVATOLOK.
JOHN NEMETH, JR. BANKER
PENNSYLVANIA ÁLLAM ELLENŐRZÉSE ALATT.

UTLEVELEK
beszerzése végett a legelőszzerűbb ha mielőbb bejónak irodámba, ne vesztessek az időt, ne folyamodjanak ismeretlen ügynökökhöz.
IFJ. NÉMETH JÁNOS, BANKÁR
437 PENN AVE. 231 W. GIRARD AVE.
PITTSBURGH, PA. PHILADELPHIA, PA.
irodája itt van közelükben a hol
UTLEVÉL, HAJÓJEGY ÉS PÉNZKÜLDÉSI ÜGYEIKET
személyesen intézhetik el.
PONTOS KISZOLGÁLÁSÉRT SZAVATOLOK.
JOHN NEMETH, JR. BANKER
PENNSYLVANIA ÁLLAM ELLENŐRZÉSE ALATT.

SZABAD A HAZAUTAZÁS. SZABAD A PÉNZKÜLDÉS.

Akar Hazautazni? Akar az óhazába pénzt küldeni? Forduljon hozzánk.
TRANSATLANTIC EXCHANGE, INC.
203 TENTH AVE., CORNER 22nd STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel. Farragut 7232.

STATÁRIUM VAN A NORTH DAKOTAI BANYAVIDÉKEN
A kormányzó át akarja venni az összes szénbányákat, amelyekben sztrájk van.

KIRENDELTE A KATONASÁGOT.
Az állam minden 18-45 éves épkézláb férfit fegyverre szólították.
Bismarck, N. D., nov. 12. North Dakota állam szénbányávidékén néhány nappal ezelőtt sztrájkba lépett vagy 1500 bányász s ezáltal a kemény tél beköszöntésekor az a veszedelem fenyegeti az állam lakosságát, hogy nem tud szénhez jutni.
A sztrájkból kifolyóan Lynn J. Frazier kormányzó drasztikus lépésre szánta magát. Statáriumot hirdetett a bányavidékeken és elrendelte, hogy a bányákban azonnal végezzék fel az üzemet.
A proklamációjában elrendeli a kormányzó, hogy Fraser generális vegye kezébe az állam szén iparának vezetését s gondoskodjék a bányák megnyitásáról s arról, hogy az állam népe szénhez juthasson a legrövidebb időn belül. Mindenki, aki a bányák üzembehelyezését megakadályozza, letartóztatandó és fogságban tartandó mindaddig, amíg a bányások meg nem egyeznek a bányatulajdonosokkal a bérkerészt illetőleg.

AZ OROSZ BOLSHEVIK NEVELÉSI RENDSZERE
A gyermekeket elszakítják szüleiktől és az állam maga nevelgeti.

A Washingtonba a bolshevik bizottság utján beérkezett jelentések szerint a moszkvai bolshevik központi bizottság szigorúan végrehajtja a gyermekek társadalmisításának intézményét.
A beérkezett hírek szerint a gyermekeket elszakítják a szüleiktől azért, hogy egységesen nevelthessék. Ugynevezett "gyermekpalotába" gyűjtik őket egybe, amely "gyermekpaloták" azonban rosszul vezetett kaszárnyáknak nem egyebek. Az egyik ilyen "gyermekpalotában" a hűtőszekrények ezer gyermekeket gyűjtöttek egybe, akiknek életkora háromtól tíz évig váltakozik.

Azokat a szülőket, akik ellent állást tanúsítottak, mint az állam ellenségeit bebörtönözték. A beérkezett híradások szerint igen sok anya megőrült, avagy öngyilkosságot követett el akkor, a mikor erőszakkal elszakították tőle a gyermekét. Nem engedik meg, hogy a szülőket meglátogathassák a gyermekeket, nehogy burzsoa eszmékkel töltsék meg a fejüket.
Egyes hírek arról is beszámolnak, hogy némelyik ilyen "gyermekpalotában" a gyermekek száza pusztultak el gondozás hiánya miatt.

UJRA A NEMZETEK LIGÁJA
Páris, nov. 12. — A békekonferencia legfelsőbb tanácsa egy legutóbb tartott gyűlésén elhatározta, hogy a Nemzetek Ligáját működésbe kell hozni, anélkül, hogy addigra az Egyesült Államok szenátusa elfogadná, vagy visszautasítaná a békeszerződést. Az Egyesült Államok szenátusának késedelmeskedését ebben az irányban okvetlenül szövege kell tenni a Nemzetek Ligájának első ülésén.
A Le Temps szerint arról is szó volt, hogy a békeszerződést hatályba helyezték, tekintet nélkül arra, hogy az Egyesült Államok szenátusa adja-e hozzájárulását, vagy sem. A lap azután hosszasan fejtegeti, hogy az Egyesült Államok hozzájárulása nélkül tényleg érvényes lesz-e a békeszerződés, tekintettel arra, hogy az egyes birodalmakban, ahol már amerikaiaknak is eszméiket helyet, ezek nem vehetnek majd részt.

BULGARIA ALAIRJA A BÉKÉT.
Páris, nov. 13. A békekonferencia azt a hivatalos értesítést kapta Szófiából, hogy a bolgár kormány alá fogja írni a bolgár küldöttségnek átnyújtott békeszerződést. A jelentés szerint Stambulinsky bolgár miniszterelnök már el is utazott Szófiából Páris felé, hogy az ország nevében a békeokmányt aláírassa.

CORNIGEN
COMBINATION
FAJDALOM NÉLKÜL
ELTAVOLITJA TYUKSZEMÉT
A leggyorsabb és fájdalom nélkül eltávolítja a tyukszemet. Ez az egyedüli szer, amely teljesen ártalmatlan, rövid idő alatt úgy, hogy több vizsgálatra nem is szükséges. Kapható minden magyar és angol patikában.

CENTRALIA PÉLDÁJÁT KÖVETIK MÁS VÁROSK IS WASHINGTONBAN

Az I. W. W. szervezet tagjait összefogdoszták Seattle, Tacoma és Aberdeen városokban.

A CENTRALIAI LINCSELS.
Összeseküvés követelménye volt a diszfelvonulás véres megzavarása.
Centralia, Wash., nov. 13. — Nyugat-Washingtonban a városok és kisebb ipartelepek is kezdik követni Centralia példáját, amit az I. W. W. szervezet tagjainak összefogdosásával mutatott. Seattle, Tacoma és Aberdeen városokban rasziát tartott a rendőrség az I. W. W. szervezet helyiségeiben.
Seattleben tizenegy vöröst fogtak el és "több tonna izgató nyomtatványt" koboztak el.
Tacomban harmincegy állítólagos I. W. W. tag került rendőrkézre nagymennyiségű radikális nyomtatványval együtt.

Aberdeenben nem volt senki a pártvezetésben s csak nyomtatványokat és a szervezet hivatalos könyveit szállították el.
Robert S. Saunders szövetségi kerületi ügyész kijelentette Seattleben, hogy megindult az élet-halál harc a társadalom és az I. W. W. szervezet közt. A centraliai eset elegendő, — úgymond — arra, hogy ez ellen a veszedelmes szervezet ellen a törvény teljes szigorával eljárjanak.
A november 11-én történt I. W. W. merénylet halottjainak száma megszaporodik. Haldoklik már a sebesültek egyike s attól félnek, hogy egy másik sebesült se marad életben.
Az állami katonaság, amely megszállta a várost és helyreállította a rendet, elszállított a csehalsi megyei börtönbe négy férfit és egy nőt azok közül, a kiket mint I. W. W. tagokat letartóztattak.

Egy D. Lamb nevű tizenhat éves fiút, akit apjával együtt elfogtak, elmondta, hogy hallotta a párt a fegyverzetet megünnepelésnek megvárássalról be szelgetni barátaival. Erre az apa bevallotta, hogy a radikálisok négy volt katonát halálra ítélték az I. W. W. szervezet ellen való agitálásuk miatt. Ketőt agyon is löttek. A harmadik Dr. David Livingston volt, aki kapitányi rangban szolgált Francisországban s jelenleg koroner Centraliában.

Dr. Livingston ejtette meg a koroner vizsgálatot Britt Smithnek, az I. W. W. szervezet megünnepelt titkárnak teteme fölött. A koroner és esküdtészek megállapította, hogy Smith halálát ismeretlen tettesek okozták. Smithet a Cehalsi folyóba halászták ki. Miután a hidra felkötötték, valaki elvágta a kötelet és a golyókkal át megátlukasztott holttest a folyóba zuhant.

Az Amerikai Légio gyűlést tartott s olyan határozatot hozott, amelyben irgalom nélkül halált követel azoknak a fejeire, akiket a négy volt katonágon lövésben bűnösnek találnak majd s felhívja a hatóságokat, hogy kíméletlen hajtóvadászatot indítsanak a radikálisok ellen.
Tillsley szövetségi biztos a centraliai zavargásért a szövetségi hatóságokat okolja, amelyek nem deportálták Washingtonból a bevándorolt vörösekét.

A bányások és a tulajdonosok fontartják álláspontjukat.
(Folytatás az 1-6 oldalról.)
Chicago, nov. 13. A szénföldék legnagyobb részéről igen ellentétes és bizonytalan jelentések érkeztek be. Az bizonyos, hogy a bányászok legnagyobb része még nem tett eleget a sztrájk felúvását elrendelő parancsoknak és az is bizonyos, hogy a sztrájk előtti termelés addig nem érhető el, amíg az új bérszerződés meg nem kötöttik. A legrosszabb a helyzet Ohioában, ahol a szervezett bányások közül csak igen kevesen tértek vissza s munkába, míg West Virginiából és más államokból a helyzet javulását jelentik.

HAZA MEGY?

— ez még nem ok arra, hogy addig, amíg itt van, pénzére ne vigyázzon.

Sőt —
Jobban kell vigyáznia, mert az utazáshoz, meg a mi azzal jár, sok pénz kell és okos ember nem teszi ki magát meglepetéseknek.
Vigyázzon! Legyen óvatos! A dollár ma a legértékesebb pénz a világon s megérdemli, hogy a leg gondosabban őrizze.

Könnyelmű ember otthon tartja pénzét. Okos ember bankba teszi. Olyan bankba, mely négy százalékos kamatot fizet és pénzt felmondás nélkül kívánatra azonnal visszafizeti.
Az én bankom ilyen.

KISS EMIL

133 Second Ave.
New York, N. Y.

ATADJAK A VASUTAKAT A TULAJDONOSAINKNAK.
A kongresszus most folytatja a vitát a vasutak sorsa felett. — Igen vasutaink, hogy tarifaemelés következik be.

Washingtonból veit hír szerint a most következő hónapok folyamán valószínűleg felemlék a vasuti tarifát az Egyesült Államokban, ha a kongresszus elfogadja az államközi kereskedelmi bizottságnak a javaslatát, a mely most van tárgyalás alatt.
A bizottság javaslata szerint a vasutakat visszadják a tulajdonosaiknak. Ezenkívül hat hónapig a kormány garantálja a vasutaknak ugyanazt a jövődelmezőségeit a befektetett tőke után, mint a háború alatt. Ezt az összeget pedig a tarifa felemelésével fogják megszerezni és nem közvetlenül az államkincstárból fedezni.
A bizottság jelentése nem tartja elfogadhatónak a Plumb-féle javaslatot, mert az tulajdonságát és nem tartja helyesnek általában azt, ha a vasutakat az állam kisajátítja és saját vezetésére veszi.

Sikert remélnék a királypártiak Magyarországon
(Folytatás az 1-6 oldalról.)
nek választási szabályai még megállapítva sincsenek, feltétlenül királypárti lesz az a többség. Hogy azonban ez a többség a volt királyi fiának, József főhercegnek, avagy Teck hercegnek az érdekében fog-e megnyilatkozni, azt még ma sejténi sem lehet. A fejlemények egyébként is nagyrészt attól függenek majd, hogy a párisi békekonferenciának nagytámasa milyen álláspontot fog elfoglalni a magyarországi belpolitika területén. Mindaddig nagy volt Párisban ugy a cseh, mint a délszláv befolyás, amely államok viszont mindeztől függetlenül elhatározottan ellenézték azt, hogy Magyarország újabb királysággá legyen és semmi sem mutatja, hogy ez irányban megváltozott volna.

A MAGYAR POLITIKA TISZTAN KIRÁLYPÁRTI.
Friedrich miniszterelnök ama beszédjét, amelynek során királypártinak vallotta magát azért, mert a királyság intézménye a magyar nép lelkében gyökerezik, nagyban tárgyalják a budapesti politikai körökben. A jelenlegi helyzet az a bécsi tudósítók szerint, hogy a szociáldemokraták és a parányi köztársasági pártot kivéve mindenki monarchista. Még Vásonyi Vilmos is, aki pedig a polgári párt balszárnyát képviseli, szintén királypártinak vallja magát. Bizonyosnak mondható az, hogy a magyar nemzetgyűlésnek királypárti többsége lesz. Ezt annál is valószínűbbnek tartják, mert most lesz az első cseh Magyarországon, amikor a választásokon a nők is szavazni fognak.

"OREON" KÖSZVÉNYORVOSÁG
JAJ A HÁTAM! JAJ A DEREKAM!
A hűvösebb idő beálltával így jajgatnak a köszvénybajosok, akiknél a kőszvény már a vérbe s a csontokba is behuzódott. De az
"OREON" KÖSZVÉNYORVOSÁG
éppen arra való, hogy az ilyen macakbajokat legyőzze s meggyógyítsa. Sok ezer szenvedő, aki már mindent megpróbált s semmi sem használt neki, az "OREON" KÖSZVÉNYORVOSÁGOT próbált meg. Aki nem habozik, nem vár, hanem azonnal meghoztatja az "OREON" KÖSZVÉNYORVOSÁGOT, annak
NEM KELL JAJGATNI.
Egy nagy üveg "Oreon" kőszvényorvosát egy dollár 25 cent, egy teljes kúrahoz való öt üveg öt dollár bértmértve. Hossza meg még ma!
ÖRIZKEDJEN UTANZATOKTÓL
s hogy véde legyen, saját érdekében cimezze a pénzt s rendelést így:
VÖRÖS KERESZT PATIKA
8901 Buckeye Road, Cleveland, O.
NAPTAR! Minden rendelő újevkor gyönyörű naptárt kap!
FIGYELEM!
AZ OREON KANALAS KÖSZVÉNYORVOSÁG A legkíméletlenebb bevérvő orvosok kőszvény ellen s az utánaátok meg sem kímélhetik jószág tekintetében. Makacsabb, régebbi bajnál azonban használati ajánlatos ezzel együtt egy külön beérkező szer is, a Vörös Kereszt Villanykenőcs. Ez Nagy téglát egy dollár 10 centért küldünk mindenhol. A két szer együttes használata bámulatos gyorsan segít a szenvedőn.

DÉLAMERIKAI SZÉPSÉGEK

Mme Le Breton és Miss Manuela Lloveras.

Az elmúlt napokban érkezett Washingtonba Le Breton asszony, az új argentinai nagykövetség felesége...

FELHÍVÁS.

Mindazok, kik a West 50-75-ik utcák között, a Lorain Ave. közelében laknak...

CLEVELANDI HIREK

A HITVESGYILKOS BÜNHÖDÉSE.

ÉLETFOGYTIG TARTÓ FEGYHÁZRA ÍTBÉLT WILLIAM NOELT.

Az esküdtek bünszék találták elsőfoku gyilkosság elkövetésében, de megkímélték a villamosszéktől...

Még június 21-én történt, hogy anyósának, Mrs. Mary Stoessnernek west sidei otthonában agyonlőtte feleségét...

A gyilkosság után önmaga jelentkezett a rendőrségen. Ezek után általános meglepetést keltett, hogy a védője tanácsára nem bünszék vallotta magát...

Az hitte Ross ügyvéd, hogy a vádnak nincsen tanúja az anyrón kívül. Tanúszékbe ültette azonban a vád Mrs. Louis Tafelt...

A BANDITA

TESTVÉRPÁR.

Andrew Kebort, a fiatal rablógyilkost, aki az üldözésére indult sheriff egyik kísérőjét agyonlőtte, életfogytig tartó börtönrre ítélték...

Két clevelandi bandita, a Kebort testvérek, Andrew és Patrick, most került az igazságszolgáltatás elé...

A bandita a bűnyének tárgyalása során arra kérte Reynolds bíró a painesvillei megye törvényszékén, hogy mint emberölésben magát bünszék valló vádlottat ítélje el aszerint, amilyen fokának véli a gyilkosságot.

A bíró úgy döntött, hogy Andrew Kebort másodikfoku gyilkosságban bünszék. Ennek alapján életfogytig tartó fegyházzal sújtotta.

Az ítélet nagy meglepetést keltett, mivel a védőügyvédek zárt beszédükben arra kérték az esküdteket, hogy mentseik fel a vádlottat...

Reynolds bíró kijelentette ítéletében, hogy a tárgyalás során nem volt elegendő bizonyíték arra, hogy elsőfoku gyilkosságban mondják ki az esküdtek bünszék. Megengedte a bíró, hogy esetleg felmentette volna az esküdtszék. Ezt a szerencsét bünszék vallással élvezte Andrew Kebort.

A védő új tárgyalásért folyamodott. Patrick Kebort bűnyének tárgyalása valószínűleg a jövő héten kezdődik meg.

A két testvér az ut mentén a Magyar Nők Dollar Klubja pénteken, november 14-én délután 3 órakor érkezik el a Wohl-féle vendéglőben.

POMERENE

ELNÖKJELÖLT.

Az ohioi szenátort óhajtik demokratáknak jelöltnek.

Mint ismeretes dolog, mozgalom indult meg avégett, hogy Atlee Pomerene ohioi szenátort jelölje a demokrata párt elnöknek.

ZOUL LESZ A KORONER.

A közművek békébiró nem tördik a fizetését.

Joseph Menning és Frank T. Andrews megyei biztosok kijelentették, hogy W. J. Zoul békebíró fogják kinevezni Dr. Jacobs utódjúl koronernek.

A DOLLAR KLUB GYŰLÉSE.

November 14-én, pénteken délután találkoznak a lelkes magyar nők a Wohl-féle vendéglőben.

A Magyar Nők Dollar Klubja pénteken, november 14-én délután 3 órakor érkezik el a Wohl-féle vendéglőben.

A SZÉNSZTRÁJK UJABB OK A GÁZZAL VALÓ TAKARÉKOSSÁGRA.

A szén szükség, amely a sztrájkot feltétlenül követni fogja, a clevelandi otthonoknak is nehéz fűtési problémát jelent.

A hideg napok alatt nem lesz elég természetes gáz a fűtéshez.

E tél hideg napjain a gázszükség elkerülhetetlen.

A helyzet a természetes gázzal való leggazdaságosabb elbánást követeli meg. Tömesse be a repedéseket. Bizonyosodjék meg, hogy az égők kékes lángot adnak. Ne próbáljon gázzal tüzelni a szénkályhában.

Ne támaszkodjék a fűtésnél kizárólag a természetes gázra.

THE EAST OHIO GAS COMPANY

A HONVÁGY ŐRÜLTJE.

Szerezzünk szülőföldjére visszajutni egy szerencsétlen magyart. Az orvosok azt mondják, hogy szülei visszatartása visszaállítja lelki egyensúlyát.

Mint olvasóink jól tudják, alig van Amerikában magyar telep, amelyen a honvágy nem tett volna ongyilkossá, vagy nem juttatott volna az örültek házába néhány magyart.

Vályi három éven keresztül átgondolta a világháború viharzását. Párttette otthon hagyott szüleit s egyetlen vágya volt csak, visszajutni az elhagyott faluba örög szüleinek istápolására.

A kórházból kiengedték nemrég egy farmerhez, aki betévfalujáért reggeltől estig dolgoztatja.

A földieit, akik meg szokták látogatni, megsajnálják Vályi Gábort s elhatározták, hogy valamiképp visszajuttatják a szülőfalujába, amúli is inkább, mert az orvosok úgy vélekednek, hogy szüleinek, szülőházájának viszontlátása visszaadja elméje tisztaságát.

Geszti Imre és Baris János vállalkoztak arra, hogy összegyűjtsék a hazautazáshoz szükséges pénzt.

Más rendőrök azt vallották, hogy látták Ruthenberget a felvonulás élen nagy vörös szalaggal a mellén.

Az esküdtszék, amely megállapítja majd, hogy büns-e Ruthenberget a Vádhelel eszelekmény elkövetésében, vagy nem, két nap alatt tudták csak összeválogatni, mivel a legtöbb elítélteket úgy nyilatkozott, hogy elfogult a radikálisokkal szemben.

RUTHENBERG AZ ESKÜDTSZÉK ELŐTT.

Megkezdtek a kommunista vezér bűnyének tárgyalását. két napig tartott az esküdtszék összeállítás.

Cull bíró törvényszékén esztörtökön került esküdtszék elé Charles T. Ruthenbergek, a clevelandi szocialisták volt polgármesterjelöltjének és vezérének bünyje. Ruthenberget, aki jelenleg az Országos Kommunista Párt titkára Chicagóban, arról vádolják, hogy megölési szándékkal megtámadta május 1-én a vörös parádé alkalmával Robt. A. Kern rendőrt.

Az első tanu Kern rendőr volt, aki elmondotta, hogy a Superior Ave. és E. 6th sarkán állt őt, amikor a tüntetők arra vonultak. Feltűnt neki, hogy vörös zászlókkal vonulnak fel a munkások s egy ember szocialista jelszavakat ordít.

Nem tördve az útésekkel, odaléptem egy vörös zászlóval akart melli férfinéz, aki egy másik embert ütlegelt. Amidőn engem meglátott, az esernyőjét ráfordította és úgy fejbe vágott, hogy a nyoma még most is látható.

Legyen készen Karácsonyra!

Szerezz be már most a legújabb megérkezett karácsonyi énekeket és a legújabb magyar dalokat. Vidéki honfitársaim ne várjanak az utolsó pillanatig.

KARÁCSONYI ÉNEKEK:

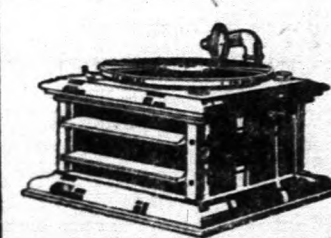
- E 3564 Menyből az angyal. Pásztorok, Pásztorok. E 1549 Csenedés éj. Szűz Mária a világnak.

LEGUJABB MAGYAR NÉPDALOK.

- E 4357 Minek is van szerelem a világon. Megérem még azt az időt. E 4358 Repülj feoskék. Öreg népdalok. E 4047 Ropogós csárdás, I. rész. Ropogós csárdás, II. rész. E 4318 Szerelmes a nap a holdba. Én vagyok a falu rosszsa egyedül. E 4319 Cserebogár, sárga cserebogár. Juhász legény, szegény juhász legény. E 3673 A főburdos mulat. I. rész. A főburdos mulat. II. rész. E 4277 Végig mentem az ormódli temetőn. Jaj de bajos a szerelmet titkolni. E 4072 Mit sugog a fehér akác. Ha kimegyek a temető árkába. HÁBORUS LEMEZEK. Jelenetek a világháborúból. E 2978 Kumanova bevételé után. Előrsőn az olasz határon. E 2979 Este a lövésárkokban. Székelyvér. E 3410 Magyar rab keserve. Idegen országban dörögnek az ágyuk. KIRALY ERNŐ DALAI. E 1968 Megütemek a sarkadi bíróknak. Arnyékos kis utcótkban. E 1967 Mondják meg a legkisebb Horváth lányknak. Huzzad csak. E 1965 Ahol két szív elbucszik. Tegyétek le a koporsót. E 1964 Ha te tudnád, mit szenvedek. Könyörögtem a jószág Istennek. GÖNDÖR AURÉL DALAI. E 1379 Mikor én még legény voltam. Sár a világ, tők a trompf. E 1117 Pittymalikk már. I. rész. Pittymalikk már. II. rész.

EGY LEMEZ ÁRA 85 CENT.

Akinek nincsen még valódi Columbia gramofonja, rendelje meg azonnal ezt a szép gépet, melynek ára 6 dupla lemezzel, azaz 12 dallal \$30.10.

Clevelandi honfitársaim minden gépet könnyű részletfizetésre kaphatnak meg.

FIGYELEM!

Vidékire nem szállítok kevesebbet, mint 6 lemezt, a postaköltségek miatt.

A west oldali honfitársaim kényelmére az üzlet este és vasárnap egész nap nyitva. Gépek a legolcsóbbtól a legdrágábbig és az összes lemezek állandóan raktáron.

Mészáros József

Legnagyobb és legmegbízhatóbb MAGYAR GRAMOFON ÜZLETE

Az üzlet este és vasárnap egész nap nyitva van.

3321 WOODLAND AVENUE, CLEVELAND, OHIO. A Woodland és Buckeye Road elágazásánál. FIOKUZLET: 11611 Buckeye Road, Cleveland, Ohio.

Varyák Károly, tíz éves, 2334 E. 97th Str., Szőke József, kilenc éves, 12700 Buckeye road, Tinies Rózika, tizenégy éves, 1940 W. 45th Str., továbbá Evelyn Hutchins, öt éves, 553 E. 143 Str., Lillian Stuckey, tíz éves, 8711 Platten Ave., Edward Hoate, tizenhárom éves, 3227 Willowdale Ave., John Schuller, hét éves, 1763 E. 43rd Str.

A rendőrség kutat az eltűnt gyermekek után.

Orosz Szimfonikus ZENEKAR HANGVERSÉNYE. Modest Atchulcher, karmester vezénélve Sashu Votchenko, az egyedül legjobb Tympanon művész részvételével. NOV. 18-AN ESTE 8:15. A New Masonic Hallban. Kedden. Jérek ára: \$1.00, \$1.50 és \$2.00. Előre válthatók Bueschernek 268-371.

MEGHÍVÓ. A West Sidei Ref. Férfi és Női Beteggyógyzó Egylet november hó 15-én, szombaton este FÉNYES BALT rendez a Goodfellow Hallban. Kezdele este 8 órakor. Pókol zeneokára huzza a talpalát valót. A magyarságot szeretettel hívja meg erre a mulatságra. a Rendező Bizottság. 263, V. 67. 69. 71.

KIRABOLT CIPESZ. Schalecka Istvánt a műhelyében támadta meg. A 2545 W. 7th streeten el-pőjavítóműhelye van Schalecka Istvának. Szorgalmasan dolgozott Schalecka tegnap még éjjel tájban is. Egyszer csak benyitott hozzá két férfi, rolvoltak szövegetek rá s elrabolták 45 dollárját. A szerencsétlen varga panaszt tett a rendőrségen, de nines remény a rablók kézrekerítésére.

ELTŰNT GYERMEKEK. Hét eltűntet jelentettek be egyszerre a rendőrségen. Mintha csak a mesebeli hamelini patkánybűvölő járt volna Clevelandban s patkányok helyett egy sereg gyermeket esábitott volna magával a városból, egyszerre hét gyermek, három leány és négy fiu eltűnését jelentették be tegnap a rendőrségen. Az eltűntek a következők: A West Sidei Ref. Férfi és Női Beteggyógyzó Egylet november hó 15-én, szombaton este

FRANK G. NUNN. Leméltérendezőház 3921 LORAIN AVENUE. A Tűz Hatal szomszédságban. Utlo Ambulance. - Invalidusok Bell Harvard 1711. - Cuy. Lorain 1111.

KARDOS JÓZSEFNE. elkövetés szülszám. a hozzá fordulónak tanácsot segélyt nyújt. Lakás: 4000 Bridge Ave., Cleveland. Telefon: Lorain 253-W. hsp-1111

HONFITÁRSOK! Ha jól és oleón akarnak ésszerhez jutni, keresseik fel, vagy írjanak a Cleveland, O. magyar negyedének legnépszerűbb magyar újszerületében. Nagy raktáron van hazai fűlbevalókban, karika és köves gyűrűkben, továbbá mindenféle óraláncokban. - Ültetésnek 15 éves múltja biztosítja a jó és rendes kiszolgálást. Hazai és amerikai órákat és ókzerket a jótállás mellett javítok.

KLEIN JEWELRY CO. 6932 BUCKEYE ROAD, CLEVELAND, O.

GYORS ENYHÜLÉS. Türelmetlen és nehéz munkától, általános fáradtságtól, merev izmoktól és más okokból, merevedés és fájdalomok elűzésére a legújabb PAIN-EXPELLER. Azon családok, akik már kipróbálták a Pain-Expeller általános hatását többé nélkülözni nem tudják. Csak egy Pain-Expeller létezik: és az az Ön biztonságáért is lett kész. A Horgony Védjegyvel. Ha a Pain Expeller tartalmazó csomag nincs ellátva a HORGONY VÉDJEGYVEL, akkor az nem a valódi és az utasítás, vissza 35 és 45 centes ártalmon győgyserűben kapható. F. AD. RICHTER & CO., 326-330 Broadway, New York.

ALKOTMÁN A PRO HÁBOR

Kentucky és Indiana államokban azonosították alk...

GYŐZTEK A

Eladhatják me...

Louisville. Louisvillie sz...

Evans bíró...

Az, hogy a...

A whiskyre...

Providence. Brown szövets...

A tiltás par...

A tiltás par...

Chicago, Ill...

Chicago, Ill...

Chicago, Ill...

Chicago, Ill...

Chicago, Ill...

Chicago, Ill...

Chicago, Ill...

Chicago, Ill...

Chicago, Ill...

Chicago, Ill...

Chicago, Ill...

Chicago, Ill...

Chicago, Ill...

Chicago, Ill...

Chicago, Ill...

Sonyra!

nekeket és a legújabb... Kijűdjék be mag... en, vagy ajánlott leve...

született... as Urstein.

K... árokban.

reserve... ban dörögnek az ágyuk... RNÓ DALAI.

g a legkisebb Horváth

elbucsnak... a koporsó.

URÉL DALAI.

g legény voltam... ók a tromp.

mar. I. rész.

mar. II. rész.

TT.

Columbia gramofonja... o gépet, melynek ára 6... 12 dallal \$30.10.

den gépet könnyű rész.

EM!

ebbet, mint 6 lemezt, a... árnapp egész nap nyitva... landóan raktáron.

József

AR

va van.

LEVELAND, OHIO

nál.

Cleveland, Ohio

ERFIK ÉS NŐK bármilyen ba... jukban a leg... megbízhatóbb gyógyszereket... szerezhetik be a

EPES GYÓGYSZERTÁRBAN 2517 W. 25th St Cleveland, O.

AGY BETEGEK, AKIK MÁ A... JOBB EGÉSZSÉGREK ÖRVÉN... DENEK.

Nagyon sok beteg nem tudja m... baja. A feje hála vagy a pronom... Ha egészséges akart lenni... csak az egyedüli segítség, ha a... rejel-féle Fehér Kereszt VAS... ORT használja.

Minden betegből teljesen egész... ges lesz.

1 üveg ára \$1.00
6 üveg ára \$5.00

Kapható a

HEHER KERESZT GYÓGYSZER... TÁRBAN

15th Str. és Lorain Avenue sarok... Cleveland, O.

Telefonján a város bármely részéb...

FRANK G. NUNN

3921 LORAIN AVENUE.

2 Turn Hall szemközti.

Unto Ambulance. — Invalid Kocsik.

Bell Harvard 1711. — Cuy. Lorain 181

KARDOS JOZSEFNE

okleveles szülésznő

hozza fordulónak tanácsot és... segélyt nyújt. — Lakása:

1000 Bridge Ave., Cleveland, O.
Telefon: Lorain 253-W.
hsp—287-g

RSÁK!

stárnak ék... keressek fel... Cleveland, O.
ének legpé... ékzerülete... ram van hazai... arka és köve... bhá mindenféle... Üzletünknek... biztosítja a jó... glódiást. Hazai... tat és ékzer... lett javítok.

ELRY CO.

CLEVELAND, O.

YHÜLES

száradt, merev lakók és csuklók... kának vértől enyhíthet

PELLER

KESZBEN.

A Pain-Expeller áldásos hat-erővel... az Ön biztonságát el tett látva

Védjegyvel!

száraz, HÖRGÖNY védjegy... ára 35 és 65 centes üvegekben... kapható.

330 Broadway, New York.

ALKOTMÁNYELLENES A PROHIBÍCIÓS HÁBORUS TÖRVÉNY

Kentucky és Rhode Island ál... mokban szövetségi bírák m... mítették alkotmányellenesnek.

GYÖZTEK A SZESZ HIVEL.

Kiadhatják meglevő nagymeny... nyiségű pálinkaszüleitüket. — Sok vevő jelentkezett.

Louisville, Ky., nov. 13. A louisvillei szeszfinomító érde... keltsége ismét megnyertek egy vitát abban a perben, a melyet a szövetségi háborus prohibíció érvénytelenítése végett indítottak a szövetségi törvényszerűen.

Evans bíró az ügy tárgyalá... sa során úgy nyilatkozott, hogy meggyőződése szerint a hábo... rus tiltalom alkotmányellen... es, majd kijelentette, hogy megítélja a kormányt, hogy a szeszfinomító megadóztá... tott whiskey készletének eladá... st megátolja.

Az, hogy a tilalom ideiglen... es lesz-e vagy pedig állandó, a bíró szerint Palmer igazság... ügyminisztertől fog függni, akinek ma estig kell erre vonatkozó határozatát a louisvillei szövetségi ügyészszel közölni.

A whiskey sck száz vevő je... lentkezett.

Providence, R. I., nov. 13. — Brown szövetségi bíró ideiglen... es tiltó parancsot adott ki, a melyben megtilta Baker szöv... etségi ügyésznek és Shaunes... sy adószedőnek, hogy a hábo... rus prohibíciós törvényt végre... hajtsák. A tiltó parancsot a Narragansett Brewing Co. sör... gyár kérte.

A tiltó parancs következté... ten a 4% alkoholt tartalmazó sörnek árusítása azonnali meg... zedőként Providenceben.

Brown bíró szerint alkot... mányellenes a háborus prohibí... ciós törvény.

Chicago, Ill., nov. 13. Car... penter és Fitzhenry szövetségi bírák előtt most folyik az ügy... vedés érvelése avégett, hogy a tiltó parancsot kappjanak a háborus prohibíciós törvény végrehajtása ellen s ezzel lehetővé teyék, hogy a szeszfinomító égek és szesznyag... kereskedők eladhassák whiskey készletüket, mielőtt a prohibí... ciós alkotmánymódosítás élet... belépne 1920 január 16-án.

Chicagoiban a Hannah & Hogg cég, Peoriában pedig a Woolber Co. cég indította meg a pert.

MEGINT MEGBUKOTT A ROMÁN KORMÁNY

A szövetségek követelése meg... buktatták a jelenlegi katonai kormányzatot.

Páris, nov. 12. Belső zavarok, politikai válság közepett kapta meg Románia a szövetségek legutolsó jegyzékét. A párisi béketanács követelése megbukottatták a katonai kormányt, melynek élén Vaitoiann tábornok állott. A kormány bukásához hozzájárult az a körülmény is, hogy a választások ügyében nagy zavarok törtek ki Erdélyben. Arról azonban nem emlékeznek meg a hírforrások, mik voltak ezek a "zavarok".

A kormány lemondása után nagy tanácskozáos kezdődtek meg Sinaiban és a tanácskozáson a királyon kívül részvett Bratianu, többszörös miniszterelnök, Take Jonescu, a közismert román politikus és Maniu Gyula.

FIGYELEM MAGYAROK!

Értesítem a Youngstown és környéki magyarokat, hogy SZARAZ MAZSOLA SZÖLLŐ ÉS SZARAZ SZILVA raktárunkban mindig nagy mennyiségben kapható. HORDÓK úgy új kivitelben, mint pedig régi minőségben szintén igen jutányos áron szereshetők be nálam. Kéremesen fel személyesen, telefonáljon, vagy írjon

LIBERTY RAISIN CO. (Telefon, Automatic: 75485) Magyarok vagyunk! — Magyarul beszélünk! 220 W. BOARDMAN ST. YOUNGSTOWN, O.

AGYONPOLITIZÁLJAK AZ ORSZÁG JÖVŐJÉT A KÖZLET VEZÉREI

Változatlan a politikai helyzet. — Tárgyalások reggeltől éjszakáig. — A régi átok.

SZAVAK TETTEK IDEJÉN.

Budapestben mást sem tesznek a közélet irányított, mint örökös politikai kérdésekről vitásnak.

Az októberi magyarországi újságok egyéről sem írnak, mint arról a rettenetes szöfecséséről, ami az ország fővárosában szakadatlanul folyik. A jelen és a múlt minden fájdalmas tanulsága sem volt eleget ahhoz, hogy felbujdjan az ország és munkához fogjanak azok, akiknek munkáltatásága sortorta minden csapásba az ártatlan népet.

A magyarországi hivatásos politikusok tovább játszóak apró, egyéni játékaikat és amíg ezer sebből vörzik az ország, a legnagyobb lelki nyugalommal tárgyalnak politikai, hatalmi és pártérdeki kérdésekről.

Jilemzi a helyzetet, hogy a magyar politikai életnek olyan megheurolt alakjai, mint Polónyi Géza és Vázsonyi Vilmos ismét hangadó szerephez jutottak és olyan alakkal, mint Friedrich István versenyeznek a hatalomért.

A fosztogató románok jöte... véi lettek volna a magyar népnek, ha az állatállomány he... lyezett, politikusok állományától fosztották volna meg az országot.

A minden ízében igazi mag... yar politikai helyzetéről a kö... vetkezőkben emlékezik meg a Pesti Hírlap október 8-diki száma:

A kibontakozásra való törek... és lázas tárgyalásokra serkenti a politikusokra. Csütörtökön ugyazólván kora reggeltől késő éjszakáig voltak tárgyalások, a válság megoldását célzó megbeszélések. Ezek között legfontosabb volt az a tanácskozá... s, amely csütörtökön délután Vázsonyi Vilmos lakásán folyt le s amelyen Lovassy Mártonon, Hegedüs Lorándon, Varjassy Lajoson és másokon kívül részt vett a budapesti entente-misztszők három tagja is.

Tárgyalásokat folytatott Friedrich István is, egyes politikusoknak érintkezésük volt József királyi herceggel, sőt Csernoch János hercegeprimásnál is volt a képviselőház néhány volt tagja. Andrásy Gyula több politikussal tanácskozott, Bethlen István pedig a Nemzeti Társaskörben tartott szabad előadást a politikai helyzetéről. Ő a polgári pártokat akarja szállítani Friedriehnek. Erre vall az a tény is, hogy Bethlen akciójának hátterében Polónyi Géza áll. Csupa tárgyalás — és semmi eredmény: ez a csütörtöki helyzetkép. Pozitívum mindössze annyi, hogy pénteken a Lovassy-párt és a Magyar Polgári Párt fuziója megtörténik és hogy Vázsonyiék és Lovassy-Heinrichék blokkja már a legközelebbi napokban döntő jelentőségű tárgyalásokat fog folytatni a keresztény pártok vezetőivel. E tárgyalások eredményétől függ, lesz-e koncentrációs kormány, vagy pedig tovább folyik ez az áldatlan játék, amit politikának neveznek.

Csütörtökön minisztertanács volt. Az ideiglenes kormány ideiglenes tagjai tárgyalták és elfogadták azt a kormányprogramot, amelyet már napok... kal előlött ismertettünk. A kormányprogram szerzője — Polónyi Géza, aki a minisztertanácsot megelőzően hosszasan tárgyalt Friedrich Istvánnal.

ELSŐ A BIZTONSÁG.

Bizonyosodjék meg arról, hogy a küldeményei eléri-e a rendeltetési helyüket.

Mi Európa minden részébe küldünk esomagokat és adunk Önnek biztosítási kötvényt azok teljes értéke erejéig, amelyet a dollárok milliói támogatnak s ezért a legteljesebb biztosítékot nyújtjuk arra, hogy a küldeményei el is érik a rendeltetési helyüket.

Összekötéseket Jétesítettünk Európa összes nagyobb városával, amibez hozzáadja a U. S. minden részében levő fiókjainkat, biztosítjuk arról, hogy a legjobb szolgálatot a legelősebben adhatjuk.

Elsőrangú élelmiszereket is árusítunk nagybani áron.

Shipping Departmentünk szakértői készséggel megmutatják, hogy hogyan csinálja a ládákat, vagy, ha a cikkeik elküldi bármelyik fiókunkhoz, mi adjuk Önnek a ládát és utasításai szerint továbbítjuk. Részletekért, árakért, rátaért stb. írjon, vagy jöjjön személyesen.

THE GLOBE EXPORT & IMPORT CO.

2125 E. 2nd STREET, CLEVELAND, O.
Chicago-i iroda: 828 N. Clark Street
Pittsburgh-i iroda: 1121 Liberty Ave.

KI LESZ CLEMENCEAU MINISZTERELNÖK UTÓDJA?

Briand és Barthou után most Tardieu kapitányt kérdik komolyan emlegetni.

Páris, nov. 10. André Tardieu kapitányt tudvalevően nemrég bevették Clemenceau-kabinetjébe. Ennek a miniszterválasztásnak érdekes politikai háttere van és egyik hadilépése annak a harenak, amely a kalisszák mögött folyik Clemenceau és Aristide Briand között a fölött a kérdés fölött, hogy ki legyen Clemenceau utóda a miniszterelnök székben. A francia miniszterelnök ugyanis közvetlenül a választások lezajlása után a magánéletbe fog visszavonulni.

Clemenceauának mindenesetre örösi előnye az ellenfeleivel szemben, hogy ő vezetheti a választásokat. Tegnapig utódképmeg csak egyedül Briandot emlegették, míg Barthoukat, a klerikális érzelmei miatt csak igen külsődli esélyt adtak.

Felszabadult az ellenség uralma alól a főváros.

(Folytatás az 1-6 oldalról.)

Értesítették a szövetségek budapesti megbízottait, hogy katonai seregeiket kivonják Salgótarjánból és visszatadják a magyaroknak, a fővárostól északi irányban 55 mérföldnyire fekvő községeknek. A csehszlovákok kivonulása különösen azért nagy jelentőségű, mert így jelentős mennyiségű újabb szénkészletet felelt rendelkezésükre a magyar hatóságok.

A románok minden erejükkel igazán kihasználják az utolsó budapesti napokat. Az utolsó pillanatig "rekvizitumok" és legújabbank ismét lefogaltak nagyon sok árut és szükségleti cikket. Még a rablásoktól sem riadnak vissza a román katonák. Bandholz tábornok, az Egyesült Államok budapesti képviselője, ismét rendkívül erősen tiltakozott Mardaresco tábornok előtt a viszálesek és jogtalanságok miatt.

A legutolsó hírek szerint a budapesti vámhivatalban, több mint 50 millió dollár értékű portékát foglaltak le a románok és azonnal el is szállították a "zsákmányt".

PARIS, nov. 13. A szövetségeseket sehogyssem elégtű ki a román kormányt az a válság, melyet a legutolsó hivatalos jegyzékre adott. A románok csak részben hajlandók a követelések teljesítésére és feltételekhez kötik az engedelmességet. A szövetségesek most újölag figyelmeztették Romániát, hogy nem engednek állaspontjukból és figyelmeztették arra, milyen következményekkel jár, ha végleg megtagadják az engedelmességet. A párisi béketanács ragaszkodik ahhoz, hogy Románia Magyarországnak csak azokat a területeit tarthatja meg, szállva, melyeket az eredeti fegyverszüneti szerződés határozottan megjelöl.

CSAK EZT KÉRI

Követelje Ön is ezt a dohányt és ne fizessen 21 centnél többet. — Ha nem kaphatja, írjon nekem.

H. REYNOL
803 Dickinson Street
Philadelphia, Pa.

NEHÁNY SZÓ AZ EMBER IDEGZETÉRŐL.

Mielőtt megkezdenénk fejtegetésünket, az idegerő rendkívüli fontosságát illetőleg a következőket kell a tisztelt olvasó figyelmébe ajánlani: Az idegerő az az erő, melyet az egész idegrendszer fejleszt és hatása nemcsak az egyes szervekre, de az egész testre és az agyra is kiterjed. Szabályozza a testi erőt és ellentámaszt, az agyműködést, a kitartóképességet. Ez az a láthatatlan erő, mely ha megvan: egészséget, sikert, boldogságot, ha elveszett: betegséget, balsikert és boldogtalanságot jelent. Bátran állíthatjuk, hogy az idegerő maga az élet.

Az idegek általában rendkívül nagy szerepet játszanak az életben. Majdnem minden ember többé-kevésbé ideges, mert mint mondani szokás, gyorsan élünk. Gyorsan gondolkodunk, gyorsan dolgozunk, gyorsan eszünk és aranylag keveset pihenünk. Ez a gyors és nyugtalan élet, az emelkedő tömeges gyorsaság, ingerlékenység, levertség és sok más komoly zavar áll be az idegkimerültség következtében.

Ha a fogyó erőt maga a természet nem pótolja, vagy az idegek maguk ujból nem fejlesztik újra gyorsan mint az elhasználódók, komoly sötéteges következmények állhatnak be. Sokszor vérszegénység, idegesség, fejfájás, erőtlenség és kimerültség, emóziói zavarok, álmatlanság, az emlékezés tökéletes a megelészéért először természetesen idegtereket emóziót, mert az idegek szabályozzák a test minden szervét, minden izmát.

Ha a fogyó erőt maga a természet nem pótolja, vagy az idegek maguk ujból nem fejlesztik újra gyorsan mint az elhasználódók, komoly sötéteges következmények állhatnak be. Sokszor vérszegénység, idegesség, fejfájás, erőtlenség és kimerültség, emóziói zavarok, álmatlanság, az emlékezés tökéletes a megelészéért először természetesen idegtereket emóziót, mert az idegek szabályozzák a test minden szervét, minden izmát.

Ha Ön gyenge, ideges, fáradt, ingerlékeny, éjszleit álmatlanul tölti és ok nélkül gondok bántják, ha levert, szédül, feje fájt, ideges fájdalmak szesznek, emóziós rosz, feledékeny stb. gondoljon idegerőre, mert talán csak egyedül azok okozták a bajt.

E fejtegetésünkől kifolyólag pedig felhívjuk B. figyelmét az alantakra: Az emberiség legnagyobb áldása, a maga nemében páratlan "Partoglogy" idegtáplálék és idegcsillapító, melyet évek hosszú sora óta ezer és ezer gyenge és letört idegterű férfi és nő oly nagy sikerrel használ. Igazi és valószínű idegtápláló, mely megújítja az egész idegrendszert és segítségével minden izom és szerv s a test minden része új életre kel. A Partoglogy ára öt üveggel csak 5 dollár, egy üveggel pedig 1 dollár 25 cent. Rendeljen belőle mindjárt öt üveggel, mert ez esetben 1 dollár 25 centet takarít meg és kéznél is lesz belőle annyi, amennyire szüksége lesz. Rendelését címezze így: Partos Patika, 160 Second Avenue, New York, N. Y.

Hivatalos jelentés az ohioi szavazás végeredményeiről.

(Folytatás az 1-6 oldalról.)

viselőház és szenátus elé mindjárt összeülése után beterveztetik javaslatukat.

L. H. Gibson, a nedvesek vezére úgy nyilatkozott, hogy az ohioi szavazás eredményének nagy hatása lesz az egész országra. Mindenütt megerősíti a nedveseket az a körülmény, hogy Ohio nem helyesli az ország szárazsá tesztését. A kongresszus is megtudhatta, hogy azokat a drasztikus törvényeket, amelyeket a háborus prohibíció végrehajtása végett hozott nem helyesli ennek az államnak polgársága.

Letartóztatnak a hatóságok minden egyes kommunistát.

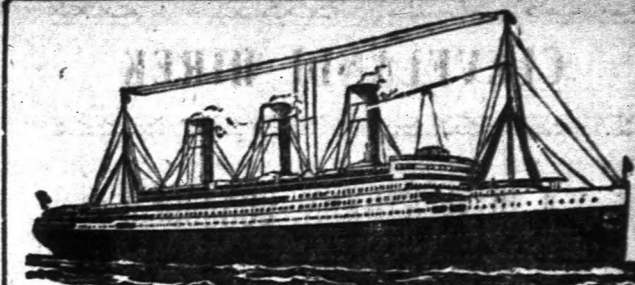
(Folytatás az 1. oldalról)

nak nem volt alkalomuk még dönteni.

A döntés meghozatala előtt a bíró felolvasta egyrészt a kommunista manifesztumot, amely szerint az új tag arra kötelezi magát, hogy a kommunisták alkotmányát elfogadja, úgy ahogyan azt Lenin és Trotzkij által a múlt estendőben tartott gyűlés elfogadta, hogy a kormányok megbuktatására általában törekszik és hogy teljesen aláveti magát a pártfegyelmeknek.

BULGÁR VÉR TEA

MIT TESZ AZOKÉRT, AKIK MIT TESZ AZOKÉRT, AKIK BETEGEK? Ki fogja korozni a szerveitől azt a mérget, amely a legtöbb betegség oka. Gázadgítja és megtisztítja a vért. Östököl és erősíti a májat. Östököl és tisztítja a veséket. Felvilágoszza az egész emberi létezését. A szemeknek fényt, az arcnak egészséges színt kölcsönöz, ami a legbiztosabb jele a jó egészségre. Ha megfázás és gödörg forrón megissza, akkor azt a gázad, tüdőbetegséget iszan, amelyet természetesen anyánk biztosított a fiai részére, meglé. TARTSON MINDIG KÉZNÉL EGY SKATULYÁVAL A BULGÁR VÉR TEARÓL, mert az a gyógyszer, amibez és mondja neki, hogy Ön a valódi Von Schliek-féle Bulgár Vértét akarja. Ha nem volna neki, Önnek mégis meg kell szereznie. Mi annoal elküldjük Önnek pósta útján. Küldjön be \$1.25-öt egy nagy családi dobozért, vagy \$3.15-öt 3 dobozért, vagy \$8.25-öt 6 dobozért. Cim: MARVEL PRODUCTS CO., 118 MARVEL BUILDING, PITTSBURGH, PA.

SZABAD AZ UT MAGYARORSZÁGBA!

Az óházába visszavandorolni szándékozók forduljanak bizalommal hozzánk. Mi beszeressük a hazautazáshoz szükséges iratokat, valamint elküldjük teljes felelősség mellett pénzt Magyarországra bármely részben. New Yorki fiókiródnak minden utast védelmébe vesz egészen a hajóra szállásig és nagy gondot fordítunk annak kényelmére. Bővebb felvilágosításért forduljon a 30 év óta fennálló irodánkhoz.

ALLAMILÁG ENGEDÉLYEZTEK ÉS ALLAMI BIZTOSÍTEK ALATT ÁLLÓ PENZKÜLDŐ INTÉZET. Felhatalmazott ügynökei vagyunk az összes hajótársulatoknak.

NEMZETKÖZI HAJÓJEGYIRODA (INTERNATIONAL STEAMSHIP AGENCY) Szepessy L. József utóda! 9117 BUCKEY ROAD, CLEVELAND, OHIO. Telefon: Garfield 5053, Princeton 2456-W

KARÁCSONYI AJÁNDÉKOT AZ ÓHAZÁBA.

Csakis most van a legjobb alkalom hazá küldeni pénzt, mi a pénznek olcsó ára van. Iggyekozzen az alkalmat felhasználni, mert ha pénznek az ára fölmev, kevesebb magyar koronát kap. Küldje pénzt Bankunk által, a legelősebb árat számítunk, elküldjük a világ bármely részébe. Hajójegyek az összes vonalakra kaphatók. Külföldi és utazó csekket kiadunk. Ha utalva van szüksége, forduljon bankunk külföldi osztályához bővebb felvilágosításért szivesen állunk szolgálatára.

DAYTON SAVINGS & TRUST CO. 25 Main Str., a courtház mellett, Dayton, O. R. LUSZTIG, külföldi osztály vezetője. a North Daytoni fiókunkban, 103 Valley Street, M. K. MACKEVICH, Külföldi osztály vezetője. VAGYJA KI EZT A HIRDETÉST ÉS HOZZA MAGAVÁL, HOGY JUTÁNYOSABB ÁRT KAPHASSON.

20 év előtt alapított megbízható cég.

Allami felügyelet alatt. Honfitárs! Ha pénzt akar küldeni az óházába. Ha az óházába akar utazni, Magyarországra, Jugo-Szláviába, Erdélybe, Cseho-Szlovákiába a megszallott területekre, mielőtt utnak indulna, Hajójegyért forduljon bizalommal hozzánk levéllileg vagy sürgönyliel. UTLEVELET MEGSZEREZZUK. ZÁRO C. HENRY, BANKÁR New York City 39 Cooper Square, cor. Third Ave. és Sixth Str. RIEGER R. JÓZSEF A magyar osztály vezetője.

(Folytatás az 1-6 oldalról.)

KARÁCSONYI PÉNZT

Magyarországra most küldje el, ha azt akarja, hogy azt a rokonai, vagy barátai idejekorán megkapják és legyen BOLDOG KARÁCSONYUK

Legalacsonyabb árfolyamok. Gyors kiszolgálás. KÜLFÖLDI OSZTÁLY

BUFFALO TRUST COMPANY 455 Main Street, Buffalo, N. Y. Hajójegyek az összes vonalakra.

246 69 72 74

MAGYAROK AMERIKÁBAN.

WEST VIRGINIAI HIREK

Közl: Andreánszky Gyula, a Szabadság West Virginia, Virginia és Kentucky-i képviselője. Címe: Box P. Catlettsburg, Ky.

HALÁLOZÁS.

Worth, W. Va. — Szabolcsmege dombrádi születésű Veres Menyhért magyar bányász boldog házassága 38-ik évében 62 éves korában 8 évi bányász-kodása után Erzsébet leánya, férjhez Balázs Ferencné házában, Worth, W. Va.-ban, ki hosszú betegsége alatt gyermeki szeretettel ápolta, átadta az Urnak a lelkét 1919 október 20-án.

Fekete koporsóját Balázs Ferenc és neje, szül. Veres Erzsébet házánál ravatalozták fel, s honnan vonaton a Pocahontas, Va.-i református templomba szállították.

Koporsó vivők: Stefan István, Kajkó János, Daragó Mihály, Hidég József, Trombitás Bálint és Pintér István barátai és bányászársai voltak.

Temetésén a bányavidék magyarsága részvételével Nt. Erdélyi János pocahontasi ref. lelkész celebrált. Szem nem maradt szárazon amidőn a drága halottat felejtetetlen szerető apát, férjét, apóst s nagyapát, magas szárnyalatu, szívet-lelket megríkátó beszédével örökre elbúcsúztatta.

A temetés szertartás elvégzése után kikisérték az anyai magyar bányászok örök nyugvó helyét adó Pocahontas, Va.-i temetőbe, ahol Erzsébet leánya, férje, gyermekei s a végtiszteségén megjelent bányászársai még egy szempillantással búcsút véve felejtetetlen halottjukról, a koporsó aláb szállt, míg el nem érte örök nyugvó helyét.

Veres Menyhért egyházban nem tartozott, csak rövid időre jött 54 éves korában itt levő gyermekei meglátogatására. Minden kívánsága az volt, hogy abban a földben nyugodhasson örök álmát, amely szülte s kívánsága csak a hosszú háború folytán nem teljesült.

Veres Menyhért örök távozásával Balázs Ferenc és neje, Veres Erzsébet vejét és leányát, valamint Aranka, Margitka, Jolánka és Irénke unokáit Worth, W. Va. bányálpénzen Csáiki Sándor és neje, Veres Paulina veje s leányát Erzsébet, József és Ferenc unokáit itt Amerikában, akik szeretett após, édes apa és nagyapok haláláról a Szabadság elolvasssa után fogják tudomást szerezni. Nejét, született Ágoston Juliát, fiát Sándort és leányát Annát, akik csak gyászos szegélyű s könnyekkel fogadott lehelé Dombrád Szabolcsmegebe érkeztek, fogják felejtetetlen férj s hön szeretett apjak haláláról fájo szívvel tudomást venni, ejtette gyászba. Legyen örök álma nyugodt.

SZÜLETÉS.

Eöring, W. Va. — Székelyvecke székelyudvarhelyi megyei születési Bertalan Jánost neje, Pelsőcki Mariska egy egészséges fia gyermekkel lepte meg. Ugy az újszülött, mint az édes anyja jó egészségnek örvendőnek.

ÉLETMENTŐ. Ezen kiválóan érdekes és tanulságos könyv mindkét nem által, akár fiatal, akár öreg — természetesen olvasandó. Nagy fontosságú hír, hogy házasok, mint szinté olyankor, kik boldogulni házasban élnek. Részletesen foglalkozik minden férj és női higiénéjével, vér, bőr s krónikus betegségeivel. Leírja az emlekedő gyermek okait, egyáltalán először minden előforduló betegséget s annak mielőtti megelőzését. Az Édes (Egypécsi) betegségeket, valamint szívgyógyítását, külön lap van szentelve. Ára 10 cent, belsőben, külsőben 15 cent; külföldön 35 cent. Kiadva a Német Gyógyintézet.

BRIDGEPORTI HIREK.

Közl: Pathay István irodavestő 2260 Fairfield Ave., Bridgeport, Conn. Telephone: Barnum 5910.

A BRIDGEPORTI MAGYAR G. KATH. EGYHÁZ 25 ÉVES JUBILEUMA.

Bridgeport, Conn. — Amerikára legrégebb magyar egyháza, a bridgeport-i magyar gör. kath. egyház, melyet 25 évvel ezelőtt 1894-ben szervezték azok a lelkes gör. kath. magyarok, kik közül ma már nagyon kevesen vannak életben. Borcsik-féle házbán gyűltek össze először a megismerendő egyház hívei és sikerült megvenni első lelkészüknek Balogh Mihály, jelenleg clevelandi gör. kath. lelkész-espéres urat lelkészüknek, ki erénytelen buzgalommal látott a szervezés nagy munkájához. Eredményes munkát fejtettek az egyház életében a többi lelkészek között Föt. Gorzó Bálint, jelenleg kecskeméti rutén lelkész és Lukács János, jelenlegi new brunswicki magyar gör. kath. lelkész.

A 25 éves jubileumát egyházaunk ez év hálaadási napján — az úgynevezett Thanksgiving Day-n tartja meg, még pedig az összes Amerikában élő magyar gör. kath. lelkészek közreműködésével, kik Föt. Balogh espéres ur meghívására folytán megelőző napon esperesi gyűlést tartanak, egyházunkat érdeklő fontos dolgokban. Magán ez ünnepnapon hálaadó istentisztelet tartatik, melyre Bridgeport város magyarsága és környéke tisztelettel hívatik meg. Az ünnepélyes nagy szent mise az összes lelkészek közreműködésével mellett végzetik, míg az ünnepi beszédet az egyház első lelkésze Föt. Balogh Mihály clevelandi espéres ur fogja megtartani.

Este nagyszabású tanácsulást tartatik a nagy Rákóczi Hallban, hogy az ifjúság is emlékezzék az egyház 25 éves jubileumára. Ugyancsak a Rákóczi Hall oldal termében megterített asztalok várják az egyházak és egyházak és a résztvevők százait társas társorára, mely alatt a szónok mesteri tisztet id. Szalkó János tölti be, míg az egyház történetét id. Lukács János alapító tag és jelenlegi trustee fogja megtartani. A jubileumi ünnepség világi része az megünneplése tehát a nagy Rákóczi teremben este 8 órakor tartandó társas vacsora keretében tartatik meg. Asszonyaink és az egyház gondoskodtak, hogy a vendégek el legyenek látva nem csak harapni, de inni valóval is. Részvételi társas vacsora jegy ára 1.00 a hozzátalókkal. Tisztelettel hív meg minden magyar testvérét ezen ünnepségre a bridgeport-i magyar gör. kath. egyház előjáróságá.

ÜJABB KITÜNTETÉS.

Adler M. Ignác Connecticut állami közigyelző lett.

New Haven, Conn. — Örömmel értesülünk róla, hogy az amerikai magyarság egyik legtehetségesebb s legszorgalmasabb üzletemberét Adler M. Ignác New Haven, Conn. hajójegy, pénzküldő és real estate üzlet tulajdonost Connecticut állami kormányzója közigyelzővé nevezte ki. Adler honfitársaink érdekelt. A hol a közjót kellett dolgozni, mindig az első volt. Mint régi üzletember páratlan becsületességgel vezette üzletét s mióta a hajójegy, pénzküldés megkezdődött, honfitársaink naponta tömegesen keresik fel úgy személyesen mint levélileg, hogy munkálatait igénybe vegyék. A kik ismerik, tudják, hogy bizalmukra érdemes emberhez fordulnak s mindennemű reá bízott ügy a legjobb kezekbe van letéve. KRÉM, SZAPPAN, PUDER: Kis adag postán \$1.60—Nagy adag postán \$2.00 Minden dobozon rajta a RÓTH SÁMUEL neve. — Tossák a pénzt beiktatni erre a címre: RÓTH SÁMUEL MEGVÁLTO GYÓGYTÁRA 125 Ave. A., Cor. 8th St., Dept. B. New York.

OLCSÓ pénzküldés

érdeklí most az összes nemzetiségeket, de főként az amerikai magyarokat.

BIZTOS pénzküldés

még inkább kell, hogy érdekelje azokat, a kik pénzt akarnak küldeni szükségét szenvedő hozzátartozóiknak.

AZ OLCSÓ PÉNZKÜLDÉS BIZONYÍTÉKA

- 1000 MAGYAR KORONA \$12.00
1000 korona Czecho-Slovákiába \$24.50
1000 korona Jugo-Szláviába \$17.00
1000 román Lei Erdélybe \$43.00
Átutalási költséggel együtt.

A biztos pénzküldés bizonyítéka:

Amerika egyik legrégebb és legnagyobb Bankja, mely 70,000,000 dollár vagyonnal és több mint 100,000 betevővel rendelkezik.

THE STATE BANK

378 Grand Street, New York, N. Y.

Amely üzletfeleit tisztességesen és becsülettel szolgálja már évtizedek óta.

resztelték. A keresztelési szertartást Komjáthy Ernő ref. lelkész végezte. Keresztülök: Borzak János és neje, Buday Borbála Hastings on Hudson, N. Y. lakosok voltak. Jelenlétük a keresztelési ünnepségen s utána a boldog szülők Osborne Str. lakásán Szenté János és családja Hastings on Hudson, N. Y.-ből; továbbá Bridgeportból Baffi Lajos és neje, Süleli József és Kollár Mihály. A keresztelési ünnepségre családai része esemésvolt, mert most halt meg az újszülött nagypapja, Csik Antal Gömör. származású honfitársunk. Nagyra nőjün a kis honpolgár.

EGYHÁZI HIREK.

AZ ASHTABULA CONNEAUT, FAIRPORTI REF. EGYHÁZ-BÓL.

Az éheso gyermekekért. Fairport Harbor, O. — Az elmúlt vasárnap tartott gyűlésegyház e hónapban fizeti ki

Legyenek óvatosak.

Ne járjanak úgy, mint sok más, kik saját kárukon okosodnak. Kérjük megidjárt a 15 év óta kipróbált és kedvelt

Róth Liliom Krém

SZAPPAN ÉS PUDERT és semmi éron el ne fogadjanak más kéros utánzatot. — A Róth Liliom Crém használatával gyönyörű, fehér és puha archőre tehet szert, mert a pattanásokat és kiütéseket levezi, a szeplőket és májfoltokat elmulasztja.

KRÉM, SZAPPAN, PUDER: Kis adag postán \$1.60—Nagy adag postán \$2.00 Minden dobozon rajta a RÓTH SÁMUEL neve. — Tossák a pénzt beiktatni erre a címre: RÓTH SÁMUEL MEGVÁLTO GYÓGYTÁRA 125 Ave. A., Cor. 8th St., Dept. B. New York.

A MAGYARSÁG FIGYELMÉBE.

A VERHOVAY SEGÉLYEGYLET ÚJ SZERVEZŐJE.

A betegség és halál nem kímél senkit sem. Ma egyiknek, holnap a másiknak ajtaján kopogtat. Önmagával, családjával szemben való kötelessége tehát minden embernek már jó előre gondoskodni arról, hogy betegség, vagy halál esetén legyen neki is, családjának is támasza, ahonnan a szükségben segítséget kaphat.

Magyar ember legjobban az egyletekben találja meg ezt a támaszt és segítséget. Azért nem volna szabad egyetlen magyar embernek sem egylet nélkül lennie. Önmaga és családja ellen vétkézik az, aki nem lép egyletbe, míg ideje van arra, míg koránál fogva beléphet. Szerencsétlenség érhet mindenkit.

Gondolja meg Ön is, mihez fog kezdeni, ha betegségbe esik. Gondoljon arra is, hogy mi lesz a kis családdal, ha meghal, mielőtt tőkét gyűjthetett volna nekik, amiből élhetnek?

Pedig a munkás embernek a mai viszonyok, a tőke és a munka helytelen elosztása miatt nem igen lehet tőkét gyűjtenie, mert a napi keresete, jó, ha a megélhetésre elég. Egyedül az egylet az, ahol mindenki biztosíthat magának segélyt betegség esetére és családjának egy kis tőkét halála esetére. Biztosíthatja pedig ezt csekély havi befizetések ellenében.

Tagja-e Ön már valamelyik egyletnek? Ha nem, lépjen be még ma a legbiztosabb, leghatalmasabb, legerősebb magyar egyletbe, a VERHOVAY SEGÉLY EGYLETBE.

SORAKOZZON AZ AMERIKAI MAGYARSÁG A VERHOVAYAK ZÁSZLÓJA ALÁ, AMELY MA BUSZKESÉGE AZ AMERIKAI MAGYARSÁGNAK!

A Verhovay Segély Egyletben nincs semmi kivetés. Minden tag egyformán fizet, havonta \$1.75.

EZERT FIZET AZ EGYLET:

- 1) Betegség esetén egész két esztendeig heti 6 dollárt.
2) Haláleseti segély \$1000.00
3) Félsegélyt \$425.00
4) Csonkulási segély címen 200 dollártól 400 dollárig.

A VERHOVAY SEGÉLY EGYLET AZ UTOLSÓ 12 HÓNAP ALATT KIFIZETETT CSAK HALÁLESETI DIJAKBAN FÉL MILLIÓ DOLLÁRT, TÖBBET, MINT A TÖBBI EGYLETEK ÖSSZESEN.

Vagyona csaknem 300 ezer dollár. Legyen tagja Ön is ennek a hatalmas testületnek!

Irjon vagy a szervezőknek, vagy a központi titkári hivatalnak, Hazletonba, Pa., Room 811, Markle Building.

templomán levő adósságának utolsó részletét \$200-t. Isten iránti hálaival és boldog örömmel tölti el a fairporti reformátusok szívét e tény, mert ez is bizonyossága annak, hogy Isten segítségével és a hívek áldozatkészsége mellett az egyház halad a lelki és anyagi meg erősödés útján. Isten iránti hála kifejezésül nov. 27-én — Hálaadás napján — d. e. 10 órától istentisztelet tartunk, melyen Tóth Sándor clevelandi felkészít ur fog prédikálni. Szeretettel hívjuk a híveket az Isten házába.

Csalatkozás az A. M. Szövet-séghez. Az asztaluba és conneaut

Használta Ön valaha Sloan'st?

Tartsa kéznél, hogy azonnali enyhülést találjon reumás fájdalmak és bántalmak esetén.

A MIKOR majd tudni fogja, hogy mi a Sloan's Liniment hatása, amit világszerte a férfiak és nők ezrei tudják, Ön is mindig kéznél fogja tartani. Használni fogja "reumás sérülések", hátfájás, izomerevség és fájás. Csak kevés kell belőle, nem kell bedörzsölni. Mindjárt behat. Szétoszlatja a gyülemést, jélesé enyhülést hozva a nyugtalan, szökdelő fájós résznek. Három nagyság van — 35c, 70c és \$1.40. Minden patikunál van. Ha talál olyat, akinek nincs, írja meg nekünk.

Sloan's Liniment Keep it handy

CSOMAGOKAT KÜLDÜNK AZ Ó-HAZÁBA biztosítva és GARANCIA mellett. Felvilágosításért írjon e címre: EUROPEAN EXPRESS & MAIL ORDER HOUSE 276 EAST FEDERAL STREET YOUNGSTOWN, OHIO

ŐSZINTE ÉS MEGBIZHATÓ TANÁCSRA ÉS UTBAIGAZÍTÁSRA HA SZÜKSÉGE VAN.

Ó-hazába utazásra, Ház vagy Farma Vétele vagy Eladásakor

Közjegyzői és Jogügyi ügyeknek pontos és gyors elintézését ha akarja,

forduljon bizalommal hozzánk. Mi az utasokat személyesen kísérik el New Yorkba, s addig ott is maradunk velük, míg a hajóra felszállnak, úgy, hogy a mi embereink nincsenek kitéve veszélynek.

KARL és BUCSKÓ

irodája 2193 West Jefferson Ave. Detroit, Mich. A köbünkkel szemben.

CHICAGOI MAGYAR ORVOS Dr. Löwinger Ernő magyar orvos és sebész, az összes orvosi tudományok tudora. Címe: 1838 GRAND AVE., Chicago, Ill. — Rendel: d. e. 10-161 11-ig. D. u. 6-tól 8-ig. Vasárnap d. e. 10-161 12-ig. Telefon: Seeley 2004.

A NŐK BARÁTJA (PIRULÁK ALAKJÁBAN) Házasságban Ön is a NŐK BARÁTJA. Mert az a nő legbiztosabb házi házi havi betegség rendellenességét, fájdalmas tisztulását, nagyszobok vérszékelését, folyását, Pótholástian szer vi-szesé a állapotban levő nőnek, a korai gyermekülés megállítására. Meghívástól és rossz vértől származó háttérrelés elmozdításáig minden nőt altsat téli dalmaknál. Az ára postai szállítással együtt \$1.10. Küldje a pénzt a címre: ERDÉKY KÁLMÁN, GYÓGYSZERÉSZ, 114 Greenfield Ave., Pittsburgh, Pa.

Hajójegyek eladása Európába vagy Európából ide. Pénzküldés Magyarország bármely részébe. — Kamatot füstölő takarékpénztárra. JACOB GOLDBERGER, Bankár 432 State Street, corner Washington St. Perth Amboy, N. J.

PÉNZKÜLDÉS teljes felelősség mellett Czecho-Slovákia, Jugo-Szlávia, Erdély és más országokba olcsó napi áron az AMERICAN EXPRESS COMPANY UTJÁN. Az óhazába való utazás most nem ajánlatos. Minden ügyét elintézem. Forduljon hozzám bizalommal, közölj tite évre szolgálat az amerikai magyarságot. GATNER LAJOS megbízható közjegyző, pénzküldési és óhazai jogügyi irodája, 401 EAST 80 STREET, NEW YORK, N. Y.

ÖNNEK JÓ KEZELÉS KELL. PROF. DR. MOORE'S SPECIALISTÁK MINDEN BETEGSÉGEN A LEGJOBB KEZELÉS GARANTÁLK. Kibben a városban 30 évi tapasztalat van az olyan kezelési módok adhatnak, amelyről más orvosok mit sem tudnak. Mindennemű idült bajt sikerrel kezelnek. Reumát, vérhasat, májbetegségeket, gyomorbetegségeket, urtiális bajokat, sebeket, tályogokat és bőrbetegségeket. Azt akarjuk, hogy a szenvedők jóljenek legyenek és tanácsoznunk velünk. Ha a baj gyútható, mi addig kezeljük, amíg teljesen nem gyógyul. Tanács ingyenes. Orvosságot és kezelést megértesít díjazás nélkül. PROF. DR. MOORE'S OFFICE A POSTAÉPÜLETTEL SZEMBE. Hivatalos órák: reggel 9-től este 6-ig. — Szombaton reggel 9-től este 3-ig. Vasárnap reggel 10-12 óra. U. S. 2-ig. PITTSBURGH, PA.

Gyomorhajosok figyelmébe ajánljuk a "PARZONT". Sohasem fog szenvedni gyomorhajosban, ha azonnal megrendeli a hírneves "PARZONT". Egy igazi ó-hazai magyar orvos és gyógyszerész legújabb feltalált orvosságát, melyet számos évi munka után sikerült a legjobbjoggyűvekből elkészíteni. A "PARZONT" gyomororvosságát étvágy megjón, székrekedés elmulik és idegszervezete megfáradatodik. PARZONT magyarul kőjelen levélben. Emlékezzék a PARZONT névre ne felejtse el a jelani másoknak is. Egy üveg PARZONT ára 1 dollár, 6 üveg 5 dollár. Tegyen egy dollár 10 centet egy borítékba és küldje el az alábbi címre: PARZON FŐGYÓGYSZERTÁR 11 ST. MARY ST., DAYTON, OHIO

FIGYELMEZTETÉS A MAGYAR PIPÁSOKNAK. Versenyre hívom az összes versenytársaimat, hogy alább jobb dohány, mint a VICTORIA PIPADOHÁNY, tekintet nélkül a fizetett árra. Követeljen a kereskedőtől VICTORIÁT és ne finanszírozzon többet 21 centnél. Szeltvény nincs, csak jobb dohány. Ha nem kaphatja a boltjában, írja meg és mi gondoskodunk, hogy megkaphassa. A kereskedő, aki nem akar VICTORIÁT eladni, az a tulnaggy haszonnak a híve. H. REYNOL 803 Dickinson Street, Philadelphia, Pa.

A VÖRÖS... — Az még... Eulalia. Törz... ajtó és kapu... ne menekül... Azonnal szü... fölöttük. Csak egyet... est egy erős... aztán egy... torhatjuk. — Ugy! — ro. — Most... széklet; a lov... is kössétek... azután megk... Nem zavart... parancsok tel... vak elváltat... kaptunk és te... kevesebb fél... megkezdendő. Három szék... zépső székre... mellette fog... Eulalia és sen... már előbb... bírói pártját... portba tömör... querók közre... — Először... kérdezi — H... — Hogy hívna... — Bobnak... akibez a kérd... — Valódi g... téged! — Winnet... — Winnet... mert egy hív... és leghíresebb... ki csak létező... ved! — Marsh... — Látod, ho... ve is van! — sennorita, mi... fordult. — Yankee... rancho — és... ér. Es te ki va... — Sans-car... — Ez is lop... egy öreg vadás... szelvény-hossz... gabb és legb... tartanak. Es t... — Old Shat... NE ÜL... mindenféle... akik hőlmi... ígrik meg... Ön közzé... költsé a pé... vosságra, a... használpri fog... orvosos a... Szent VILLANY... A legjobb... szer, amely... gyorsan szá... KÖSZVÉNY HULÉSETŐ NYILALÁS CSONTSZÁ... TÓL, HATFAJAS IZOMFAJAS Nem kell... mint egy tégy... rák, mert má... dörzsölés en... gyulást fog... Egy tégyél... 10 centbe ke... gyulása mell... is takarit... Minek tel... kotyvalékok... erre szükség... Rendelje... Szent Erzsé... nocsót és... sorainknak a... Kizárólag... hatja: Szent Erz... Magyar G... 9115 Buck... Cleveland

KIS HIRDETESEK

ARZABASA. KERESTETES. MUNKAT NYRA...

MUNKAT NYER. MAGYARUL. IRNI TUDO LEANY...

GYERMEK MELLE KERESK LEANYT. Nem baj, ha iskolaba...

ASSZONY. Asszonyi peknyhelybe dolgozni...

ANNOLETT. SZESZLA. Irodai ker...

VARRONOK. Irodai kerestese...

MOSONAT. KERESUNK. aki a moson...

KERESK. egy fiatal leanyt vagy el...

ELARUSITO LEANYOK. felvetnek...

ASSZONY. Asszonyi peknyhelybe...

MODLISOKAT. KERESUNK. Kazan, stove plate, gep es...

MODLISOK. 10 malleable bench vagy squeezer...

MUNKASOK. altalanos gyari munkara...

UNITED ALLOY STEEL CORP. Canton, Ohio

KERESK. nadrag munkara egy ki...

HAROM JO. gyakorlott cipesz azonal...

NAGY GYAROS keres meglitoland...

SAKERTO GRINDOLO. es poliroko...

ASZTALOSOK. Ujboltozes es finisek...

AUTOMOBILEST EPITOK. METAL PANELESEK...

BAKER E & L CO. 2180 W. 25-ik utca

YARD MUNKASOK. NAPSZAMOSOK...

THE THEODORE KUNDTZ CO. Giel Ave. - Lakewood

MUNKASOK. keresunk gang bossot 20...

H. M. KRAMER. Employment Office

FAMUNKASOK. Gekjelok. Asztalosok kerestetnek...

SZABADSAG (Bushman) azonal...

GYAKORLOTT TEAMSTER kereste...

MUNKAT NYER. MAGYARUL. IRNI TUDO LEANY...

GYERMEK MELLE KERESK LEANYT. Nem baj, ha iskolaba...

ASSZONY. Asszonyi peknyhelybe dolgozni...

ANNOLETT. SZESZLA. Irodai ker...

VARRONOK. Irodai kerestese...

MOSONAT. KERESUNK. aki a moson...

KERESK. egy fiatal leanyt vagy el...

ELARUSITO LEANYOK. felvetnek...

ASSZONY. Asszonyi peknyhelybe...

MODLISOKAT. KERESUNK. Kazan, stove plate, gep es...

MODLISOK. 10 malleable bench vagy squeezer...

MUNKASOK. altalanos gyari munkara...

UNITED ALLOY STEEL CORP. Canton, Ohio

KERESK. nadrag munkara egy ki...

HAROM JO. gyakorlott cipesz azonal...

NAGY GYAROS keres meglitoland...

SAKERTO GRINDOLO. es poliroko...

ASZTALOSOK. Ujboltozes es finisek...

AUTOMOBILEST EPITOK. METAL PANELESEK...

BAKER E & L CO. 2180 W. 25-ik utca

YARD MUNKASOK. NAPSZAMOSOK...

THE THEODORE KUNDTZ CO. Giel Ave. - Lakewood

MUNKASOK. keresunk gang bossot 20...

H. M. KRAMER. Employment Office

FAMUNKASOK. Gekjelok. Asztalosok kerestetnek...

JUHASE SANDOR. az onasabol Nyir...

KERESUNK a Gomer megye. Anon...

KERESUNK. Szabolcs megye. Szabolcs...

KERESUNK. Gy. Kovacs Lukacsant...

HAZASSIO. JO HELYZETBEN IRO. eretleke...

EN EGY 26 EVES. JO megjelenes...

33 EVES FIATAL EMBER. hazai ipar...

EGY 47 EVES OZVEGY EMBER. vagy...

EGY 30 EVES EMBER. hazavonatot...

LEANYOK. konyvi gyari munkara...

GAZDASSZONYT KERESK. konyv...

MUNKAT KERES. FARP. BARMILYEN. Irodai alkalmassag...

ELSO OSZTALYU MESZAROS. az onas...

BARMILYEN. Irodai alkalmassag...

KIADO LAKASOK. EGY MAGANYOS HAZ. szep udvar...

BUTOROZOTT SZOBOK. BUTOROZOTT SZOBA. kiadott modern...

NYER KENYELMES butorozott szoba...

SZINOSAN butorozott szobok. furdo...

LAKAS KERESTETIK. AJANLA TOKAT kerem a West Side...

KERESTETES. NOGRAD MEGYE. also-estrovai ill...

KERESUNK. Keresunk. Keresunk. Keresunk...

KERESUNK. Keresunk. Keresunk. Keresunk...

KERESUNK. Keresunk. Keresunk. Keresunk...

KERESUNK. Keresunk. Keresunk. Keresunk...

KERESUNK. Keresunk. Keresunk. Keresunk...

KERESUNK. Keresunk. Keresunk. Keresunk...

KERESUNK. Keresunk. Keresunk. Keresunk...

ELADO HAZAK. Ket 8 szobas uj haz egy...

TANULJON TANGOLNI. Remenyitancairolja...

A vilaghaboru es a beke koelkezmeye. A vilaghaboru es a beke koelkezmeye...

KET CSALADOS HAZ. KET CSALADOS HAZ. KET CSALADOS HAZ...

CSAK \$800.00. Csak \$800.00. Csak \$800.00...

ELADO FARMOK. FARMOT VEGETYEN. HA NEM AKAR SZTRAJKOLNI...

ELADO UZLETEK. SZIVAR. az onasabol Nyir...

KITNO ALKALOM. Kitalom. Kitalom. Kitalom...

ELADO UZLETEK. SZIVAR. az onasabol Nyir...

KITNO ALKALOM. Kitalom. Kitalom. Kitalom...

ELADO UZLETEK. SZIVAR. az onasabol Nyir...

KITNO ALKALOM. Kitalom. Kitalom. Kitalom...

ELADO UZLETEK. SZIVAR. az onasabol Nyir...

KITNO ALKALOM. Kitalom. Kitalom. Kitalom...

ELADO UZLETEK. SZIVAR. az onasabol Nyir...

KITNO ALKALOM. Kitalom. Kitalom. Kitalom...

ELADO UZLETEK. SZIVAR. az onasabol Nyir...

KITNO ALKALOM. Kitalom. Kitalom. Kitalom...

ELADO UZLETEK. SZIVAR. az onasabol Nyir...

KITNO ALKALOM. Kitalom. Kitalom. Kitalom...

ELADO UZLETEK. SZIVAR. az onasabol Nyir...

KITNO ALKALOM. Kitalom. Kitalom. Kitalom...

ELADO UZLETEK. SZIVAR. az onasabol Nyir...

KITNO ALKALOM. Kitalom. Kitalom. Kitalom...

ELADO UZLETEK. SZIVAR. az onasabol Nyir...

KITNO ALKALOM. Kitalom. Kitalom. Kitalom...

ELADO UZLETEK. SZIVAR. az onasabol Nyir...

ELADO HAZAK. Ket 8 szobas uj haz egy...

TANULJON TANGOLNI. Remenyitancairolja...

A vilaghaboru es a beke koelkezmeye. A vilaghaboru es a beke koelkezmeye...

KET CSALADOS HAZ. KET CSALADOS HAZ. KET CSALADOS HAZ...

CSAK \$800.00. Csak \$800.00. Csak \$800.00...

ELADO FARMOK. FARMOT VEGETYEN. HA NEM AKAR SZTRAJKOLNI...

ELADO UZLETEK. SZIVAR. az onasabol Nyir...

KITNO ALKALOM. Kitalom. Kitalom. Kitalom...

ELADO UZLETEK. SZIVAR. az onasabol Nyir...

KITNO ALKALOM. Kitalom. Kitalom. Kitalom...

ELADO UZLETEK. SZIVAR. az onasabol Nyir...

KITNO ALKALOM. Kitalom. Kitalom. Kitalom...

ELADO UZLETEK. SZIVAR. az onasabol Nyir...

KITNO ALKALOM. Kitalom. Kitalom. Kitalom...

ELADO UZLETEK. SZIVAR. az onasabol Nyir...

KITNO ALKALOM. Kitalom. Kitalom. Kitalom...

ELADO UZLETEK. SZIVAR. az onasabol Nyir...

KITNO ALKALOM. Kitalom. Kitalom. Kitalom...

ELADO UZLETEK. SZIVAR. az onasabol Nyir...

KITNO ALKALOM. Kitalom. Kitalom. Kitalom...

ELADO UZLETEK. SZIVAR. az onasabol Nyir...

KITNO ALKALOM. Kitalom. Kitalom. Kitalom...

ELADO UZLETEK. SZIVAR. az onasabol Nyir...

KITNO ALKALOM. Kitalom. Kitalom. Kitalom...

ELADO UZLETEK. SZIVAR. az onasabol Nyir...

KITNO ALKALOM. Kitalom. Kitalom. Kitalom...

ELADO UZLETEK. SZIVAR. az onasabol Nyir...

A LEGJOBB SEM JO AKKOR, HA A LEANYAROL VAN SZO.

Bizonyosodjek meg arról, hogy a legjobb helyen dolgozik. Mi bizko...

Nem dolgozik tobbet napi nyole orandl es csak noi feljebbvalto...

Vilagos, tisztas, szelloz irodaban dolgozik, ahol mindent megte...

Gyakran van ideje nyugalomra es otthonzeru pihenoterem all...

Ha az on leanya, avagy ennek a baratnoi ily nagyszeru munkaalka...

THE CLEVELAND TELEPHONE COMPANY

A SZABADSAG IRODAI ES KEPVISELOI

NEW YORKI IRODA: 603 Tribune Bldg., 154 Nassau St.

IRODAZAVAT: Hirtov Jozsef. Helyet...

PITTSBURGHI IRODA: 210 Backwell St., Cor. Grant es Di...

BRIDGEPORTI IRODA: 220 Fairfield Ave.

PERTH AMBOY, N. J. IRODA: 205 Cortland St.

PHILADELPHIA, PA. IRODA: 210 Chestnut St.

JOHNSTOWN IRODA: 215 Main St.

SOUTH BETHLEHEM IRODA: 855 E. 4th St.

BUFFALO IRODA: 41 Exchange St., 118 Military Rd.

CHICAGO IRODA: 562 W. North Ave. Room 210.

MILWAUKEE IRODA: 430 So. Chicago St.

SOUTH BEND IRODA: 430 So. Chicago St.

DETROIT IRODA: 215 West Jefferson Ave.

AKRON IRODA: 151 1/2 MacCo. St.

IRODAZAVAT: Hirtov Jozsef. Helyet...

YOUNGSTOWN IRODA: 338 West Federal St.

WHEELING, W. VA., MARTINSFERRY, DILLONVALE, CONGO, D. ES KORNYEKE:

WEST VIRGINIA ES VIRGINIA ALLAMOK:

IRODAZAVAT: Andreaszky Gyula, Clevelandsburg, Ky.

Figyelem: Szenvedo nok es ferfiak!

Dr. F. H. Colhouer Utodja: DR. COOPER

777 Liberty Ave., Pittsburgh, Pa. Minden betegseget, ujrat es reg...

IRODAZAVAT: Bartek Janos. Kolkolator...

IRODAZAVAT: Pathay Istvan. Connec...

IRODAZAVAT: Kustar Giza ur. Megbi...

IRODAZAVAT: Grunstein Izidor.

IRODAZAVAT: Belszary Ferenc. Megbi...

IRODAZAVAT: Fordor Gy. Jozsef.

IRODAZAVAT: Hirtov Jozsef. Helyet...

IRODAZAVAT: Hirtov Jozsef. Helyet...

IRODAZAVAT: Hirtov Jozsef. Helyet...

IRODAZAVAT: Hirtov Jozsef. Helyet...

IRODAZAVAT: Hirtov Jozsef. Helyet...

IRODAZAVAT: Hirtov Jozsef. Helyet...

IRODAZAVAT: Hirtov Jozsef. Helyet...

IRODAZAVAT: Hirtov Jozsef. Helyet...

IRODAZAVAT: Hirtov Jozsef. Helyet...

IRODAZAVAT: Hirtov Jozsef. Helyet...

IRODAZAVAT: Hirtov Jozsef. Helyet...

IRODAZAVAT: Hirtov Jozsef. Helyet...

IRODAZAVAT: Hirtov Jozsef. Helyet...

IRODAZAVAT: Hirtov Jozsef. Helyet...

IRODAZAVAT: Hirtov Jozsef. Helyet...

IRODAZAVAT: Hirtov Jozsef. Helyet...

IRODAZAVAT: Hirtov Jozsef. Helyet...

IRODAZAVAT: Hirtov Jozsef. Helyet...

MAGYARORSZAGBA MINDENFELE ARUT SZALLITUNK.

30 éves tapasztalatunk van a szállítás terén a Hamburg-Amerika...

20 HUDSON ST. NEW YORK CITY

51-55 PARK AV. HOBOKEN, N. J.

EUROPÁI KÉPVISELŐNK: Joh. Heckemann, Hamburg, Bremen, Geestemünde

American Merchants Shipping & Forwarding Company

Central Savings Bank Bldg. Corner 4th and 14 St. NEW YORK CITY.

EUROPÁI KÉPVISELŐNK: Joh. Heckemann, Hamburg, Bremen, Geestemünde

EUROPÁI KÉPVISELŐNK: Joh. Heckemann, Hamburg, Bremen, Geestemünde

EUROPÁI KÉPVISELŐNK: Joh. Heckemann, Hamburg, Bremen, Geestemünde

EUROPÁI KÉPVISELŐNK: Joh. Heckemann, Hamburg, Bremen, Geestemünde

EUROPÁI KÉPVISELŐNK: Joh. Heckemann, Hamburg, Bremen, Geestemünde

EUROPÁI KÉPVISELŐNK: Joh. Heckemann, Hamburg, Bremen, Geestemünde

EUROPÁI KÉPVISELŐNK: Joh. Heckemann, Hamburg, Bremen, Geestemünde

EUROPÁI KÉPVISELŐNK: Joh. Heckemann, Hamburg, Bremen, Geestemünde

EUROPÁI KÉPVISELŐNK: Joh. Heckemann, Hamburg, Bremen, Geestemünde

EUROPÁI KÉPVISELŐNK: Joh. Heckemann, Hamburg, Bremen, Geestemünde

EUROPÁI KÉPVISELŐNK: Joh. Heckemann, Hamburg, Bremen, Geestemünde

EUROPÁI KÉPVISELŐNK: Joh. Heckemann, Hamburg, Bremen, Geestemünde

EUROPÁI KÉPVISELŐNK: Joh. Heckemann, Hamburg, Bremen, Geestemünde

EUROPÁI KÉPVISELŐNK: Joh. Heckemann, Hamburg, Bremen, Geestemünde

EUROPÁI KÉPVISELŐNK: Joh. Heckemann, Hamburg, Bremen, Geestemünde

EUROPÁI KÉPVISELŐNK: Joh. Heckemann, Hamburg, Bremen, Geestemünde

EUROPÁI KÉPVISELŐNK: Joh. Heckemann, Hamburg, Bremen, Geestemünde

EUROPÁI KÉPVISELŐNK: Joh. Heckemann, Hamburg, Bremen, Geestemünde

EUROPÁI KÉPVISELŐNK: Joh. Heckemann, Hamburg, Bremen, Geestemünde

EUROPÁI KÉPVISELŐNK: Joh. Heckemann, Hamburg, Bremen, Geestemünde

HAZAI MÓDRA GYÁRTOTT LIPTÓI TURÓ

Kapható 5, 11 és fél vagy 24 fontos bödönökben.

Küldjön önkünk \$2.10, mire mi azonnal küldünk Önnek egy 6 fontos bödön Liptói Turót mintául.

KAR-PATIAN CHEESE CO. 530 Eighteenth Street, Detroit, Mich.

Egy Fonográf

Mindenki, aki megrendel... ez a csodálatos óra, mely az újabb találmány, melynek a fonográfot TELJESEN INGYEN...

Ex az óra, a szárad legújabb találmány, mutatja az órák és percek, mint minden más óra...

erős, oly acélból készült, a melyből a hadihajókat építik, melynek az óra, mint minden más óra...

Fontosabb időtartó, mint az órák. Elszórt csengője van, mely oly hangozón cseng, hogy helyen aludjon is, fel kell kelnie és lezárnia a csengőt...

Ha nem szükséges felkelnie és gyalog keresnie, hogy meglassa, hogy van, minden a mint minden más óra...

lítja az időt, minthogy az óra, mint minden más óra, az óra, mint minden más óra...

Ha az óra, mint minden más óra, az óra, mint minden más óra, az óra, mint minden más óra...

Ha az óra, mint minden más óra, az óra, mint minden más óra, az óra, mint minden más óra...

Ha az óra, mint minden más óra, az óra, mint minden más óra, az óra, mint minden más óra...

Ha az óra, mint minden más óra, az óra, mint minden más óra, az óra, mint minden más óra...

Ha az óra, mint minden más óra, az óra, mint minden más óra, az óra, mint minden más óra...

Ha az óra, mint minden más óra, az óra, mint minden más óra, az óra, mint minden más óra...

Ha az óra, mint minden más óra, az óra, mint minden más óra, az óra, mint minden más óra...

Ha az óra, mint minden más óra, az óra, mint minden más óra, az óra, mint minden más óra...

Ha az óra, mint minden más óra, az óra, mint minden más óra, az óra, mint minden más óra...

Ha az óra, mint minden más óra, az óra, mint minden más óra, az óra, mint minden más óra...

Ha az óra, mint minden más óra, az óra, mint minden más óra, az óra, mint minden más óra...

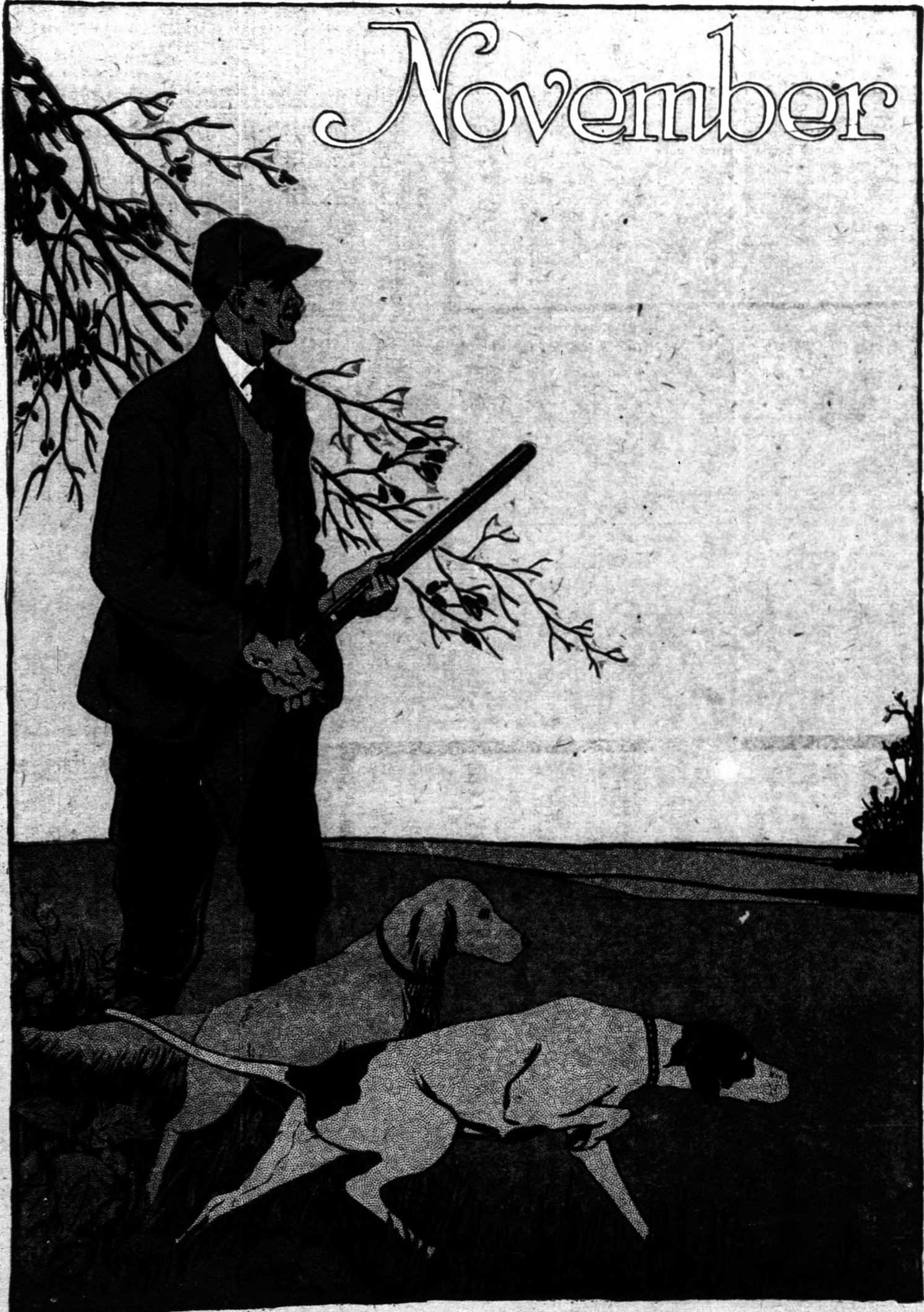
XXIX. ÉVFOLYAM.

1919. NOVEMBER 16.

VASÁRNAP

◆ SZABADSÁG SUNDAY MAGAZINE ◆

November

Az öreg gróf.

ROPPANT nagy ur volt. Százezer hold kővér föld termette az enivalóját, de alig evett többet, mint egy légy. Gőgös volt. Száz őst birt összeszámolni, de csak egy utódot, aki tigrisekre vadászott Indiában abban az évben, mikor a grófhoz kerültem. Annyira szeretete őseit az öreg, hogy az utódnak már semmi se jutott a szeretetből. Közömbös volt iránta. Élő lelkekhez nem vonzódott, se rokonhoz, se barátához. Még hazát sem szeretete, pedig az akkor éppen halott volt.

Az ötvenes éveiben kerültem az ódon, zeg-zugas kastélyba, melyen egy ércakasz forgott szeles időben. E kastélyt már láttam azelőtt. Mi, gyerekek, gyakran elmentünk egész a harmadik faluig, hogy lássuk a kevély, méltóságos falakat, hogy bekukucskáljunk a kerítések nyílásain át az óriási parkba, hogy megbámuljuk a bubos tornyot, mely merészen emelkedik ki a vasrács közepén két zöld szemével, a zsalus ablakokkal.

Istenem, de szép lehet az belülről! Ha én azt egyszer úgy kedvemre megnézhetném.

A gróft magát soha sem láttam, fogalmam sem volt róla, milyen lehet egy gróf. De valami nagyon boldog lehet, az bizonyos.

Atyám takácsmester volt. A takácsoknak, kivált a Nyírségen, ahonnan származom, vékony a keresztük.

Szegényesen éldégtünk, de nem nyomorban. Atyámnak majd mindig volt doiga. A grófnak is ő doigozott, gyakran járt oda és sokat beszélt nekem arról a tündéri pompáról, ami ott van. Ő mondta azt is, hogy a gróf nagyon öreg ember.

Mindössze ennyit tudtam róla, midőn egy nap épen a kastélyból tért haza s levetén tarisznyáját, így szólt hozzám:

— No gyerek, akarsz-e ur lenni?

Már akkor nagy gyerek voltam, elvégezvén az iskolákat.

Azt hittem, tréfál, de mégis így feleltem:

— Magától értetődik.

Hát csak akkor készülődj, mert neked ugyancsak megvirradt a jövő héttől kezdve.

Lázás pirosság ömlött el arcomon a nagy kíváncsiságtól.

— Alkalmazásban leszel az öreg gróf személyénél.

— En! Az öreg grófnál!

Együtt fogsz vele enni, inni. Szerenese gyermeke vagy. Nem csoda, hogy a bika planétában születél. De olyan erős is leszel te ott az uri kosztón, mint egy bika.

Erre már az édesanyám is bejött a konyhából.

— Csak nem tán! — kiáltá kételkedő arccal. — Né bolondítsd, öreg, a gyereket!

De apám komoly maradt.

— Ugy van, ha mondom. Gyuri a jövő héttől kezdve felolvasó lesz az öreg grófnál.

— Felolvasó? Hát mi az?

— Mi? Hát az, hogy az öreg grófnak van egy inasa, az a keze-lába; van egy masinája, az a gromra; van egy fiskálisa, az a szája; te pedig leszel a szeme. Hát az is csak valami.

— Nem értem.

— Ej no, te fogod neki felolvasni a könyveket, leveleket és újságokat, amiket a városból hoznak.

Ilyen minőségben kerültem én a grófhoz, beállítván egy szép délután a kis bityummal, melyet a János inas vett át, akit nagy készorítások között kért meg atyám, hogy vegyen pártfogásába.

A János inas, egy marcona, középütt borotvált szakállu ember (arca tele volt bibiresekkel, minélfogva "buckás képűnek" is csufolták), megveregette a vállamat és nagy leereszkedéssel biztosított a kegyeiről. A gróf éppen aludt akkor, "hanem iszen majd nemsokára fölébred" — mondá János — "s akkor magától jön a többi."

Kinos nyugtalansággal vártam a fontos pillanatot, mikor végre szemtől-szembe leszek egy igazi gróffal. Szívem lázasan dobogott, félelem szorongásai közt. Hogy milyen lehet az? Hogy nézhet ki? Oh, bárcsak már tul volnék rajta.

Azalatt az egész környezettel megismerkedtem. Egy öreg barát (a gróf gyóntatója) hozzám lépett s barátságosan kérdé:

— Tud-e kártyázni, amice?

— Nem tudok.

— Hát inni tud-e? — faggatott kedvetlenül.

— Megpróbálom.

Helyesen van, fiatal ember, nagyon helyesen. A kártyához pénz kell, igaz-e, hehehe! Hanem az iváshoz csak torok kell, hahaha. Storkunk nekünk szegény embereknek is van, húhuhu.

Egy kővér asszonyosság sürgött-forgott az ambituson, arról azt mondták, hogy a kulcsárné, az udvaron egy jókinézésű öreg ur játszott a kutyákkal, az a kapus, a kastély felső szárnyában pedig egy fehér kitis alak lótot-futott mindenféle edényekkel: az a szakács. De mindnyájuk közt a legnagyobb urnak látszott János, az inas.

A kulcsárné, aki jó barátságban állott atyámmal (hihetőleg az ő protekciójával jutottam is be), maga elé idézett és ellátott jó tanácsokkal:

— Iparkodjék a János kedvét megnyerni, mert az itt a fő. Nagyszerű ember, nagy hatalom is. De méltán is, mert hü, roppant hü. Arannyal se lehetne megfizetni hűségét. Ugy szereti a gróft, mintha a tulajdon apja volna, gondozza, gyámolítja. János ritka holló, maga a megtestesült hűség. Olyan eselédék a mai rossz világban nincsenek is. Ez az utolsó.

Végre fölébredt a gróf. Egy éles esengettyűhang rezgett végig a pompás épületen, ez azt jelenti, hogy a nagy oligarcha, hetven falunak az ura, ébren van.

János bement s azt mondta, csak várjak odakünn, a gróf most úgy is ki fog jönni.

Kevés vártatva csakugyan kopogni kezdett valami a belső szobákban: "kip-kop" s jött egyre közelebb a saját szerű zaj.

Végre megnyílt az ajtó s János által tárogatva, kilépett egy kopasz, vézna, emberhez hasonló teremtmény.

Két hóna alatt mauro volt, a szürkés szemem egy pápaszem és még a pápaszem fölött is egy monokli.

— Maga az? — kérde nyöszörgő siri hangon.

— Én vagyok, kegyelmes uram.

— Na jó, majd fog nekem olvasni, mert nem látok; de tud-e jól kiabálni, mert nem is hallok.

— Tudok, kegyelmes uram — kiáltám.

— No nagyon jó. Mert én nagyon szegény ember vagyok.

Ebbe a beszédbé annyira belefáradt ő excellenciája, hogy egy nagy köhögési-roham fogta el, amire János elkezdte derekasan a hátát püfölni, míg csak ki nem köhögte magát.

— Nagyon szegény ember vagyok — hrögte tompán. — Enni nem tudok, csak ha a János ad és belém lehel az éthert, emészteni nem tudok, csak ha a János beadja a labdacot, mozdulni nem tudok, csak ha a János emel, aludni nem tudok, csak ha a János beadja a morfiomot, semmit sem tudok, csak köhögni. Én nagyon szegény ember vagyok.

Részvétellel néztem az öregre. Istenem, hát így néz ki egy gróf.

Csilloghattak már a kevély cimerek a falakon; csikoroghatott már a szélkakas a tornyon, suhoghattak a selyem függönyök: nem volt már előttem annyi becsülete a grófi állapotnak, mint azelőtt.

Még aznap megkezdtem az új pályát. A délutáni postával érkező lapokat és leveleket olvastam fel a gróf teljes meglepedésére s ezentúl ez volt a rendes foglalkozásom.

Nehéz munka volt az. Olvasni és öröklé csak olvasni. A gróf a túlköt a füléhez igazítva, hallgatta s csak néha szólt közbe valami vezéreikkel:

— Ostobaság! vagy: "Nem úgy van." "Nem igaz."

Néha elszunnyadt és én is abba hagytam az olvasást, de a gróf annyira rá volt szokva a zsongásra, hogy fölébredt:

— No, mi az? Miért nem olvas? Hiszen nagyon szép, nagyon okos dolog.

Olyankor aztán elkezdtem bizonykodni, hogy olvastam, csak hogy ő excellenciája nem oda hallgatott, mire folytatni kezdtem akárhol. Ha nem volt olvasni való, újra elfújtam a már egyszer eltrombitált vezércikket, kezdve elől, hátul, közepén, ahogy jött, neki ugyanis mindegy volt.

Ha levelei érkeztek, azokat is én bontottam fel.

— Levél az excellenciád fiától — figyelmeztetém.

— A fiu, fiu, — nyöszörgé. — No, mit ír a fiu? Mit ír?

De a levél közepén már elfelejtette, mit olvasok s nem egyszer a szokott megjegyzéséből eresztett meg egyet észrevételképpen a levélre:

— Ezek az infámis újságok... No, ezek nagy szamarak.

(Folytatás a 6. oldalon)

A LÉGGÖMB.

Az életem egy szálló léggöly, (Tűzszinpiros, s duzzadt, mint lánykebel.) Olyan, amilyet játszó gyerekek Eregetnek a nagy magasba fel.

Nem tartja más itt, vékonyka fonál csak A szakadás, a bizonytalan Hátba, És a fonál egy rossz fiu kezében, Aki nevetve ide-oda rántja.

De... hátba így, vagy... hátba úgy leszen! És... hátba mégis érdemes tán élni! Hátba átlépve rongy kavicshegyen — Talált aranyat lehet még remélni...?

És hátba mégis eljön az az éj! És hátba mégis eljön az a csók! Hátba!... Fel, meg lerántják szüntelen, Életemet a játékos kacskók.

És a fonál oly vékony, gyenge már, S mint hegedűhur, síró hangot ad, Vigyázz te gonosz, kegyetlen gyerek! ...Nézd; elszakad!

ALBA NEVIS

Az...
hogy az...
igyekez...
oly szép...
természe...
melyben...
nyugszik...
ábrándul...
Nem...
reggel ó...
nyos villa...
piros nap...
utra. De...
gemmel...
azzal, ho...
rávett. Ho...
vagy filc...
sörrel, am...
Vagy egy...
egyetlen...
gombolja...
egyre sza...
mert egy...
egy mehe...
a dolgot...
ágak, ami...
Fáradt vo...
ves, s neh...
tag füveze...
nedékesen...
Város...
sem tudor...
bujaságba...
gottak kö...
fáradtan...
fujjuk ma...
a másikon...
lapom alól...
lett ülmö...
kezett egy...
Az ör...
szóltott fö...
— Jar...
— Mi...
az ő ismer...
hogy én a...
kott buzga...
— Az...
dent, fogj...
vagyunk?...
A har...
felelték vo...
olyan erős...
Herkulánu...
hez: —
— Lay...
desével kil...
mint talál...

A TISZTÁS.

Irta: IGNOTUS.

AZ öreg ur elég jól bírta még a járást, s vásott, kampós, botjával ügyesen hajlította ki útból a tüskés cserjéket, a szurós fenyőgallyakat. Még a tavalyi tobozok süppedtek be lábunk alatt, a hogy az avaron át, a sűrűn is átizzó napsütésben, izzadva és lihegve igyekeztünk hegynek föl — isten tudja, miért, mikor lenn a völgyben oly szép, oly illatos, oly langyos volt a délelőtt. Az ember ugy van a természettel, mint a lányokkal; ahelyett, hogy megállítaná a pillanatot, melyben érintetlen s ismeretlen telik el lelke mosolyokkal: addig nem nyugszik, mié életükbe bele nem kerül, s emléke róluk egy csomó kiábrándulás vagy lelkifurdalás.

Nem tudtam, tudta-e az öreg ur, hogy éppen ilyes okból ültem volt reggel óta a hegy tövében, egy padon, amerre a gyalogösvény egy bizonyos villa felé visz, melynek aranyozott rácsa mögül néhány nap óta egy piros napernyő s egy fehér szoknya villogott ki hébe-hóba az ország-utra. De való, hogy nem törődve szórakozottsággal és kellemetlenségemmel, előbb odaült a nyakamra, majd meg, élve gyengeségemmel s azzal, hogy minden kimondott akarattal szemben kötelességet érzek, rávét, hogy fölásszam vele a hegyre, melynek tetején valami koesma vagy filegória van, gyönyörű kilátással, ami iránt én vak vagyok, friss sörrel, amit én nem iszom, és női kiszolgálással, amitől undorodom. Vagy egy órája mászhattunk és vesződhettünk már, s nekem az egészen egyetlen örömem a káröröm volt, hogy az öreg ur mekkorákat fuj, mint gombolja ki mellényét, s mint törülgeti nagy fehér zsebkendőjével egyre szaporábban a homlokát. Közben valami dombhátra érhattünk, mert egy darabon vége volt a lejtőnek, s ha a sűrűtől lehetett volna, ugy mehettünk volna tovább, mint az országuton. Én már nagyon untam a dolgot, s türelmetlenül gázoltam előre, nem törődve vele, hogy az ágak, amiket eltolok, mögöttem az öreg urnak vágódhatnak képébe. Fáradt voltam és elkéseredett, mikor egyszerre ritkulni kezdett a fenyves, s néhány lépés múlva tágas rét bukkant szemem elé, melynek vastag füvezetét koszoruban fogta körül az erdő, szemközt velem ismét menedékesen indulva falnak, a hegy csúcsa felé.

Városi ember vagyok, nem értek füvekhez és virágokhoz, s máig sem tudom megmondani, mi minden nőtt és illatozott ottan, térdig erő bujaságban, a nap tüztől párologva. Nagy, szivárványszín legyek dongottak körül bennünket, lomha pillék lebbentek föl lábunk előtt s mi fáradtan dőlünk le, kalapunkat szemünkbe huzva, hogy egy kiesit kifujjuk magunkat. Én hanyatt feküdtem, egyik lábamat átkalimpáltatva a másikon, — de alighogy tenyeremet fejem alá csuszattam, hogy kalapom alól álmosan nézegessem a táncoló légy-gyűrűket, mentem föl kellett ülöm, mert karom elzsibbadt, fülemben pedig keményen befelé igyekezett egypár hangya; gémberező ujjajmmal alig tudtam őket kiszédni.

Az öreg ur, ki behunyt szemmel szuszogott fektében, dűnyögve szólott föl hozzám bajusza alól:

— Jani, tudja, hogy mi az, ahol most vagyunk?

— Mi az, hogy mi az? — kérdeztem én dühösen, mert a hangyák, az ő ismert értelmességükkel, ugy magyarázhatták beavatkozásomat, hogy én a kézelőm alatt kivánom őket a karomon fölmenetni — s szokott buzgalomukkal láttak neki vélt kötelességüknek.

— Azt mondom, hogy nézzen körül, vizsgáljon meg apróra mindent, fogja az egészséget egybe, s így mondja meg, hogy mi az, ahol most vagyunk?

A hangyákat szerencsésen elfogtam, mielőtt a legvégsőbbig megfeleltek volna tisztjuknak; messze lepeckeltem őket ujjaimról a föbe, olyan erős ivben, hogy bolyukba térve, aznapról nyilván Pompeit és Herkulánomot jegyezheték föl évkönyveikbe. Azután leszóltam az öreghez:

— Lajos bácsi, ne pukkasson. Mondja meg mindjárt, mire akar kérdésével kilyukadni; isten bizony, mindenhez inkább van ma kedvem, mint találós mesékhez.

Az öreg ur, fölült, közel hajolt hozzám, s mint az összeesküvők a jelzőt, ugy sugta képebe, jelentősen és diadalmasan:

— Tisztás!

— Mi az, hogy tisztás? — kérdeztem én még szórakozottabban s még idegesebben.

— Ez; az, ahol most vagyunk; az: tisztás.

Körülnéztem, s nagyon ostoba képet vághattam, mert az öreg ur hangosan fölnevetett. Csakugyan: tisztás volt, noha nem tudtam, hogy az öreg ur mit lát ebben fontosat, vagy különöset. Környöskörül erdő, fölöttünk ég, velünk egyszint sík mező; valóban: ilyesmi az, ilyesminek kell annak lenni, amit tisztásnak szokás nevezni.

Az öreg ur, mintha csak homlokom mögé látott volna, folytatta gondolatomat:

— Igen, barátom, ez az a híres tisztás, amiről maga a regényekben annyit olvasott, ami előfordul akárhányszor a maga novelláiban, mindjárt a legutóbbiban is, ott, ahol az özet riadtan állítja a tisztást a bokorban leselkedő vadász csöve előtt. És amit alkalmasint most lát életében, először, s ha én meg nem mondom, talán eszébe sem jut, hogy ez az a bizonyos tisztás, amelyről annyit irt és olvasott....

Most már magamnak is el kellett mosolyodnom. Az öregnek, mint rendesen, most is igaza volt, — annyira igaza volt, hogy csakugyan: életben először akkor láttam tisztást. S abban is igaza volt, hogy novelláimban, amiket, mint sok más ifju ember, én is elkövettem, s a révükön költőnek éreztem magam, akárhányszor előfordult a tisztás; hogy hőseim, vándorlás közben, gyakran tartottak pihenőt tisztásokon; hogy nem egy hősnőm, mint Bovary Emma, erdő tisztásán adta oda magát hol ennek, hol annak a Rodolphenak; s hogy valóban, éppen legutóbb özet is néztem riadtan a tisztás közepéről a bokorban leselkedő vadász csöve elé, holott özet csak az állatkertből ismertem, a vadász csöve elől pedig, ha még ugy tokba van is bujtatva, még ma is át szoktam ülni, a hová vadász-utas nem igen ül: a nem dohányzó szakaszba. Rossz néven a suskust nem lehetett tölem venni; ha irtam is már akkor vagy két kötet novellát, mindössze huszonegy éves voltam, s mondom: városi gyerek, s a természetet nem igen ismertem egyebünne, mint a nyaralókból s a sétaterekről.

A tisztás különben annyira tisztás volt, hogy a nap pecsenyévé kezdett bennünket sütni. Fáradtak voltunk arra, hogy máris fölkerekedjünk; beljebb húzódtunk hát a sűrűbe, s éppen elhelyezkedtünk s újra ledőlünk, mikor a tisztás tulsó felén, ott, ahol az erdő menedékesen futott le széléig, a bokrok mintha megmozdultak volna, egy pillanatra hol valami veresség, hol valami fehérség villant föl sötétjűkben, s mielőtt még jól szemügyre vehettük volna, hogy ki vagy mi az: egy fiatal lány bukkant elé a sűrűből, kipirultan küzdve át magát az ágak közt.

Szép, karcsu, szöke, fiatal teremés volt, körülbelül tizenhét éves. Egy úgrással termett lenn a fűben, ahol csukott piros napernyőjével ügyesen csapta vissza fejébe megingó kis szalmakalapját. Fehér szoknyája, csikos vászoninge a déli világitástól egy sikban viritott a térdig erő zöldben, ahogy, a piros ernyőt ellenzőnek emelve kalapja alá, kémelve nézett körül, szemlátomást valakit keresve. Minket a fák mögött, ugy látszik, nem vett észre; az öreg ur feke maradt, én pedig halkan ültem föl, s öklömre támaszkodva, csöndben hajoltam előre, hogy begygam magamba gyönyörű mozdulatait. Dobogó szívvvel ismertem meg: az a fiatal leány volt, akivel negyedik napja nézzük egymást a kertjük rácsa mögül s az odavivő uton, de olyan elvonultan élhettek, hogy mind a percig nem tudtam vele megismerkedni. Most pedig ime, itt volt, tölem két-három ugrásnyira, és, mintha csak megrendeltem volna, ágá-lása közben, ahogy a füvet szétverté maga előtt, eljettette napernyőjét.

Le sem hajolhatott érte: én már föl pattantam, s két-három ugrással ott termettem nála. A neszre fölriadt, s tágranyilt szemmel fejő visszakapva, ijedten hátrált a váratlan jelenség elől. Majd mikor látta, hogy ernyőjéért hajlok le, ő is utána kapott, s guggoltunkban a hom-

kom erősen odavágódott a vállához. Neki meg a keze ért az enyémhez, ahogy együtt nyultunk a piros selyem után; végre is én kaparintottam meg az ernyőt, s fölemelkedve, valami boesánatkérésformát motyogva nyújtottam át neki.

Ő is fölemelkedett közben és, még mindig zavarodottan, de már egy kis huncutsággal, szintén valami köszönetfélét rebegett.

Ez történt, semmi több. Mert mielőtt bármi egyéb vagy több történhetett volna, váratlanul odacövekeltődött közénk, akiről már egészen megfeledkeztem, az öreg ur; engemet, ki meglepetésében tiltakozni is elfelejtettem, egyszerűn maga mögé tolt; a lányt pedig, kivel tudtomon kívül ismerős lehetett, szonika letegte és lemagduskázta; megmagyarázta neki, hogy csak menjen hamar haza, mert valami Anna néni már nyilván igen várja, nekünk ellenben okvetetlen föl kell mennünk a filegóriához. S ezzel, még mielőtt szólhattam vagy bemutatkozhattam volna, a leány már lefelé is tartott a gyalogösvényen, mely a mi följárónknál jóval hosszabban, de szép simára irtva kigyózott le, erdőn, mezőn át, a nagyvendéglőig.

Utána kártam szaladni, de az öreg lefogott. A fehér szoknya, a piros ernyő utolsó villant a lejtős ut kaparulatánál; én tiszteletlenül és méregbe gurulva rántottam ki karomat az öreg ur kezéből, ki azonban hirtelen elkomorodott, s parancsoló hangon, melynek annál inkább engedelmességre kellett, mennél szokatlanabb és érthetlenebb volt, most már egyenesen megkövetelte, hogy fimenjek vele a filegóriához.

Mentem hát, — de én is komoran és nem leplezve haragomat. Magamban eltökéltem, hogy délután a kislányt egyszerűen megszólítom a rácson át, az öreggel pedig most sétálok utoljára, akár hegynek föl, akár hegyről le. A sörhöz tüntetően hozzá sem nyultam, mikor végre fenn ültünk a filegóriában; a pincérlányra pedig úgy ráfordultam, hogy ijedten kötrődött tovább. A kilátás helyett meg órámat néztem; előbb a kis számlapon a percek számoltam, majd a nagyon az óperceket.

Az öreg ur végre nevémen szólított. Fölnéztem rá:

— Parancsol, Lajos bácsi?

— Parancsolok, — felelte. — Tegye el az óráját.

Eltettem.

— S most feleljen kérdéseimre.

— Tessék kérdezni.

Rosszakárral néztem rá, az öreg meg szárazon kérte, mint valami bírósági jegyző.

— Hány éves maga, Jani?

Elgömbölttem a számat:

— Lajos bácsi tudhatja: huszonegy.

— Volt már kaftona?

— Nem voltam; októberben akarok berukolni.

— Van diplomája?

— Hogy az ördögbe volna? Nem is lehet még.

— Igaz. De vagyona csak van?

— Nincs nekem egy vasam se. Apámnak van valamikéje, de az nem sok.

— Nem sok, én is úgy tudom. Nohát halgasson rám, fiam. Az a kis leány legfeljebb négy esztendővel fiatalabb magánál. Apátlan, anyátlan, vagyontalan árva, ki kegyelem-kenyérrel él valami távoli atyafiságomnál, akik különben neki is rokoni, s igen jóra való népek, ők is, a gyerekeik is és nem igen érzetik a leánynál, hogy nem sokkal több köztük a nevelőnőnél, vagy, mondjuk, a társalkodónőnél. Ahogy ez a leány maga előtt megállt, ott a tisztáson, mikor bennünket meglátott: ha maga nem érzene, én megmondhatom: ez a leány ki van szolgáltatva magának; ki volt szolgáltatva első perctől fogva, mióta maga a kerítésüknél leskelődni kezdett; ki van szolgáltatva most is, mint — hogy' is mondja maga a novellájában: mint az őz, mely a tisztáson riadtan áll meg a bokorban leselkedő vadász esőve előtt...

Az öreg ur hangja itt annyira gunyos lett, hogy elpirultam s félbeszakítottam:

— A novelláimat ne bántsa, Lajos bácsi. A hasonlat kopott, azt elismerem, de én sohasem ígértem senkinek, hogy a hasonlataim újak lesznek.

Az öreg ur bölintett a fejével:

— A novelláit nem bántom, fiam, s hogy a hasonlat kopott, az nem volna baj. Igaz, hogy az ember nem gondol hallatára semmit; elmegy a füle mellett, mint a gyereksírás, mikor áthajtatunk a falun. De nem furesa, hogy mi jó és tisztességes emberek, kiknek talán magunknak is vannak gyerekeink, nem is gondolunk rá, hogy micsoda fájdalom, betegséget, vagy szomorúságot érezhet az a gyermek, akitől a sírás ered? Mondja, fiam: átértett-e már valamit abból, amit olvastott vagy megírt? Ne tiltakozzék és ne adja a megbántottat — teszem: gondol-e amellet valamit, mikor ír vagy olvas: éppen a tisztásról, éppen az őzről, éppen a vadászról, ki ott leselkedik a megríadt, az ártatlan, a senkinek sem vétett árva istenteremtésére? Gondolt-e, érzett-e valamit, mikor száz életrajzban olvastott ifju Goethékről, kik kék kabátban és sárga nadrágban lovagolnak Tova hajnalban a esőndes paplakokból, hol karsu, szőke, magukkal tehetetlen Friderikák sirják ki a szemüket utánuk? Kisirják a szemüket — micsoda közhely ez is, és egyáltalában: mennyi közhely, mennyi kopott szó — s mennyi könnyűpatak és vérfolyó mosta ezeket, mint a kavicsot, ilyen kopottá, ilyen simává, ilyen életlenné! Novellák és életrajzok, özek és tisztások, — milyen semmitmondók az olyanok, milyen semmit nem gondolhatók az olyanok, aki még nem élt át novellát, akinek még nincs története, aki még nem látott tisztást, aki még

nem ölt özet. De én, fiam, én, akit itt lát: én már öltem; rám már rám emelte szemét, könnyes, halódó, szemrehányó szemét akárhány megsebzett őz, kire férfias mulatságból állottam lesbe, s mézárósnak éreztem magam, mikor előttem vonaglott! Én már átéltem, a magam s a mások eleven és érzékeny bőrén tapasztaltam ki nem két, hanem negyvenkét kötet lefelfogását, s ahogy mint író kitanítottam magat, fiam, arra, hogy ne írjon le olyan szót, melyre csak olvasmányából emlékszik s a maga eszével nem gondolta végig: most mint embert figyelmeztetem, — nem mint annak a leánynak atyafia, aki tartozik gondját viselni, nem mint magának régi jó embere, ki magát gyerekkora óta tartja szemmel: mint öreg ember figyelmeztetem magat, fiatal embert: százszor gondolja meg, mielőtt olyasmibe szédül, amit könyvekben unottan lapoz át, de amin az élet, a maga lelkiismerete s a mások sorsa nem ugrik át egy-kettőre! Most pedig, ha úgy tetszik, mehetünk!

Ezzel fölszedelőzködött és fizetett; begombolta mellényét, zsebébe gyömöszölte zsebkendőjét, s többet rám se nézve, felindultan tartott lefelé az uton.

Nem próbáltam megállítani, nem próbáltam megszólítani sem; nem igen tudtam volna mit mondani neki. Mint legtöbb ilyen szépen kigondolt s gyakori prédikációjában, a mostapiban is éreztem valami igazságot, — de egy és más fojtogatta az én forkomat is. Magam is fölkeredtem, s mialatt ő, botját a fölhöz ütögetve, nagy kopogva ment előre én, mint akinek orrávére eleredt, némán, lehorgasztott fölvel bandukoltam utána.

A déli forráság körülfogott bennünket, s ahogy az árnyékos uton lejjebb-lejjebb jutottunk: mintha a gőzfürdő medencéjébe ereszkedtünk volna le. Így méhtünk lefelé vagy egy félórát, lassan, szótalan, eleven istenteremtésével nem találkoztva, legfeljebb ha egy-egy mokus futott fel jöttünk a barna sudarakon, ijedten nézve utánunk a tügallyak közül. S barna lepkék is ereszkedtek olykor elénk — én mindinkább sarkára hágtam öreg barátomnak, s éppen utólertem, mikor kiszéledett az ut, szélylyelszakadt a fenyves, az árnyék is kettévonult — s izzó napsütésben ismét rétségre értünk, melyen térdig volt a fű, égig szállt az illat, s köröskörül, lejtőben, hallgatag álltak körül az erdő sudárfái. Nem kellett már, hogy az öreg figyelmeztessen rá: magamtól is észrevettem, hogy leértünk a tisztásra.

Megálltam, megnéztem órámat, — volt még egy óra ráérő időnk. Végigvettem magam a fűben, majd, mikor a nap nagyon is rám tüzött, bevonultam az árnyékba. Fiatal szívem esordultig eltelt keserűséggel, s mikor öreg barátom visszafordult s leereszkedett mellém, s megint magamon éreztem okos, jószágos, apai tekintetét, mely oly érdektelen szeretettel virrasztott évek óta ifju pályafutásom vergődései felett: szememet elfutotta a könny, s mellemet megrázta a zokogás, mialatt öreg kezét visszaszorongattam.

Egyszerre csak: mintha a tisztás tulsó felén, a sűrűben megmozdult volna valami. A bokrok hullámszerűen kezdtek, — hol valami veresség, hol valami fehérség villant föl sötétjűkben, — s mielőtt még jól szemügyre vehettem volna, ki vagy mi az: Magduska, az én szép, szőke, karsu özikém bukkant elé a sűrűből, kipirultan küzdve át magát az ágak között.

Egy kiesit gyűrött volt, egy kiesit kőcos, s ernyőjét összeszorított ölébe fogva, két kezével ügyesen tüzte meg hátul a kontyát. Majd, lehajolva, az ernyőjével lesimogatta szoknyáját, s a piros selyemből kihalászva zsebkendőjét, pihegve nyomogatta areához s homlokához. Közben visszafordult a sűrű felé, mely újra meghullámszott, s mintha valaki jött volna benne. Ugy is volt, az ágak ketté váltak; egy karsu barna férfi ugrott ki közülök, s magához szorítva a lányt, nevetve csókoltatta szemét, száját, fülét és halántékát.

Csinos, napsütötte, nyulánk ember volt, mondom: kék zeke volt rajta és sárgás-fehér tennisz-nadrág, melyen itt-ott egy-egy száraz fenyőtű barnált odatapadva. Különbén a fürdőorvos volt, nős, két gyermek apja, s híres kegyeltje az asszonynépnek. A leány ijedten nézett körül, de mikor senkit sem látott, ő is visszanevetett rá s visszaesőlkölte. Lajos bácsi föl akart ugrani, kiabálni akart, de én vaserőmmel nyomtam vissza ültébe, s rátapasztottam tenyerem a szájára.

A lány kibontakozott a férfi öleléséből, s újra rendbeszede magát. Közben elkomolyodva szólott a doktorhoz:

— Higyje meg, ez nem jó hely. Mondom: úgy kellett tennem, mint-ha alemennék, s leskelődnöm kellett, míg végre tovább mentek.

A doktor megnyugtatta, hogy majd találnak jobb helyet; azután ő is rántott egyet magán, s kalapját legényesen a felszemére húzta. Így mentek el együtt, s nemsokára együtt buktak szemünk előtt: a lábuk, a derekuk, végre a kalapjuk is, az ösvény sötétjébe.

Eleresztettem az öreg urat, — ő tanácstalan meredt maga elé. Előráncigálta zsebkendőjét s törülgette homlokát, majd, a zsebkendőjét visszagyűrve zsebébe, elkezdte vakargatni orrát, egyenletesen, feszült figyelemmel. Én előszedtem a kis pipámat, megtömtem, meggyújtottam, s parazsát lenyomkodva, bodor füstöt eregettem a tikkasztó levegőbe. Szívárványszín légyek tóntak bennünket körül; lombha lepkék debegtek a pamatos virágokon; az égen fehéren izzott egypár apró felhő, s a lég gyűrűi gömbölyögve szálltak föl a magasba. Jól szemügyre vettem mindent: környöskörül erdő, fölöttem ég, velem egyszint sik mező — ez az a tisztás, amiről az ember annyit olvas a regényekben.

TEHÁT SZERET

***

*Tehát szeret... e gondolattal
Bolyongok berceim, völgyön át,
Hallgatva a patak morajját
S a röpke szellő halk szavát.
Ugy elmereng a múlton lelkeim,
Majd a jelen tűnik elém,
Rózsás jelen, mosolygó arccal:
A boldogságot megelémem!*

*Hiven szeret... e gondolattal
Bolyongok újra szeretszét
Hallgatva a patak morajját
S a röpke szellő halk neszt...
A múlt idő előlem elűn',
Csaka jelenre gondolok...
Csak a jelenre s ő rá csak —
Kis ajka, szeme mosolyog.*

*Enyém leszen... e gondolattal
Ülök szobámba szótlanul;
Jövöm tűnik elém ragyogva
És forró keblemm elszorul...
Szokatlan oh a boldogság még
Nekem, ki csak but ismerék...
Oh mily forró, forró szerelme...
Mosolygó arca, szeme szép...*

*Tehát enyém... e gondolattal
Zárom keblemre boldogan
És összeforr tüzes csókokban
Forró ajkával ajakam...
A múlt s jövő előlem elűn'
Csak a jelenre gondolok,
Csak a jelenre s ő reá csak
Kis ajka s szeme mosolyog...*

Schier Aladár.

barnált odatapadva. Különbén a fürdőorvos volt, nős, két gyermek apja, s híres kegyeltje az asszonynépnek. A leány ijedten nézett körül, de mikor senkit sem látott, ő is visszanevetett rá s visszaesőlkölte. Lajos bácsi föl akart ugrani, kiabálni akart, de én vaserőmmel nyomtam vissza ültébe, s rátapasztottam tenyerem a szájára.

A lány kibontakozott a férfi öleléséből, s újra rendbeszede magát. Közben elkomolyodva szólott a doktorhoz:

— Higyje meg, ez nem jó hely. Mondom: úgy kellett tennem, mint-ha alemennék, s leskelődnöm kellett, míg végre tovább mentek.

A doktor megnyugtatta, hogy majd találnak jobb helyet; azután ő is rántott egyet magán, s kalapját legényesen a felszemére húzta. Így mentek el együtt, s nemsokára együtt buktak szemünk előtt: a lábuk, a derekuk, végre a kalapjuk is, az ösvény sötétjébe.

Eleresztettem az öreg urat, — ő tanácstalan meredt maga elé. Előráncigálta zsebkendőjét s törülgette homlokát, majd, a zsebkendőjét visszagyűrve zsebébe, elkezdte vakargatni orrát, egyenletesen, feszült figyelemmel. Én előszedtem a kis pipámat, megtömtem, meggyújtottam, s parazsát lenyomkodva, bodor füstöt eregettem a tikkasztó levegőbe. Szívárványszín légyek tóntak bennünket körül; lombha lepkék debegtek a pamatos virágokon; az égen fehéren izzott egypár apró felhő, s a lég gyűrűi gömbölyögve szálltak föl a magasba. Jól szemügyre vettem mindent: környöskörül erdő, fölöttem ég, velem egyszint sik mező — ez az a tisztás, amiről az ember annyit olvas a regényekben.

S
nem al
valami
valami
hírű le
son fr
na, ha
val. ha
tudásv
lán akk
kor akk
He
gesen h
Csöndes
zett ma
nabokor
félkörök
kavicsok
reznák
vagyok
hétköz
semmi
mint a
melyek
zalomm
fejen g
roznak
látszik.
solvogy
Pál
volt a r
látás. M
legendák
verőbél
magának
szabásu
rémek.
gám sze
nálma m
sváb vez
let. ha
impozán
a mosto
doltam
gam sor
mint ma
herceg.
nül bold
fiatal, s
óg, de
getlen.
akármé
maga kis
tetőn áll
kritikát
semmi é
ne harag
nagyon r
virág, an
meg nem
eszfondá
szentime
kem is,
sajnálata
Csak az
hirt, vag
Nyolc hó
jól tudja
érte szeg
a kegyel
szörnyű
csapás v
csaknem
hőles, az
aki száz
lágosabb
dagabb.
az a leg
millió fé
tiv boldo
semmitő
lői elfog
másra v
az igazá

MESE, MESE, MESKERE.

IRTA: ZBORAY ALADÁR.

I.

SZERET! azt mondja, szeret. Lehet, elhiszem, de én nem tudok szeretni. Megmondtam régen, megmondtam jóelőre, nem akarok, nem tudok szeretni. Talán ha valami szokatlant, ha valami rendkívülit, ha valami nagyszerűt tudna cselekedni, ha világhírű lenne, ha mesésen tudna írni, ha csodásan festene, halhatatlan remekműveket faragana, ha fölguytana egy országot a szónoklatával, ha leigázna népeket a hadvezéri tudásával, a cézári erejével... talán akkor tudnám szeretni, talán akkor akarnám szeretni, de így?...

Helenka elhallgatott s mélységesen hallgatott a fiatal hercegre is. Csöndesen, csaknem megkövülten nézett maga elé s egy leszakított orgonabokor-ágacskaival rosszul sikerült félköröket rajzolgatott az aprószemű kavicsba.

— Persze, — mondotta csöndes-rezignációval, — ki is vagyok, mi is vagyok én tulajdonképpen? Egy hétköznapi prince, aki csak herceg és semmi más. Imponál az embereknek, mint a nagy, sötét bronz-szobrok, a melyekre bámulva néznek, szent borzalommal gondolnak s amelynek a fején gondtalan vidámsággal hancuroznak a verébfiókák.

— A tiszteletlen verébfióka, úgy látszik, én volnék, — mondotta mosolyogva Helenka.

Pál hercegnek semmi kedve sem volt a mosolygásra.

— A veréb egyszerűen a józan látás. Maga, Helenka, nem lát sem legendákat, sem misztériumokat. A verébnek is csak játszótér a bronckolosszus, magának sem több a hercegség, mint egy jószabású köntös. Az a bizonyos sablonos szabóremek, amely minden archoz illik. Ha magam szerettem volna a hercegséget, ez imponálna magának, de beleszülettem, mint a sváb vezér a nagy csizmába.

— Igaz. Nagyon szép, nagyon ügyes ötlet, ha az ember jól születik, de éppen nem imponáns annak, aki maga sem panaszkodhat a mostoha sorsra. Lásd, Pál, sokszor elgondoltam már, hogy tulajdonképpen én a magam sorsával jobban meg lehetek elégedve, mint maga a magáéval.

— Nem tudom, — mondotta dacosan a herceg, — én a maga helyzetében mérhetetlenül boldogtalannak érezném magamat. Igaz, fiatal, szép, teljesen független, előkelő, gazdag, de mindez én is vagyok.

— Maga, Pál, nem szabad és nem független. Akármilyen liliputti országa van is, akármennyire nem számottevő fejedelem is, a maga kisországához van kötve s mégis a dombtetőn áll s mindenkinek joga van hozzá, hogy kritikát mondjon magáról. Engem nem köt semmi és senki.

— Éppen azért nem irigylem. Maga, — ne haragudjék meg a hasonlatért, amely olyan nagyon régi, — maga a pompás kamélia. Egy virág, amelyet meg lehet csodálni s nem lehet meg nem sajnálni.

— Megsajnálni? — mondotta csaknem esufondárosan Helenka. — Ne higgye. Voltak szentimentális perceim, sőt időszakaim nekem is, amikor beleerőszakoltam magamba a sajnálatraméltóságot, pedig nem voltam az. Csak az hiányzik az embernek, amit egyszer birt, vagy aminek az értékét valaha ismerte. Nyolc hónapos voltam, amikor — hisz maga jól tudja — a Vezuv hirtelen kitérőse utban érte szegény szüleimet s megfosztott tőlük ez a kegyetlen véletlen. Akkor sem éreztem a szörnyű csapást, most hiába tudom, hogy az csapás volt, nem szabad rajta keseregнем.

— Nem tud keseregni rajta, — mondotta csaknem villámló szemmel a herceg.

— Igaza van, nem tudok, hála az én bölcs, az én áldott Schwert professzoromnak, aki százezerszer megmagyarázta s napnál világosabban bebizonyította, hogy az a legzadagabb, aki semminek sem érzi a hiányát s az a legszabadabb, akit nem ver bilincsbe millió földi gyöngesség. Szabadság, ez a pozitív boldogság! Nem korlátoztatni magunkat semmitől. Köt a gyermeki szeretet, köt a szülői elfoglaltság, köt minden vonatkozás, ami másra vonatkozik, mint minmagunkra. Csak az igazán szabad, aki egyedül áll.

Pál herceg idegesen járt föl s alá. Amikor a leány befejezte a beszédet, haragosan tört ki:

— Higgye el, sok gyilkos, akit kivégeztek, nem volt annyira méltó a hóhér kezére, mint a maga híres Schwertie. És hazugabb bölcs is kevés volt. Egyetlen pozitív boldogtalanság van, az önösség. Aki nem érzi, nem tudja érezni azt a boldogságot, amely a boldogításban van, az nem is volt boldog soha.

Helenka megvonta a vállát.

— En egészen jól érzem magamat, — mondotta mosolyogva, de a szája szegletében valamely gunyos fintor settenkedett. — Elmondhatom azt is magának, Pál, hogy semmi kifogásom sem volna az ellen sem, ha maga tényleg be tudná bizonyítani, hogy Schwertnek nem volt igaza. Vannak óráim, amikor unatkozom s ilyenkor visszagondolok a babáimra, amelyeket szerettem és sajnálom, hogy felnőttem.

— A babáit tehát mégis szerette.

— Sajnos, igen s ezért is súlyosan kell adót fizetnem. A szeretettel mindig karöltve jár a bánat s aki akarattal szeret magának, az, bizony mondom, a hóhérekre való Schwerttel, — nem cselekszik okosan.

— Egyszer tehát mégis szeretett valamit, — mondotta csöndesen Pál herceg s a szerelmek makacssága, könnyü agyafurtsága, re-

ménységet lopott a szívébe s hirtelen megszólalt: — Azt állja, amit mondott. Ha valamilyen nagyszerűt alkotok, akkor az enyém lesz?

— Ezt nem mondtam. A magáé leszek, ha szerelmes leszek magába. Szerelmes leszek, ha valami olyan csodás, olyan kiváló dolgot visz véghez, ami megrendít, megdöbben. Még sohasem sirtam. Talán a magam könnyében megolvad a szívem.

— Nem tudom, — mondotta elgondolkozva Pál, — de azt tudom, hogy meg fog szeretni.

— Honnan tudja?

— Tudom, mert úgy akarom!

II.

Helenka erre a büszke kijelentésre egyszerűen faképnél hagyta a herceget. Faképnél hagyta, mert nem akart sem a szemé közé nevetni, sem gorombaságot nem akart mondani neki.

Faképnél hagyta azért is, mert maga sem volt egészen tisztában vele, névetséges-e a herceg erős öntudata, vagy bosszantó. Végigsétált néhány-szor a nagy hársfa-alecban s végtelen nagy gyönyörűséggel szívta magába a virágzó hársak illatát.

Kellemes bódulat szállotta meg s a bódulat nyomán valamely kéjes bágyadságot érzett. Álmodozva ment be a kastélyba s régen aludt olyan mélyen, mint aznap éjszaka.

Nem álmodott semmit, s amikor reggel a madarak énekére fölébredt, frissebb volt, mint valaha. Eszébe jutott egy percre Pál herceg és a tegnapi beszélgetés s elmosolyodott a fiatal fejedelem nagyhangú kijelentésén.

Reggeli után ismét kísértelt a hársfasorba. Nappal volt, a virágok alig illatoztak. Ez bántotta egy csöppet, de nem ért rá gondolkodni fölötte, mert egyszerre előtte termett Pál herceg.

— Ilyen korán ráér az én nagyakaratu barátom, hogy látogasson?

— És még korábban ráért, hogy valami nagyot cselekedjék. Kegyelmi kérvényt terjesztettek ma élelem...

— És maga megkegyelmezett egy eltvedt embernek! Mondhatom, merészen nagy dolog, — gunyolódott Helenka.

— Nem, nemcsak megkegyelmeztem a halálraítéltnak, de elrendeltem a halálbüntetés eltörlését.

— Azt hiszem, maga csak egy igen régi becsületbeli tartozását fizette meg. Az élethalál jogát visszaadta az Istennek, akitől eddig bitorolták a fejedelmek. Becsületesen cselekedett, de nem gavallér, ha külön jutalmat kíván azért, mert becsületes.

Pál herceg lecsüszte a fejét s nem szólt egy szót sem. Látta, hogy ezzel igazán nem imponált Helenkának s annyira elszomrodott emiatt, hogy három napig meg sem merete látogatni a hercegleányt.

Helenka azalatt künn járt mindig a hársak között s bosszankodott néha-néha azon, miért nem örül legalább egy csöppet Pál herceg nagy cselekedetének, legalább annyit, hogy Pál herceg biztatásnak vehette volna.

Mert igaz, hogy semmi célja sem volt Pál herceggel, nem tartotta többre, mint akárkit más, akit jól ismert, de úgy érezte, leánykötelesség mutatni legalább, mintha törődne vele s nem tudta miért, de határozottan szükségét érezte, hogy legalább ezt az egy embert — ugrassa.

Éppen azért, amikor negyednapon ismét jelentkezett a herceg, valamivel kegyesebb volt hozzá, mint rendesen s nem kérdezte meg, nehogy gunyolódásnak vegye, hogy mi-csoda nagy dolgot vitt véghez ezalatt a három nap alatt.

Ez határozottan rosszul esett a hercegnek, mert nagyon szerette volna a gunyos kérdésre azt válaszolni, hogy semmi különösét, csak elcsapta a kancellárját s ezental maga viszi a parányi országoeska összes ügyeit.

De Helenka nem kérdezte s így Pál herceg nem is mondotta meg s így Helenka azt sem tudta jóelőre, hogy most a herceg hozza hetekig, sőt talán hónapokig sem jöhet el hozzá, mert otthon kell ülnie s áttanulmányozni az összes államügyeket.

A két szegény vakok.

Két vak áll
Az ucca szögletén,
Két szegény
Öreg vilgtalan.
Életük
Milyen komor lehet,
Mily sivár
És mily virágtalan.

Arra jó
Egy uri ember és
Mert a szív
Az egy bolond dolog,
Az egyik
Vak kalapjába, ó,
Egy ezüst
Koronácskát bedob.

S így beszél
A másik agg: No nézd,
Kroncsit ad
Talán te ismered?
S így jelel
A kérdezett: Dehogy,
Most először
Látom itt veled.

S szól az egyik:
Ugyan ne beszélj!
Idegen?
Nem ad egy kroncsit az
S szól a másik:
— Mit kunérozol?
Itt vakuljak meg,
Ha nem igaz!

Eppen ezért Helenka másnap, harmadnap, sőt negyednapon is nagyon sokat és igen gyakran bosszankodék, már csak azért is, hogy miért volt kedvesebb Pál herceggel a szokott-nál.

A hálátlanság tudvalevőleg rendkívül bántja a nőket, különösen a hálátlanságnak az a fajtája, amely abban nyilvánul, hogy nem veszik észre a férfiak, ha velük jól, vagy mondjuk, ha csak jobban bántják.

Ötödnapon azután megtudta, hogy mi történt a hercegségben s akkor egy csöppnyi lelkiismereti furdalásfélével érezett, amelyet gondolatban így foglalt össze:

— Pál igazán esztelen. Ugy viselkedik, mintegy gyerek. Mindenáron meg akar hódítani. Képelem, micsoda ostobaságokat fog elkövetni.

Ezt ugyan rosszul képzelte, mert Pál igazán nem követett el ostobaságokat. Nem feledkezett meg arról, hogy abszolút igazságok csak a matematikában vannak, mert ott előbb készültek a szabályok s azután alkalmazkodtak a szabályokhoz a számok. Az életben nincsenek abszolút igazságok, a törvényes igazság is éppen elég nyűg, de hát az ember olyan furcsa bogár, hogy nem tud szabályok nélkül élni s nem tudná megbecsülni a szabadságot, ha nem a törvények récsa mögül látná.

Három hónapig dolgozott éjjel-nappal Pál herceg s amikor az ő tenyérszerű országának minden polgára immár boldognak vallhatta magát, akkor állott ismét emelt fővel Helenka elé.

Helenka nagyon dühös volt, hogy három hónapig feléje sem nézett Pál herceg, meg visszaemlékezett arra is, hogy amikor kegyesebben fogadta, akkor úgy hálálta meg, ahogyan Pál a kegyességét, tehát ismét fanyar volt s végignéve a boldog, önérettől duzzadó, de meglehetősen megviselt hercegen, kicsinylően így szólott:

— No bizony nagyra lehet azzal, amit tett. Bebizonyította, hogy mint kancellár, megállotta volna a helyét. Ha én uralkodó lennék, sohasem kívánnék kancellár lenni.

Pál herceg elbámult először, azután, — miután már beleyakorolta volt magát, — megint lecsüggesztette a fejét s úgy ment el, mint akit leforráztak.

— Ugy látom, — mormolta eszében, — okos dologgal nem tudok imponálni ennek az okos leánynak. Ugyis minden mindegy, elkövetem hát a legnagyobb boldogságot, ha belepusztulok, annál jobb.

Azzal megfuvatta a hadikürtöket, s egybe gyűjtötte a katonáit s megtámadta a nála háromszor nagyobb országú szomszéd fejedelmét.

Helenka összecsapta a kezét, amikor ezt a szörnyűséges ostobaságot megtudta. Haragudott, bosszankodott, még pörölt is és folyton biztatta magát, hogy azt kívánja, bárcsak itt maradna a esatáren az a vakmerő, utálatos ember, aki képes ezrek életét kockára

vetni csak azért, hogy imponáljon egy leánynak.

Gyűlölte, eszevesztetten gyűlölte Pál herceget, s amikor egy szép napon hírül hozták neki, hogy Pál herceg úgy harcolt, mint egy oroszlán, legyőzte ugyan a szomszédot, de súlyosan megebesült az utolsó ütközetben, fölillant a szeme s kaján meglepődéssel mondotta:

— Ugy kell neki. Nem sajnálom.

Nem is sajnálta. Egy csöppet sem, egy fikarnyit sem, sőt annyira örvendett felebarátja szerencsétlenségének, hogy másnap föl sem kelt az ágyából. Az öröm ágyba döntötte. Láttá, lázálmban, mint pusztul el nyomorulttan az a kegyetlen ember, s ilyenkor haragosan fölkaecagott, tapsolt a két selyemlgy kezével, ujongott s valami csufondáros katonanótát énekelt, amilyent a markotányosok szoktak énekelni az operettekben.

Amikor azután jobban lett s egy kicsit erőre kapott, elmondatta a doktorral a háboru egész történetét.

— És mikor halt meg Pál herceg? — kérdezte egészen nyugodtan.

— Pál herceg? — mondotta csodálkozva az orvos, — Pál herceg él. Igaz, még fekszik, az is igaz, hogy sohasem lesz egészen ép ember, mert a fellábara sántítani fog, de már tul van minden veszélyen.

— Tehát megmarad? — kérdezte Helenka.

— Föltétlenül! — mondotta nyugodt közömbösséggel az orvos.

Ezen azután elbusult. Oda lett a jókedve, nem látott többé lázálmodat, nem kacagott, nem tapsolt, nem kurjongatott és nem énekelt vidám katonanótákat.

Csendesen feküdt a hófehér nyoszolyán, nem szólott, csak ha éppen nagyon kellett, nem érdeklődött semmi iránt, még azt sem kérdezte meg, nyilnak-e ismét a hársak s árad-e hársillat ott künn a régi parkban.

Azt hitte tél van, mint akkor, amikor lefeküdt s nem bánta, ha ágyban feleli is az orvos.

Néha eszébe jutott, hogy Pál sántit a fel-lábara. Ilyenkor haragosan vonta meg a vállát s hangosan kiáltotta:

— Bánom is én. Ő kereste, hát megtalálta.

III.

Miután a hercegisasszonyok sem maradhatnak örökké ágyban. Helenka is fölkel, amikor az öreg doktor megengedte. Elcsodálkozott azon, hogy már tavasz van, s alig akarta elhinni, hogy azokat a csodás szép rózsákat, almavirágokat nem az ő megtevesztésére aggatták az almafákra, de így nőttek maguktól.

A hársfasor messze volt, oda nem tudott még elmenni s különben is, a hársak sokkal később virágoznak, mint az almafák.

A hetek meg úgy repültek, mint a jáz-

minbodor körül kergetőző pillangók, s hírül hozták a már föllábadt Helenkának, hogy Pál herceg is kijár már a fejedelmi palota parkjába.

A fejedelmi udvarban azt is beszéltek, hogy Pál hercegből király lesz s Helenkának is hírül hozták a nagy ujságot.

— Király, — mondotta ajkbiggyesztve Helenka. — No bizony, nagy dolog, egy sánta király, hisz azzal még egy épkezláb zsák-hordó sem cserélne.

Nem tudom. Lehet. Vannak ilyen zsák-hordók is.

De azért Helenka várta Pál herceget. Várta reggel, várta délelben, várta este. Már virágozni kezdtek a hársak, de Pál herceg csak nem jött. Helenkát ez nagyon bosszantotta, annál inkább, mert már tudta azt is, mivel fogja fogadni. Csufondáros köszöntés volt, de úgy érezte, megérdemli a csufondáros köszöntést az, aki miatt ezerhétszáz viruló, egészséges fiatalember szállott sírba.

Kiokoskodta olyankor, amikor keserű gyűlölettel gondolt Pál hercegre s elmondotta százszor is egy nap, hogy valahogyan el ne felejtse:

— No bizony, nagy dolog, királyságot szerezni egy sánta lábért. Én meg nem sántulnék egy császárságért sem.

De nem mondhatta el, mert Pál herceg nem jött.

Már nem is várta. Kiment a hársfák közé s ott bolyongott egész nap. Pákosztos verebek szállottak a hársfákra s csipegették a szép sárga pomponokat s ez valósággal fölingerelte Helenkát.

Beszaladt a kastélyba s kihozta a flóberpuskáját, amelylyel célbalövöldözött hébe-korba. Megtöltötte dunsztra s belepuskázott a pákosztos verebek közé.

Vagy kettő odaesett a lába elé, egypár hemperbuckát vágott s azután elnyult csöndesen. A többiek szétrebbentek. Ki a szomszéd fákra, ki a bokrok közé.

Helenka egy pillanatig vérszomjas gyönyörrel nézte a vergődő madarat, amikor azonban elnyult a kis veréb, hirtelen valamely reszkető félelem szállotta meg s a pus-kát otthagya, elszomolygott a hársfasorból.

A rózsák közé ment, de akármelyik bokorra pillantott, a rózsák összefonódtak sirkoszoruvá.

És Helenka nem tudott másra gondolni, csak arra a két temetetlen halottra, az ő két verebére.

— Talán meg sem haltak, — gondolta magában s megindult a hársfasor felé. Amikor egy potrohos thujafa mellett ellépett, egyszerre meglátta a fasort. Egy fiatal katonalepetett a fasorban, egy kissé nehezen, mert az egyik lábát, a balt, olyan furcsán lökte, mint ahogyan a géplábakat szokták, akik még nem szokták meg egészen.

Helenka megnerevedett a rémülettől.

AZ ÖREG GRÓF.

(Folytatás a 2. oldalról)

Szája nevetésre nyílt, mintha ezzel valami elmésséget mondana s megvillant hófehér műfogsora az állkapcsai között.

Minden pénteken egy ezüst forintot eszutatott a markomba, hogy menjek el a templomba és imádkozzam érte. (Persze, hogy egyszer sem imádkoztam az öregért.) Vasárnapokon át pedig gyónni kellett párnóm helyett a baráthoz, akit arra a célra tartott. Az összes heil bűneit feldiktálta nekem egy papirosra s én a kápolnába mentem a lajstrommal, hol a barátom felolvastam.

Minthogy a barát a grófnak minden bűneért, amit feloldozott, két ezüst forintot kapott, keményen rám volt parancsolva, hogy a gróf minden bűnére vigyázzak s figyelmeztessem rá a bediktálásnál, nehogy rövidsége essék e miatt a mennyekben.

Ilyen volt az élet a tündérrkastélyban, melyet annyiszor megbámultam azelőtt. Unalom, az igaz, bőven volt, de a helyett aztán bőven volt minden egyéb. Olyan lukullusi lakónakát esaptunk néha-néha, hogy gyönyörűség volt végigenni, kivált a János inas nevenapját és születésnapját szokták megülni erősen. A szakács akkor kitett magáért.

De hát semmi sem tart örökké.

Egy nyári nap reggelén szokatlanul korán kelt János. Láttam az ablakon át, míg bent ágyamban heverészttem, hogy már hajnal óta jót-fut, esattog, kalapácsol, küffereket cipel le a padlásról, egyszóval lázas tevékenységben van.

A rendes időben felkéltem s kimentem az amutusra pipázni, ahol rendszerint a barát anekdotizált.

Egy izben arra ment az inas, jó reggelt kívántunk neki, de bizonyos sajtászerű közömbösséggel tekintett ránk.

— Mi baja, János bácsi? — kérdelem.

— Pafolok — mondá kurtán.

S valóban láttuk, amint bőrdöndöket összekapcsol, batyukat összegyömöszöl s nagy sietségben jár ki s be a belső szárnyban.

Végre úgy dél felé megjelent egy talicskás paraszt ember a kastélyudvaron, János föltette a pakkokat s így szólott:

— Vigye ezeket a vasuthoz. Vigyázzon, nehogy elveszítsen valamit. Összesen hat darab.

A talicskás ember vigan gurította ki járművét, János pedig újra bement a belső szobákba.

Bizonyos kíváncsiság fogott el, hogy mi történhetik itt.

Nemsokára ismét kijött János, felső kabátjával a karján és a gróf egykori ezüst sétatálcájával a kezében.

Ránk nézett, de egy szót sem szólt, majd közömbösen ment végig az udvaron a kapu felé.

A kapus, Nagy Márton uram, éppen kiinn állt s ásitva, huzakodva szólította meg:

— Fölséges időnk van ma, János.

Az ég kékje felhőtlenül mosolygott le. A nap aranyos sugarait pazarul szórtá az ódon falakra. A grófi konyha füstje azonban meglehetősen alant szállt nagy, széles szalagokban, míg a park lombos hársfáin össze nem tépődtek.

— No megjárja, — felelte János, egy pillantást vetve az égre — de algiha nem lesz eső.

S ezzel szép esendesen kiballagott a kapun. Hanem a külső oszlopuál, mintha hirtelen eszébe jutott volna valami, visszafordult egy perere s odakiáltott a kapusnak:

— De nini, Marei bácsi, majd elfelejtettem mondani, hogy nézzenek osztán be is, mert az öreg ma virradóra odébb állott.

Berohantunk a hálószobába. Igazat mondott a hü inas. Csakugyan ott feküdt az öreg a puha selyem-ágyban viaszárgán, halva.

A nap ide is benevetett. Amely alatt feküdt, a piros selyem-paplan is nevetett.

De miért is ne nevetett volna?

Híszem nem lett itt árva senki, csak az a két mankó, mely az ágyhoz volt támasztva.

ÁLDOMÁS AZ ERDŐN.

IRTA: BÁRSONY ISTVÁN.

GERÖFY "ifjúr" azt álmodta, hogy a farkasveremből egy vén farkas bug föl hozzá és nagyokat ugrik a verem széle felé; de mindig visszaesik s olyankor jót koppan a fagyos földön. Amikor már sokáig ismétlődik egymásután a koppanás, meg a panaszos, dühös bugás; az "ifjúr" megsokalta ezt az unalmas álmot és fölébredt.

Akkor is hallotta a koppanást meg a bugást. Csakhogy most nem a föld alól hangzott, hanem az ablak felől. Ott valaki meg-megkocogtatta az üvegtáblát s mordult hozzá egyet:

— Ifjúr, keljen föl!

Egy vén farkasnak is becsületére vált volna az a bugó morgás.

Geröfy egy pillanat alatt talpon volt. Ösztönszerűleg pattant ki az ágyból, mert ahhoz szokott, hogy amikor így költögetik, sietnie kell. Csupa kábultság volt az egész ember, s zavartan motyogta:

— Mi a, mi a'?!

A bugó hang felelt neki kívülről: Hó esett hajnalba! Keljen fel!...

Néhány másodpercig esend volt: az ablaknál álló ember éles fülét nem kerülte el, hogy bent az ágy nágyot reccsen, mintha rádöbna magát valaki. Megint megzörgette az ablakot. — Ohó! kiáltotta, nem oda Buda! Csak keljen föl az urfi!

Erre már igazán felriadt az ifjúr. — Megyek, Matyi, megyek! — szökt ki éles hangon s csakugyan hozzáfogott, hogy magára kapkodja a ruháját. Egy-kettőre készen is volt vele. Hamar leöblítette a farkát egy kis szilvóriummal; egy falat kenyérhéjat rágicsált utána; a nyakába dobta tarisznyáját, puskáját s a következő pillanatban kint volt a fehér homályban, ami a havas tájakra borult.

Még korán volt, ámbar az igazi hajnal már el is múlt. Tudniillik az óra szerint számított hajnal. Mert reggel öt órán túl csak nem lehet azt mondani, hogy még éjszaka van, hiába sötét odakint a világ. Egyébiránt a havas mező sohasem olyan nagyon sötét; a homály ilyenkor át van itatva derengő fehérséggel.

Az ifjúr elindult a havon és mellett ballagott Mátyás, a kerülő. Egy szót se szölk. Mindketten jól tudták, hova igyekeznek. A friss hó olyan simán; puhán terült a földön, hogy teljességgel nesztelenül haladtak rajta. Olyanok voltak, mint a lapódzó árnyék.

Előttük barna fal sötétlett ki a hóból. Az volt az erdő széle. Ott a magasba nyúló fák dereka árnyékolta az egyhangú fehérséget. Még mielőtt odaértek volna, egyszerre álltak meg mind a ketten. A mezőn néhány nagy árnyék suhant keresztül és hangtalanul tűnt el a fák között. Szarvasok voltak, amelyek a rozsvetésre jártak ki éjjel és most észrevették, hogy legveszélyesebb ellenségek közeledik.

Üsdalatos, hogy a vadállat mennyire ösmeri az embert. A "gyöngé" embert, amely vele szemben fegyver nélkül jóformán tehetetlen. S a vadállat mégis úgy retteg tőle, ahogy semmi mástól.

Ezek a szarvasok is könnyű szökésekkel siettek el innen, ahol az ember megjelent.

Amikor világosodott, az ifjúr meg a kiserője már rég bent járt az erdő mélyében. Magok mögött hagyták a szálerdőt, ahol a fenyvészremizekben húzódtak meg a félénk szarvasok; átváltak az alacsony vágáson, ahol a bokrok közt esetlettek-bottlottak, s a eserjéről a nyakukba szakadt a friss hó. Az alacsony vágáson túl következett a hallgatag ván fák ezrede, ahol nem rázogatott szivós eserjelevelet a szél,

mert a vastag ágak és a rólok szerte-nyúló galyak mind csupaszok voltak.

A vén fák gárdája meglehetősen szabálytalanul écsorgott egymás mellett. Ámbar egykoruk voltak, némelyikök kétszer olyan izmos derékkal tűnt ki a többi közül; annak nagyon is jó bölcseje lehetett; a csermely ott futott el a lába mellett s folyvást locsogatta; nyáron üdítette.

Csak abban egyeztek, hogy mind-egyikről rég lehullott a lomb, s girbe-görbe galyaik átnyulkáltak egymáshoz, mintha a hatalmas vastag ágak kézzorítást kínáltak volna a szomszéd fának.

A huors rigók kercegeve szálltak át a két erdei vándor feje fölött, s amint észrevették őket, hirtelen föllendültek, elcsaptak oldalvást. A nap már kicsuszott a ködök takarója mögül, s az erdő esendjét varjúkárogás és fakopánes-berregés kezdte megzavarni.

A nagy fák közt úgy lépdelt a két ember, mintha elvesztett volna valamit, s most nagyon keresné. Szemüket a szűzhóra szegezték s vontatott lépéssel haladtak egymás mellett, — de nem befelé, hanem az alacsony vágás szélén.

Mátyás szólalt meg előbb. — Pszt! — mondta olyan halkán, hogy még a szomszédos nagy fán kopogó fakopánes se riadt meg tőle. Az ifjúr odalépett s bólintott. Egymásra néstek. A kerülő összehúzóta a bokáját. Geröfy erdészegéd elővette a pálinkásbutykosát s kortyantott belőle. Azután megkínálta a társát is. A kerülő megbillentette a kucsuját s jót húzott a butykosból. A kezefejével végigtörölte a bajusza alját s halkán mondta:

— Megesipjük!... Ez a mienk!

Jól szemügyre vették a nyomot, ami az alacsony vágásból húzódott be a nagy erdőbe.

Kicsi tenyéryomok voltak; kettő egymás mellett elől, kettő egymás mellett hátul; de elől is hátul is az egyik egy kicsit előbbre, mint a másik. Aki nagyon alaposan megvizsgálta volna ezeket a tenyérfarmájú nyomocskákat, láthatta volna a havon, hogy a középső ujjakon finom karom nyult előre, amely gyöngén bélyemélyedt a puhaságba. A tenyér közepén egy-két kis bütyöknyomatot is fel lehetett volna fedezni. — A négyes nyomok pedig úgy nehezédtek egymás elé, hogy szinte elképzelhette az ember: hogyan dobálta magát előre az az állat, könnyed ugrásokkal, amelyen nem látszott siettség.

Egy nyusztmenyét vonult itt hazafelé az éjjeli kirándulása után.

Hazafelé!... Mintha a sátoros el-

gányra, aki a pusztai ösvényen kullog, azt mondanák, hogy utban van, haza. — Hisz' amelyik bokornál utóleri az este, ott pihen meg; ott van az otthona. A nyuszt is elindul este s sohasem tudja, hol virrad rá. Utai kiszámíthatatlanok, mint a jaguáré, amely előtt az amerikai őserdők és pampaszok végtelen világa van. A nyuszt szereti a nagy vadászterü-

leteket, ahol akármerre is bátran indulhat; hisz' bárhol áll meg; mindenütt otthon lehet. A nyuszt nem olyan, mint paraszti rokona, a fehérterku nyest, amely szinte vágyik az ember közelségére és minden ringy-rongy farakásban, dűledző épület padlásán, sövény aljában, istálló eresse alatt is jól érzi magát. A sárgaterku nyuszt finnyás arisztokrata, aki nagybirtokokon gazdálkodik s ezt valóságos kényur módjára teszi. Őtárs holdat is bejár egy éjjel, mert roppantul nyugtalan, ideges és türelmetlen. Hazája a esőndes, nagy erdő, ahol annál jobban érzi magát, minél távolabb van az embertől. Az ő zsákánya nem a szelid baromfi, hanem a vadon állatvilága, amely közül vakmerően és kérlelhetetlen vérszómjjal gyilkolja, öli, ami eléje kerül s amivel megbír.

Sunyi, bágyadt szemét bántja a nap világa; nappal alszik, pihen; összegömbölyödve komóttizál. S mindegy neki, vajjon faoduban, vagy mőkuszécszekben jut-e hozzá a szieszájához. Csak a sötét erdők elhagyottságában jut eszébe, hogy néha nappal is mozogjon. Ahol nem érzi a teljes és tökéletes magányt, ott mindig megvárja, hogy leszálljon az éj, s hogy üssön a vámpirok órája. Akkor megmozdul s fölemelkedik; sunyi szeme nem bágyadt többé, hanem zöld fényben csillog; orrát beletöröli sárga mellényébe, finom tömött bundáját megnyaldossa, mint a házi macska; karesu, hajlós derekát nyújtogatja, meggömbölyíti; azután visszapatannak a testében rejülő acélrugók, s a nyuszt elindul. Lekuszik a fa tetejéről, ahol pihen; s ugráló, könnyű szökésekkel vág neki a nagy világnak, az erdő titkos hajtatainak, ahol hogy merre veti a sora, a kíváncsiság, a kínálkozó alkalom s a feltámadó reménység: azt még ő maga se sejti előre.

Az a két ember most lassan lépked a nyomán. Vonulásáról a hajnalban esett hó tesz tanúságot; sőt arról is, hogy ezek a nyomok frissek. Eszerint a nyuszt nyugvóhelyéig vezetnek, minthogy a reggeli vadászat nem tarthat tovább, csak pirkadásig. Akkor a nyuszt elfekszik valahol, mert akkorra jóllakott. Éhező nyuszt épp úgy nincs a világon, mint koplaló törpe sólyom sincsen.

A nyom egyenes és az ugrások rövid; ez is bizonyítja, hogy a nyuszt nem sietett, mert már tele a bendője. Az est nyomok nem ilyen nyugodtak s egyenesesek. Aki az esti nyomon indulna el: kilógathatná a nyelvét, mire a reggeli nyomokig eljutna. S a reggeli nyomot a friss hó mutatja meg.

Azért kopogtatott Mátyás az ifjúr ablakán, hogy: "hajnalban hó esett!"

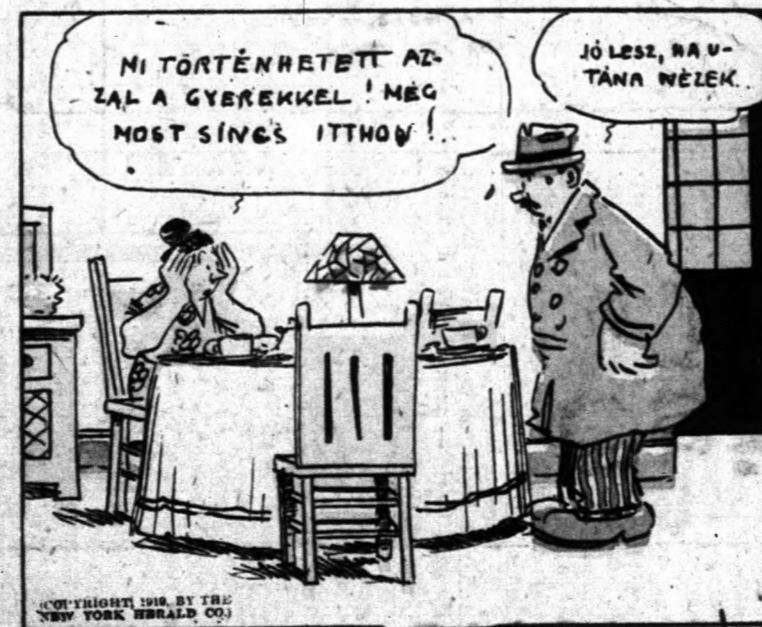
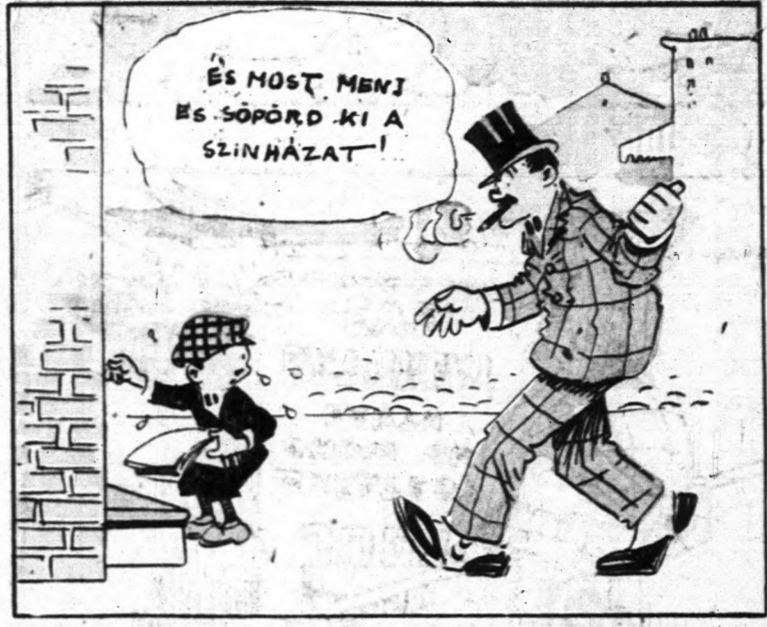
Ez a hajnali hó beszél. Ez megmutatja a legfrissebb nyomot és eltakarja egyszerűsind a régit.

A nyom itt kigyóvonásban húzódott beljebb-beljebb. Egyszer csak megakadt. A fehér szűzhavon nem volt több horpadás. A kicsiny tenyerek mintha szárnynyá változtak volna és elrepiáltak volna.

A két ember összenéz. Két lépésnyire tőlük egy vén fa nyulik az égre reves, görseős derekával. Mind a ketten ugyanabban a pillanatban kezdik vizsgálni a fát. A mohos, sötét kéreg semmi különösét sem árul el; s kutatók tekintete végigropdós rajta a koronájáig: van-e valahol odva, vagy elhagyott márdáfészék a felső galyak között.

Mert holtbizonyosság, hogy a nyuszt ezen a ponton egy acélos szökéssel rángrott a fára s fölszaladt rajta.

Azt lehetne hinni, hogy a nyomozásnak itt a határpontja; a nyuszt valahol a fán, vagy a fában van, csak föl kell fedezni rajta. (Folytatás a 14. oldalon.)

A vége mégis házasság.

IRTA: KRUDY GYULA.

NAGY dolog volt az! A híres Zathureczky megházasodik, vége örökre a legénységnek, pedig husz esztendeig ő volt a legelső gavalier a Nyírségben! Bál, mulatság, lakodalom nem eshetett meg Zathureczky nélkül: az új táncokat, valamint az új nyakkendőket őhözta divatba. Hordott ő karkötőt is a esküdján annak idején, üveget a felszemen, kecsgeorru cipőt mint a velszi hercegé. De még a mellényére, — apró buzavirággal kihányt mellényére is emlékezik a legtöbb öreg asszony. Mintha egy szép legendának volna vége: a Zathureczky örök ifjúságának. Kár, igazán nagy kár érte. Nevelni, más-vidékekről átplántálni kellene az ilyen embert, ha véletlenül nem volna ebből a fajtából. Aki a nagyböggöbe beleugrik, aki ezer nótát tud, aki gavalier, mint egy milliomas és lovag, amilyen lovagok talán csak a középkorban voltak. — Most már neki is befellegzett, vége van, megházasodik. Be kár, hogy a legendáknak olyan szomoru végük van, akár a való életbeli történeteknek. Zathureczkynek úgy kellett volna megmaradni, a milyen mindig volt: sárga felöltőben, könyökig érő kutyabőr-keztüben és süttöt bajuszszal: így kellett volna nyolevanéves korában spirituszba tenni, — mint ahogy ő sokáig tervezte, — és a megyei muzeumban elhelyezni. Itt van az az ember, aki soha sem öregedett meg!

Vajjon kiről fognak ábrándozni most már a fiatal bafisek és az öregebb urak kit fognak példányképpül megjelölni fiaik előtt? Talán még a kotillion is kimegy a divatból, ha nem lesz, aki rendezze a kotilliont?

Voltak, mindig voltak országos események, politikai szenációk, amelyek a vidéki kaszinókban olykor megakasztották az élet nagy kerekét: a kalabriasz vagy tarokkjátszót. De aztán csak tovább forgott azután a kerek és az urak megnyugodva mentek haza vacsorázni. De most sehogy sem tudták megőrizni nyugalmukat a Zathureczky esetével szemben. A megyei kaszinóban le-leterették a kártyákat a zöld asztalra: — valaki új híreket hozott Zathureczky házasságáról. Megbabonázták, hipnotizálták, nem tudta, hogy mit eszelnek, amikor megkérte a Gaál Jolán kezét. Az a vén ördög, az a vén ördög, az a Gaál Napoleon itatott vele valamit, vagy talán éppen Jolán mesterkedte ki a dolgot.... A valóságot senki sem akarta elhinni, hogy Zathureczky csak amugy magától beadta volna a derekát. De még otthon is, a csendes családi körben, az öregasszonyok, vagy menyecskék, akik egytől-egyig ismerték a sárgakabátos lovagot, azzal fogadták férjeiket:

— Mi hír a Zathureczky házasságáról?

Ha egy kisebb fejedelem, földi istenség házasodik, nem törődnek vele annyit, mint a legöregebb nyírségi gavalier házasságával.

A történet ott kezdett érdekes lenni, hogy Szerkovszky György, nyugalmazott kapitányt, a Gaál Jolán volt legényét, munkába vette Mitró őrnagy.

Mitró őrnagynak éppen

olyan napjai voltak, amikor a köszvényét megették a farkasok, a köszvényével rossz kedvét, embergylőletét és gyilkos hangulatát és az őrnagy, miután megborotválkozott, érdeklődve nézett ki falusi házának tornácáról a sáros falusi utra.

— Mi újság hát a nagyvilágban? Quid hovi? — tette hozzá, hogy a latinban is gyakorolja magát.

A nagyvilág alatt természetesen azt a négyzetkilométernyi területet kell gondolni, amely területen a falu feküdt, benne a Gaál-kisasszonyokkal, Szerkovszky kapitánnyal és az utóbbi vadászkeivel. Voltak ugyan még parasztok is ezen a területen, de az őrnagy még legjobb kedvében sem törődött a parasztokkal. Amint köszvényétől megszabadult, rendszeren Szerkovszky Gyurkára gondolt:

— Vajjon mit csinál az a hőbortos fiú? — kérdezte. — Megházasodott-e időközben?

A hírek, amelyek, Gyurkáról hallatszottak, szokatlan mértékben fölizgatták Mitrót. Eljött az a hírneves Zathureczky és az eljegyzés felbomlott Gaál Jolánal. Sőt Zathureczky foglalta el a kapitány helyét.... Az őrnagy nevetett is, bosszankodott is. Akár nevetett, akár bosszankodott, mindig ugyanazt mondta:

— Ördögös dolog!

S ezt aztán tiszter-huszsor ismételte.

Mikor már túl volt az első izgalmon, nyakába kerítette rongyos katonaköpenyét, felkötötte a kardját, amely talán már berozsdásodott azóta, amióta utójára kihúzták, a kardon az öreg, foszlott kardbojt, amilyen kardbojt csupán régen nyugalmazott tiszték derekán látható, aztán megindult a falu vége felé, ahol a kapitány lakott egy olyan házban, amely már kívülről is jelezte zordon, szigorú kedvét lakójának.

Szerkovszky Gyurka szokás szerint az udvaron állott a kutyáját és legényét, akinek a legzsíványabb képe volt három vármegyében, dresszírozta. Az őrnagy lelkében ekkoráig különböző meghatott gondolatok teremték és barátságosan, ellágyulva szorította meg a zordon kapitány kezét.

— Öreg bajtárs, ilyen ördögös dolog történi veled!

Szerkovszky nyugtalanul pislogott a szemével. Kényelmetlenül, de tisztelettel szabadkozott:

— Semmi sem történt. Csak meggondoltam a dolgot. Vajjon miért házasodnék, amikor semmi sem kényszerít rá? Vajjon miért?

Az őrnagy megrázta a kapitány kezét:

— Szeretem, hogy férfiasan viseled a csapat, Gyurka. A férfinak első kötelessége a hidegvér. Régen tönkre ment volna az egész világ, ha nem volnának hidegvérű emberek.

A kapitány kedvetlenül pattintott ostorával. Rázta a fejét:

— Nem... Nem tulságos hidegverre van szükségem ebben a dologban. Köszönettel tartozom Zathureczky barátomnak, hogy megmentett a dologtól. Amint utólag megtudtam, ő nagysága, volt menyasszonyom, elhalt férjétől megtanult tőle káromkodni. Ha mérges, mindig tőle káromkodik.

— Ördögös asszony, — mormogta elmerengve Mitró. — Nos, és nem sajnálod? Éppen ezért nem sajnálod, Szerkovszky?

— Nem, — felelt nyugodtan a kapitány. De amint az őrnagy arcába nézett, meggondolta magát: — Hiába is sajnálnám, már késő....

Az őrnagy felkapta a szót: — Késő! Semmi sem késő. Őld meg Zathureczkyt és tied lehet a menyecske, — mondta szokatlan izgalommal. — Különbösen is kell valami elégtételt venni Zathureczkytól. Kötelességed, Szerkovszky, reméllem, nem térsz ki a kötelesség elől!...

A kapitány hűmmögve nézte a csizmája orrát.

— Őld meg Zathureczkyt, — ismételte az őrnagy. — Ezzel tartozol.... Mert, barátom, nagy dolog egy asszony. Igen nagy, ördögösen nagy dolog. Csak mi tudjuk, akiknek soha sem volt részünk a boldogságban.... A pisztolyaim rendben vannak, szívesen elintézem a dolgot, ha rámbírod, Szerkovszky. Vérrel kell lemosni a gyalázatot. Ezen nem lehet gondolkozni. Barátom, egy asszonyról van szó.... Ha nem csalódom, egy csinos és kedves úri asszonykáról. Éppen a múlt vasárnap láttam templom-

(Folytatás a 14. oldalon)

KENYES portéka, amelyhez, nézetem szerint, keztüis kézzel sem szabad nyúlni. Ósodalom, hogy nem akadt statisztikus, aki kiszámította volna, hogy évenként mennyire rug a letagadott évek száma. Billiókat lehetne összehozni minden évmoly erőltetés nélkül.

Néhány esztendővel én is gyarapítottam a számot. Minthogy köteles lovagiassággal tettem, nincs okom pirorkodni érte.

Igy történt:

Magyar fürdőn töltöttem néhány hetet. Mindjárt első nap kedves ösmerősömmel látkoztam. Tabajnéval (nem igazi neve) gyakkori játszótársammal. Ujra konstataáltam a rám nézve kedves vonatkozást, hogy utcában és egy esztendőben születünk.

Másnap az érdekes külsejű özvegy a szótárs bizalmaságával fordult hozzám:

— Egy szívességgel tartozik nekem.

— Az egyetlen tartozás, — mondotta, — amit készséggel fizetek.

— Ön... folytatta a derék özvegy, amíg a fürdőn tartózkodik, hat évvel fiatalabb lesz.

— Megkísérlem.

— Vagy mondjuk, hét évvel.

— Egy év nem számít....

Aztán hozzátettem:

— A főnixszek évekreket osaltak.... esztendő nekem sem árt.

— Kedves barátom, — mondotta Tabajné, — nem örülök van szó.

— Ah!

— Rólam, — folytatta. — Meggondoltam voltam bevallani, hogy önnel egyidős vagyok.

— Ertem, — mondottam diszkrét főnixszal.

Önagsága kissé zavart árcot mutatott, miután egyideig kereste a megfelelő szavakat, így szólt:

— Tudja, nem tenném, de a konkurrencia kényszerít reá, a legmohóbb, a legádázal konkurrenciára. Ha bevallanám negyvennégy évet, én lennék az egyetlen aggnő, a Magyarországon asszony a fürdőn. Érti?

— Tökéletesen. En ebben a pillanatban hatminchét éves vagyok, egy szemmel se idősebb. S aki ebben kételkedik....

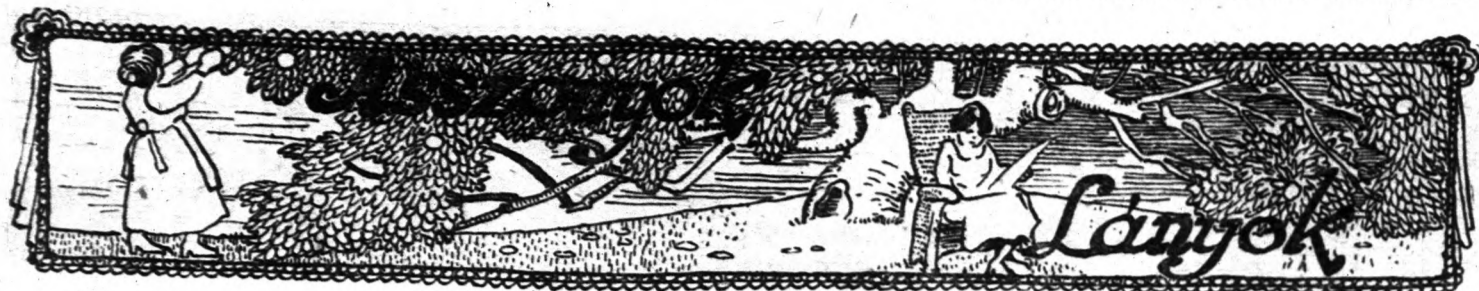
Fenyegető mozdulattal tettem, amelyet nagysága legkedvesebb mosolyával, legbizalmasabb készorításával honorált.

Mit mondjak? Még azanap kettenhízem tudakozódtak éveim száma után. Olyan férfiak és hölgyek, akiknek igazán senki közül sem volt hozzá. Rendületlenül nyugalmal válaszoltam:

— Harminchét!

A dolog nem ment olyan könnyen, de valamit elbeszéltem, mindig hét évvel előre kellett tolnom az idő szekerét. Le kellett adnom legkedvesebb iskolatársaimat, még egy ösöm bátyám lett. De ez semmi. Őg hugom, aki vidéki naiva, s óvatosságból kérek tíz esztendőt szokott pausáléban letagad-

AZ ÉLETKOR.

IRTA: LUCIÁN.

KÉNYES portéka, amelyhez, nézetem szerint, keztücs kézzel sem szabad nyulni. Csodálom, hogy nem akadt statisztikus, aki kiszámította volna, hogy évenként mennyire rug a letagadott évek száma. Billiókat lehetne összehozni minden komoly erőltetés nélkül.

Néhány esztendővel én is gyarapítottam a számot. Minthogy köteles lovagiasságból tettem, nincs okom pironkodni érte.

Igy történt:

Magyar fürdőn töltöttem néhány hetet. Mindjárt első nap kedves ösmerősömmel találkoztam, Tabajnéval (nem igazi neve) gyermekkori játszótársammal. Ujra konstatáltuk a rám nézve kedves vonatkozást, hogy egy utcában és egy esztendőben születünk.

Másnap az érdekes külsejű özvegy a játszótárs bizalmasságával fordult hozzám:

— Egy szívességgel tartozik nekem.
— Az egyetlen tartozás, — mondtam, — amit készséggel fizetek.

— Ön, — folytatta a derék özvegy, — amíg a fürdőn tartózkodik, hat évvel fiatalabb lesz.

— Mégkísérlem.
— Vagy mondjuk, hét évvel.
— Egy év nem számít...

Aztán hozzátettem:

— A főnixszek évekreket esaltak... hét esztendő nekem sem árt.

— Kedves barátom, — mondtotta Tabajné, — nem önről van szó.

— Ah!

— Rólam, — folytatta. — Meggondolatlan voltam bevallani, hogy önnel egyidős vagyok.

— Értem, — mondtam diszkrét főhajrással.

Önagsága kissé zavart arcot mutatott, s mintán egyideig kereste a megfelelő szavakat, így szólott:

— Tudja, nem tenném, de a konkurrencia kényszerít reá, a legmohóbb, a legádázabb konkurrencia. Ha bevallanám negyvennégy évemet, én lennék az egyetlen agnő, a Matuzsálem asszonya a fürdőn. Érti?

— Tökéletesen. Én ebben a pillanatban hatminchét éves vagyok, egy szemmel sem idősebb. S aki ebben kételkedik...

Fenyegető mozdulatot tettem, amelyet ő nagysága legkedvesebb mosolyával, legbizalmasabb készségeivel honorált.

Mit mondjak? Még aznap ketten-hárman tudakozódtak éveim száma után. Olyan férfiak és hölgyek, akiknek igazán semmi közük sem volt hozzá. Rendületlen nyugalommal válaszoltam:

— Harminchét!

A dolog nem ment olyan könnyen. Ha valamit elbeszéltem, mindig hét évvel előre kellett tolnom az idő szekerét. Le kellett tagadnom legkedvesebb iskolatársaimat, minden ösém bátyám lett. De ez semmi. Olga hugom, aki vidéki naíva, s óvatosságból kezek tíz esztendőt szokott pausáléban letagad-

ni, egyszerre tizenkét évvel lett irdősebb. Ellenben bizonyos, hogy átka síromba is követni fog...

Egy alkalommal akut veszedelemben is forogtam.

A leleplezés veszedelmében.

Dejtay járásbíró, akinek felesége ugyne-

Terka néni postája.

SZÁMÚZOTT. — Terka néni nagy figyelemmel olvasta el a levelés, de egy parányi okot sem talált benne, ami elkeseredését igazolná. Az a valószínű tehát, hogy betegségről van szó. Beteg az idegei és ezért nem bír el még kisebb megrázkódásokat sem a lelke. Valószínű továbbá, hogy Ön amugy is nagyon érzékeny szívű ember, aki mindent sokkal mélyebben érez át, mint mások. Amin más, rendes idegzetű emberek egyszerűen átsiklanak, azon Ön elkeseredik.

Idővel aztán bekövetkezik az a helyzet, hogy a környezete, rokonai, barátai és ismerősei kihasználják a gyengeségét. Rosszabb iadulatu emberek ki is nevetik s mindebből Ön azt a következtetést vonja le, hogy terhére van az embereknek.

Pedig Ön nem "számúzott". Ön egyszerűen beteg. És ma még nem is veszedelmesen beteg. Egy kis akarattal nagyon könnyen segíthet a dolgon.

Terka néni, hogy minden rendbe jöjjön, a következőket tanácsolja önnel:

1) Menjen orvoshoz, vizsgáltsa meg magát és teljesítse pontosan az orvos utasításait.

2) Ne törődjék senkinek a véleményével. Viseljen el mindent, minden megbántást szó nélkül legalább két hónapig. Gyógyítsa a lelkét zavartalanul. És be fog következni az idő, amikor Ön lesz a győztes. Sok szerencsét!

TOLEDOI. — Az illető hölgy valószínűleg rendkívül önző és e mellett veszedelmesen eszes természet. Vele harcolni csak úgy lehet, ha bírja a versenyt. Ellenkez esetben bele kell nyugodni a változhatatlanba. És ez nem is lesz önnel nehéz, ha elhiszi, hogy az a nő, aki ilyen dolgokban befolyásolható, nem szeret őszintén. Mondja meg imárottjának, hogy válasszon ön és a barátnője közt. Kettőjük közül valamelyikkel szakítsa meg az összeköttetést. Akárhogy választ, tisztázódik a helyzet. És idővel ön megnyugszik, mert vagy önt választja s ez esetben erősebb volt szívében a szerelem, mint a baráti érzés; vagy a barátnőjét választja s ekkor ön nem vesztett vele semmit. Ez az egyetlen megoldás.

CLÉVELANDI OLVASÓ. — Terka néni köszöni az elismerést. A cím megszerzése miatt levelét átadtam a kiadóhivatálnak. A napilapban fog kapni szerkesztői üzenetet.

NAGYON ELKESERÉDETT FÉRFI. — Ha az mind szóról-szóra igaz, amit levelében ír, nagyon egyszerűen elintézhető a dolog. Pakoljon össze, vegye magához a gyermekeit és azonnal indítsa meg a válópárt. Itt nincs más megoldás. Ilyen nővel élni nem lehet.

ARVALEÁNY. — Ne tulajdonítson az egésznek jelentőséget. Pár dányi kölcsön társasjáték közben, annyira ne komoly dolog, hogy igazán kár valami különös formát keresni a visszafizetésre. A levélbélyegek küldését pedig éppen nem ajánlom. Legokosabb, ha legközelebbi találkozásuknál eszébe jut a dolog és akkor két-három köszönő szóval visszaadja.

vezett divathölgy volt a fürdőn, kemény fagatóra fogott.

— Tegnap azt mondotta valaki, — kezdte, — hogy ön harminchét éves.

— Jól mondotta, — válaszoltam.

— Hm, — ühmögött, — ez ellenkezik bizonyos áktaszertü adatokkal. Igen, igen, ellenmondás látszik főnforogni.

— Ellenmondás?

— Igen, — folytatta a vallató bírák fölötte hangján, — ténybeli ellenmondás. Ön ugyanis ezelőtt három évvel a Szuhár-Marik-féle kártérítési pörben mint tanu szerepelt.

— Emlékezem.

— Ön akkor negyvenévesnek mondotta magát.

— Lehetetlen, — kiáltottam energikusan. — a bíró ur tévedni látszik.

— Tagadóan rázta a fejét.

— Nem hinném. Én tudnillik ugyanannyi idős vagyok, s mindig erősen szemügyre veszem a velem egykorúakat... az összehasonlítás okaért... tetszik tudni...

Merész fordulattal igyekeztem menekülni:

— Akkor kétségtelen, hogy a nyelvem botlott meg.

A járásbíró gyanakodva mért végig.

— Lehet, — mondtotta, — de minden esetre különös, hogy mikor valaki megesküszik vallomására...

Már azt hittem, hogy vége az inkviziciónak, amikor önagsága, a járásbíróné kezdte: — Ugy emlékezem, hogy az ön leánya együtt járt a sógorom leányával a felsőbb leányiskolába.

— Lehetséges.

— Bizonyos. Sokszor emlegette. Az ön leánya akkor tizenéves volt.

— Nem lehetetlen.

— Nos hát, — kiáltotta a járásbíróné diadalmasan, — ha pontos számítást teszünk, akkor ön tizehét éves volt, amikor megnősült, ami, azt hiszem, némileg lehetetlen...

Ebben a pillanatban közel állottam ahhoz, hogy közönséges alávalóságot kövessék el. Meerő lovagiasságból... Igen, azt készítem mondani, hogy a szóban forgó leányom mostoha leányom...

De ettől az alávalóságtól megmentett Tabajné, aki gyanútalanul közeledett felénk.

— Ah, — kiáltottam, — önök kételkednek szavamban, jó, esattanós, azaz klasszikus tanút állítok. Itt van önagsága, aki legjobban tudja...

Hozzáfordultam:

— Igyen kegyes teljes őszinteséggel megmondani, hogy én hány éves vagyok?

— Harminchét... velem egyidős...

— Ugy? Egyidősek? — mondtotta a járásbíró, az egészen más... Ezer boesánatot kérek... Azt hittem, hogy a nagyságos asszony legalább hét évvel fiatalabb.

A malicia úgy kikönyökölt az arcára, mint egy gnom... Még aznap összecsomagoltam podgyászomat s éveimet és elutaztam...

Rejtvények.

1. BETŰREJTVÉNY.

aaa lom

2. SZÁMREJTVÉNY.

124, 67, 13, 28.
33, 4, 40, 98.
62, 25, 40, 9, 57, 70, 6, 15, 85, 66, 1.
33, 2, 94, 26, 69.
92, 100, 17.
37, 45, 75.
10, 65, 91, 44, 29, 12.
88, 40, 54, 42, 89, 8, 41, 81.
95, 16, 90, 18, 35.
73, 56, 22, 21, 61, 18.
84.
34, 32, 60, 39, 20, 51, 105.
100, 49, 66, 102, 40, 8, 38, 80.
3, 48, 24, 53, 82.
63, 52, 87, 100, 32, 23, 43.
15, 101, 50, 31, 3.
47, 42, 70, 11, 96, 97, 72, 23, 8.
86, 64
97, 74, 27, 18, 55, 103, 33, 77, 19.
19, 78.
5, 14, 99, 9, 105.
46, 82, 83.
7, 40, 12, 13, 21, 67, 68
59, 25, 71, 51, 1.
30, 91, 55, 40, 16, 93, 42, 58.
34, 70.
36.
1—105.

Nagy tengeri hajó.
Sajnos, hogy van ilyen néhány, aki ezt nem szereti, pedig igaz szívó kell.

Aradi vértanúk egyike.
Egy ragadozó állat neve.
Felső-Magyarországban laknak.
Sokan "igy hívják ezt", ebbe jutnak.
Nem nagy folyó, mégis sokszor kiönt.
Ez sokakat sirba dönt.
A lud ezt csinálja, ha lárma.
Sokaknak áossz örök nyughelyet és ás.
Betűje az a, b, c-nek.
Úra az, de nem főura minden megyének.

Afrika ragadozója.
Németország egy folyója.
Legdrágább ez a lovaknál.

Legjobb ez a szorgalomnál.

A görögöknek legnagyobb szónoka.

Amerika vérengző állata.
A fájdalomnál ezt szokás mondani.
Ha valaki verset ír, a versnek ezzel kell szímmelni.
Házi állatoknak egyik faja.
Borsod megyének mezővárosa.

Az a, b, c, egy betűje.
Az egész egy ének.

November 2-án megjelent számunkban közölt rejtvényeink megfejtései:
1. Negyedik Béla. 2. Mint zúgó szél a szirtnek homlokán küzd a bátor sorsának ellenében, de lankadozva dől el lábainál a hatalmasabbnak.

Helyesen fejtették meg: Nagy Istváné, New York; Holub Károlyné, Chicago, Ill.; Bordás János, Buffalo, N. Y.; Bakos Istváné, Cleveland, O.; Nemes Viktor, New York; Bakulya András, Akron, O.; Kiss Tamás, Chicago, Ill.; Beszé Ferenc, Lorain, O.; Kenessey András, Bridgeport, Conn.; Koleszár István, Cleveland, O. és Zajda Vendel, Buffalo, N. Y.

A díjakat sorshuzás után a névsorban aláhúzottak nyerték meg.

Kis dolgok.

— Azt hiszem, nincs a világon olyan kicsiny dolog, mint a Kovácsné lába.

— Pedig van még annál kisebb is.

— Mi?

— A Kovácsné cipője.

Drágaság.

— Hallom, maga szívós ember.
— Na, csak Julius előtt voltam most már csak nagyon ritkán.

László, Ladislaus (Ladislaz); hadvezér;
Lázár, Lazarus (Lezerusz); segít az Isten;
Laura, Laura (Laura); babérkoszorús;
Leo, Leo (Lio); oroszlánszívű;
Lipót, Leopold (Liopold); a nép királyfia;
Lőránt, Roland (Róland); az ország hire;
Lőrinc, Lawrence (Larensz); babérkoszorúzott;
Lucia, Lucy (Luszi); Lucia (Lucsia); fényesen világitó;
Lukács, Luke (Lük); fényesen világitó;
Lukrétia, Lucretia (Lukrisia); nyeresemény;
Márton, Martin (Márta); harcias;
Magdolna, Magdalene (Magdalin); bűnbánó;
Margit, Margareth (Márgeret), Margery (Márdzeri), Magda (Medzs), Peggy (Pegi); gyönyörű;
Mária, Mary (Méri), Marie (Méri), Mamie (Mémi); urnó, boldogasszony;
Mátyás, Mathew (Metjú), Matthias (Metász); az igazságos;
Menyhért, Melchior (Melkior); királyom;
Miklós, Nicholas (Nikolas); a nép győzedelme;
Miksa, Maximilian (Mekszimilian); a legnagyobb;
Móric, Morris (Morisz), Maurus (Maurusz), Maurice (Marisz); mór, szerezsen;
Moses, Moses (Mozesz); a megmentett; vízből ment;
Nándor, Ferdinand (Fördinend); életet kockázó;
Náthán, Nathan (Nétn); az aján-dékban vett;
Noah, Noah (Noé); a kipihent;
Orbán, Urban (Jurben); udvarias, polgárius;
Orsolya, Ursula (Jurzula); medve természetű;
Ottó, Otto (Ato); a nyolcadik;
Órzi, — lásd Erzsébet.
Pál, Paul (Pál); kiesiny;
Péter, Peter (Piter); sziklás, szirmai;
Piroska, Priscilla (Priszella); öregies;
Ráchel, Rachel (Réel); bárány szelidségű;
Rebeka, Rebecca (Rebeka); a csábító;
Regina, Regina (Ridzsájne); királynői;
Rezső, Rudolf, Rudolph (Rudalf); erdőbeni vadász;
Rózsa, Róza, Rose (Róz);
Ruth, Ruth (Rút); barátság és szépség;
Salamon, Salomon (Szelomon); békeszerető;
Samu, Samuel (Szemjuel); Isten meghallgatta;
Sándor, Alexander (Elekszender); segíti az embereket;
Sárah, Sarah (Szera); királyleány;

Sarolta, Charlotte (Sárlot); nemeslelkű;
Simon, Simon (Szajmen); hallgat, hall;
Tamás (Tamesz); iker; a két-kedő;
Theresia, Therese (Teréz); népszerű, kedvelt;
Tibolt, Theobald (Tiobáld); királyfi;
Tivadar, Theodore (Tíodor); Isten ajándéka;
Veronika, Veronica (Veronika); hümmása, areképe;
Viktor, Victor (Viktor); győző;
Zoltán, Zoltan (Zoltán); fejedelmi;
Zsófia, Sophia (Szofia); bölcseszű;
Zsuzsanna, Susan (Szuzen), Susie (Szuzi); liliumos.

BESZÉLGETÉSEK.

Házassági engedély kivétele. — Taking out marriage-license. — Téking aut meridsz lájszensz.

Jó napot uram! házassodni akarok, szeretném az engedélyt megkapni. — Good morning, Sir! I am about to marry, I wish to secure the license. — Gud mórning, ször! áj em ebaut tu meri, áj vistu szikjúr di lájszensz.

Mi a neve? — What is your name? — Vat is júr ném?
Hol lakik? — Where do you live? — Ver du jú liv?
Hány éves? — How old are you? — Hau óid ár jú?
Volt már azelőtt házas? — Have you ever been married before? — Hev jú ever bín merid bifor?

Mi az apjának neve? — What is your father's name? — Vat iz júr fádersz ném?

Mi az anyjának neve? — What is the name of your mother? — Vat is di ném af júr mader?

Mi volt az anyjának leányneve? — What was your mother's maiden-name? — Vat vaz júr madersz médném?

Ez a hölgy a menyasszonya? — Is this lady your bride-elect? — Iz disz lédi júr brájd-ilekt?

Kérem, kisasszony, mondja meg a nevét. — Please, Miss, give me your name. — Pliz, misz, gív mí júr ném!

És mit írjak ide, hány éves? — And what shall I put down, how old? — End vat sel áj put daun, hau óid?

Ez az első férjhezmenetele? — Is this your first marriage? — Iz disz júr förszt meridsz?

En már egyszer házas voltam, de elváltam a feleségemtől. — I was married before, but I obtained a divorce from my wife. — Áj vaz merid bifór, bat áj obténd e divórsz fram máj váj.

Hol vannak a törvényszéki okmányok? — Where are the legal documents? — Ver ár di ligi dakjumentsz?

A beteg gyermek

Nagy és nemes, de a lelkiismeret előtt felelősségteljes az a kötelességszerű munka, amely a gyermek gondozását illetően a szülőkre, különösen az anyákra hárul, hogy a betegségekkel emberi lehetőség szerint megóvják gyermeküket s ha valóban megbetegedtek, erejük végső megfeszítése árán is mentésük érdekében mindent elkövessenek. Babonáság, kuruzslás, tudakosság, könnyelmű gondolkodás, a betegről való félelem vagy undor, a beteg gyermek érdekében nyújtott lelkiismeretes szakértői tanácsok semmibevevése végzetes következménnyel járhat. Korunknak félszeg divattjai mind olyan szomorú jelenségek, amelyek a gyermekek nevelésének, gondozásának és egészségének elhanyagolására vezetnek s amelyek a későbbi korban kegyetlenül éretetik vésszes hatásukat. Ha babonások és közömbösség uralják az anyai szívet, ennek káros következményeit közvetlenül a gyermek, közvetve pedig a szülők fogják csaknem minden esetben keservesen megérezni.

A gyermek szervezetét más szemmel kell néznünk, mint a felnőttét. A kis emberrel más viszonyok, a betegség tüneteinek számtalanszor más lefolyása észlelhető, mint a leendő embernél, akinél a fejlődés folyamata még nincs lezárva. A betegséget előidéző inger ugyan azonos s a betegség is azonos, de a jelenségek intenzitása, a szervezet működésének megváltozása más. Ezenkívül vannak oly betegségek is, amelyek ugyszólván gyermekbetegségeknek tekinthetők, aminők az angolkór és hevenyfertőző bántalmak leggyakoribb alakjai: a kanyaró, vörheny, számarhurut, bárányhimlő, stb. Ennek oka abban a sajátságban keresendő, amelyben a gyermek a felnőttől különbözik.

Hogy beteg legyen valaki, ahhoz bizonyos fokú hajlandóságot kell föltételeznünk s ez főként a gyermekkorban tapasztalható; azonban ez is különböző az újszülöttek, a csecsemők és a későbbi gyermekkorban levőkénél, amennyiben a szervek érzékenysége az élet folyamataival kisebbedik, tehát minél fiatalabb, annál könnyebben betegedhetik meg.

Különösen hangoztatnunk kell azokat a káros következményeket, amelyeket az előszeretettel fogadott kuruzsolásszerű tanácsok követése okoz s amelyeket bőséggel, bámulatraméltó szenvedéllyel és boszorkányos ügyességgel adnak be a fiatal mamáknak a különböző rendű és rangu nének, pedig ezek, bár jó szívből jöhetnek, legnagyobb részben tudakoskodások és a gyermekeket viszonyaiban való tájékozatlanság szüleményei.

Ilyen például az ugynevezett "Meghibbanás"-nak nevezett, de az orvosi szótarban ismeretlen körkép, amely azonban szerintünk nem más, mint békőlkés. De a tudós nének ilyenkor azt tanácsolják, hogy az ellenoldali tétet és könyököt egymáshoz útik néhányszor s há nem gyógyult a szegény kis poronty, többször ismétlik. Nem egyszer látható ennek a drasztikus eljárásnak szomorú következménye, amely egész életére nyomorékká teheti a gyermeket. Ezért ne üljenek föl a mamák ezen értelmetlen tanácsoknak, inkább keressék vagy keressék meg a baj forrását, amely legtöbbször a táplálékban, illetve a táplálkozásban található meg, aminő egyszer a túltáplálás, máskor a táplálékhiány, vagy a táplálék nem megfelelő minősége. Máskor a sok értéktelen teával töltik meg a kicsinyke gyomrot, amely nem segít, de a fejlődést is hátráltatja.

Föl kell említenünk továbbá ama régi korból származó szokást, hogy az ugynevezett "ótvart" gyógyítani nem szabad s ehhez csodálatosan szigorú következetességgel ragaszkodnak. Az ótvart nem más, mint kifejezett borbettség, amelyet gyógyítani kell, mert kinozza a gyermeket, hátráltatja fejlődését, táplálkozását s undorító büzt is terjeszthet.

(Folytatás.)

ASSZONYOK, ÜGYNÖKÖK ÉS ÜZLETEMEREK FIGYELMEBE!
NINCS TÖBBÉ NEHÉZ MOSÁS.
MATO
Két óra alatt egy napi mosást elvégez. Nehány hétre való por 30 cent. Több hónapra való egy dollár.
Egyedüli Sales Office
THE MATO MANUFACTURING CO.
401 East 80 St. New York.
Óvakodjanak a hamisítványoktól. — Vizsontelárusítókat keresünk minden plézen.

Bolyongott az-
kül, rágódva ha-
vágyán. Egyszer
megállt. Witheg
Mélyen gondolat
kezdett föl s alá
ta előtt.

Minden elővigyá-
fanga ellenére,
dött annak a nyom-
nek a hibája folyt
a mit álnoksága-
föhalmozott a vesz-
nát nem látja. Oly
örvénynek a fenek
melyből a szabado-
látszott Frenese-
emelkedik a világo-
ság, a boldogság fö-
tétlenül legyen tat-
ilyen változásának
áhtározott alakot
lelkében; még há-
lene pusztulnia bel-
a melybe jutott, v-
semmiről lehetett
igazi játékoshoz ill-
kázatni az életét,
kot elpusztíthassa.

Elhatározta, hogy
nyhez. Attól függő-
pusztulása egyará-
annak állott hatalm-
lem feyverével ell-
akarná, ha még eg-
neki akár rábeszél-
szakkal kényszerít-
dent helyre lehetne
don indult a Tavi-
nyába. Négy óra v-
Charing-Cross előtt.

Menetközben gon-
mielőtt az előadás-
zonyosan, mint rep-
megebedel. Ha ma-
kor ott jártam, net-
haza, most, a mire-
vetlen otthon lesz.
rül is, bármiképpen
bírnom, hogy megh-
csak egykedvetl-
egyszer láthassam,
szemlül-szemben leg-
kényszeríteni fogom
mességre. Az ő akar-
ja ébrenni az enyém.

A ház elé érkezve
elégedetten vette tu-
a rongyokba burkol-
nem tartotta elfog-
söt. Gyorsan fölsie-
tett a lakás ajtaján-
let. Ugyanaz a tel-
ajtó előtt márán-
Semmiféle nesz nem
lakásból. Sorége pe-
dolatra, hogy Jenny
is utazott, nehogy
legyen kénytelen. V-
költözötté innen és
keresse meg ebből-
városban? Az idő p-
veszedelem tornyos-
áron meg kellett
árulás megpecsétel-
beszél is, a földol-
tozni, hogy irhasson
ugy érhetné el. ha
Az ajtó pedig zárva
lakás üresnek tet-
egészen hangosan.

— Ha késő estig
maardnom, látnom
A lépeső legfelső
Egyedül volt a es-
mályban, mint a
dász. Egy pillanat
hangosan mondták
— A bolond fe-
azért jövök, hogy

Az Ötvény fenekén

Regény írta: Ohnet György

Bolyongott az utcákon, cél nélkül, rágódva haragján és bosszúvágyán. Egyszer csak hirtelen megállt. Withehall elé érkezett. Mélyen gondolatokba süllyedve kezdett föl s alá járkálni a palota előtt.

Minden elővigyázata, minden furfangja ellenére, minden dugába dőlt annak a nyomorult Freneuse-nek a hibája folytán. Mindannak, a mit álnoksága hazugságokban fölhalmozott a vesztére, semmi hasznát nem látja. Olyan mesterséges örvénynek a fenekére taszítva, a melyből a szabadulás lehetetlennek látszott Freneuse mégis csak föl-emelkedik a világosság, a szabadság, a boldogság fölé. És ő, Sorége tétlenül legyen tanuja a szerenese ilyen változásának? A boszu vágya ahtározott alakot kezdett ölteni lelkében, még ha magának is kellenie pusztulnia bele. A helyzetben, a melybe jutott, vagy dupla vagy semmiről lehetett csak szó. Mint az igazi játékoshoz illik, kész volt kockáztatni az életét, csak hogy Jack-kot elpusztíthassa valahogy.

Elhatározta, hogy visszatér Jennyhez. Attól függött a diadala vagy pusztulása egyaránt. Csak egyedül annak állott hatalmában őt a védelem fegyverével ellátni. Ha Jenny akarná, ha még egyszer sikerülne neki akár rábeszéléssel, akár erőszakkal kényszeríteni őt, még mindent helyre lehetne hozni. A Strandon indult a Tavistock-utca irányába. Négy óra volt, a mikor a Charing-Cross előtt elhaladt.

Menetközben gondolta: Jenny, mielőtt az előadásra indulna, bizonyosan, mint rendesen, otthon megebédel. Ha ma reggel, a mikor ott jártam, nem is volt odahaza, most, a mire odaérek, okvetlen otthon lesz. Akármibe kerül is, bármiképpen is, rá kell őt bírnom, hogy meghallgasson, ha csak egynegyed óráig is. Csak egyszer láthassam, csak egyszer szemtől-szemben legyek vele, hát kényszeríteni fogom az engedelmességre. Az ő akaratát meg fogja bénítani az enyém.

A ház elé érkezett, belépett és elégedetten vette tudomásul, hogy a rongyokba burkolt öreg ur már nem tartotta elfoglalva a folyosót. Gyorsan fölsietett és esőngedett a lakás ajtaján. Semmi felelet. Ugyanaz a teljes esőnd. Az ajtó előtt maradt várakozva. Semmiféle nesz nem hallatszott a lakásból. Sorége remegett a gondolatra, hogy Jenny talán már el is utazott, nehogy vele találkozni legyen kénytelen. Vagy Jack kiköltöztette innen és akkor hogyan keresse meg ebben az örült nagy városban? Az idő pedig sürgős, a veszedelem tornyosodik, minden áron meg kellett akadályozni az árulás megpecsételését. Ha Jenny beszélt is, a földolog volt meggátolni, hogy irhasson. De ezt csak úgy érhetné el, ha beszélhet vele. Az ajtó pedig zárva maradt és a lakás üresnek tetszett. Sorége egészen hangosan mondta:

— Ha késő estig kellene is itt maardon, látnom kell őt!
A lépcső legfelső fokára ült. Egyedül volt a esőndben és homályban, mint a lesben álló vadász. Egy pillanat múlva ismét hangosan mondotta:
— A bolond fél tőlem, aki azért jövök, hogy megmentsem,

míg a többiek megcsalják és vesztébe kergetik!

— Sem hang, sem a legparányibb nesz, el nem árulta, hogy van-e valaki a lakásban. A harag elfutotta Soréget, fölugrott és a türelmetlenségtől izgatottan közeledett az ajtó felé:

— Ha be kellene is zuznom az ajtót, meg kell tudnom, hogy előlem rejtőzik-e.

Neki lóduva, olyan esapást mért az ajtóra, hogy az aligha bírt volna ki még egy ilyen rohamot. De abban a pillanatban föltárult az ajtó és Jenny sápadtan jelent meg a küszöbön. Kezének egy mozdulatával az üres lakásra mutatott és bágyadt hangon mondta:

— Minthogy úgy sem menekülhetnék üldözése elől, hát lépjen be.

Sorége szó nélkül elhaladt előtte, boldogan, hogy sikerült neki Jenny ellenállása ellenére is behatolni és jó jelnek véve ezt az első sikert. A kis szalonban, nem várva, hogy megkínálják vele, helyet foglalt és Lea-hoz fordult, aki összefont karral, aggodalmasan állva maradt előtte, gúnyosan kérdezte:

— Maga tehát az ellenséghez pártolt? Mit ígérték magának azért, hogy ellenem forduljon?

Lea nem felelt, Sorége folytatta:

— Nyilván büntetlenséget! De hogyan volna az lehetséges? Ha Pérally Lea él, akkor Baud Jannette jutott a föld alá. És ha Lea juttatta oda, akkor persze nem de Freneuse Jack a bűnös. De mi módon, miféle csodával mossák az egyiket tisztára, ha a másikat kimélni kell?

Lea fájdalmas hanglejtéssel felelte:

— Ki engedte meg magának azt hinni, hogy én kiméletet kívánok?

— Ugy! hát maga a tulajdon jószántából siet a bűnhődés elé? Lea fölemelte remek homlokát és hirtelen föllobbanó tekintettel kérdezte:

— És miért ne?

— Hát annyira jutott levertségében, hogy még védeni sem akarja már magát?

— Megelégetem az álnokságot, a esalást, a menekülést, a titkolózást. Akármit inkább, hogysem újra kezdjem az életet, a melyet két év óta folytatok.

— Ugyan! Még panaszkodik! Hisz sohasem volt olyan jó dolga. A hirnév a gazdagsággal együtt hullott az ölébe. Ugy látszik, mintha a szerenese csak vérdíjat

kivánná és maga megvetné minden dus adományát? Nem gondólna meg egy kicsit jobban a dolgot? Higyje el, hogy megéri.

— Meguntam élő hazugságnak lenni!

— Meg-e! Tán szívesebben lenne halott öszinteség? Maga félrebeszél kedvesem. Tudja-e, hogy mi vár magára, ha eljátszsa a Freneuse-klikk által tanácsolt szerepet? Legalább is fegyházbüntetés, ha ugyan nem a vérpad.

— Nem bánom!

— Ugyan Jenny, ne gondolja, hogy most a Zsidónő negyedik felvonását játszszuk. Nem arról van szó, hogy a végső nagy áriát határozottan elénekeli. Itt minden komoly, igaz és bizonyos. Már volt rá eset, hogy megtörtént és a mi fő, ismét megtörténhetik. Az igazságszolgáltatással nem jó tréfálni. Abban nincsen sok jóindulat. Az semmibe sem veszi a művésznek babérjait. A bírák könyörtelenül el fogják ítélni, ha meghagyja magát esipni. Hallgasson meg figyelemmel csak egy negyedóráig, aztán teheti szabadon és függetlenül azt, ami önnek tetszik. Meg-egyeztünk? Jó! Először is lássuk csak, hogy mit mondott magának Jack? Mire kérte magát? Mit ígért neki? Tegnap találkoztak egymással, azután az átkozott Harvey-féle este után? Jó ideje, hogy utoljára látták egymást és nem hinném, hogy a viszonyítás vaalmi kellemes lett volna! Képelem, hogy mennyire baragszik magára! Engem is majd fölfalt! Értse meg jól kedvesem, hogy kétónk sorsa szorosan fűződik egymáshoz és ha ellenfeleink engem sujtanak, hát az magát is éri.

Beszélhetett kénye-kedve szerint. Lea egyszer sem próbálta meg félbe szakítani. A kandallóhoz dőlve, a melynek parkányára támasztotta jobb könyökét, gépiesen játszadozott egy kalapszuró tüvel, a melynek hosszú acéltörét szafírral kirakott arany gomb diszítette. A kandalló plüss takaróját szurkálta folyton a tüvel, a nélkül, hogy csak figyelni is látszott volna arra, a mit Sorége beszélt. Ez nem vesztette türelmét. Tudta, hogy ezzel a heves és indulatos asszonygyal esinján kell bánni. Csüggedés nélkül folytatta érvelését:

— Jack célja bizonyosan az volt, hogy magát vallomásra bírja? Ha sejtette is a dolgot nagyjában, de a részleteket okvetetlen tudni kívánta; mert hisz ezekben rejlik a legnagyobb bizonyító és még az ingadozókat is meggyőző erő. Sikerült magát nyilatkozatra bírni? Mit mondott neki? Mivel győzte meg magát? Miféle komédiát játszott? Bizonyosan elhitette magával, hogy még mindig szereti!

Erre az utolsó vágásra, a melyet édeskes hangon ejtett, Sorége észrevette, hogy Lea megrázkódott. Azt hitte, hogy jól falált és szaporán folytatta:

— Persze, a gyöngéd nyilatkozatok nem sokba kerülnek! Ő ismeri a maga hiszékenységét. Hisz annyira visszaélt vele! Néhány hizelgő szó, a történetek felejtésének ígérete, tán a kibékülés reménye — ki tudja?

(Folytatjuk.)

VIZSGÁN.

(Hír a falunkból.)

Vizsgáztat az esperes keményen....
A hittannál most van elemében.
Szíve, lelke e szent tudományé.
Kis ujjában az egész Kis Káté.

Tudja jól a kérdéseket rendre,
S kihagyni egy betűt sem engedne.
Fújják is a gyermekek ugyancsak....
— Nő a mája tanító uramnak!

Fogy a kérdés, fogy a gyermek egyre,
Mikor a szó megakad egyszerre.
Kis Tóth András — szörnyűség, — nem tudja:
"Milyen élet jön a halálunkra?"

Tanító ur a fejét csóválja.
Kis Tóth Andris sirva fakad rája.
S az a vége, hogy végképp nem tudja,
Milyen élet jön a halálunkra.

— Nagy kinos csend támad a teremben.
És ez a kép úgy mulattat engem....
Esperes ur redős homlokával,
Kis Tóth András szörnyű nagy bujával!

Ne sirj Andris, — gondolom magamba
Nemcsak te vagy itten megakadva.
Én sem tudom, a tanító ur sem,
Sőt tán maga — Uram bocsá! —
Az esperes ur sem!

SZABOLCSKA MIHÁLY.

A VÉGE MÉGIS HÁZASSÁG.

(Folyt. a 6-ik oldalról.)

la menet. Teringettél, öreg legény vagyok, de magam is... No, Szerkovszky, mi a lézeted?

A kapitány a kutyájára bámult, meg az udvar sarkában foglalatoskodó legényre. A tekintete majd ócska zordon házára tévedt, ahol nagy hiányosság volt ablaküvegekben, valamint látta az elhanyagolt háztájt. Sőt még foltos lovaglónadrágját is észrevette. S hirtelen úgy érezte, hogy ennek mind Zathureczky az oka. Egy pillanat alatt észébe jutott az is, hogy nem sokára megfőzheti maga az ebédjét, ha enni akar. S alapjában undorodott a konyhai munkától.

— Provokáld Zathureczkyt! — mondta elkésereve. — Már egyszer meg kell tanítani azt a fickót emberségre!

A kapitány az ágyban feküdt és megbeszélte lábát ápolta. Nem nagy párt tett benne Zathureczky golyója és bár megbeszélte a kapitány, bizonyos tekintetben hősnek érezte magát. Mikor vére a földre omlott, a Mitró vállára támaszkodott:

— Megmondhatod neki, — sziszegte az őrnagy fülébe, — hogy az életemet reszkíroztam érte...

Ennek a mondásnak akkor nem tulajdonított különösebb fontosságot Szerkovszky Gyurka, de igen stilszerűnek találta a helyzetet. Majd rágyújtott a szokásos cigarettére, míg az orvos bekötözte lábát. Az őrnagy pedig, aki köszvényét teljesen elfelejtette, mint egy gyerek ugrándozott.

— Magam is... — mondogatta. — Magam is szeretnék szép asszonyokért szenvedni.

Szinte megfiatalodott az öreg Mitró. Újra járta a falut és még az ismerős parasztokkal is szóba állott.

— Jegyezzétek meg fiaim, hogy az igazi férfi mindig tudja mi a kötelessége. Fején találja a szöveget!

Ez az utóbbi mondás megtetszett neki és yáltig hangoztatta míg a faluban járt-kelt. Már pedig reggeltől estig talpon volt. Széltében-hosszában magasztalta a kapitányt és sajnálta Gaál Jolánt, aki egy igazi férfi szerelmét nem tudja megbecsülni... Valóban nem tudta megbecsülni Gaál Jolán az igazi férfi szerelmét! A szép asszony nem mutatkozott. Még a legkisebb Gaál-kisasszonyok is csak a kerítésen át leselkedtek Mitró őrnagyra, amint a hosszú lábaival a falut rötta.

S egyszer estefelé Gaál Jolán kendőt kötött a fejére és a kertek alatt elszökött hazulról. Ment, ment a kertek alatt, addig, amíg a falu legelhagyatottabb, elvadultabb kertjéhez érkezett, amelynek palánkját tüzelőnek hordták a parasztek, szénaboglyájában pedig a mezők vadjai húzódtak meg. Ezen a kerten végigment és miután sokáig áldogált a ház végében, elhatározta magát és benyitott az első ajtón, amelyen egyetlen üvegtábla sem volt. A belső szobában feküdt a kapitány és a kalendárium névnapjait olvasságta nagy unalmában.

Jolán szorongó szívvel tette a kezét a klínésre, aztán benyitott a szobába. A kapitány csodálkozva nézett rá. Nem haragudott,

nem káromkodott, mint talán ezt várni lehetett volna. Csodálkozott meghatottan és elágyulva.

— Ön itt van, Jolán? — kérdezte, mert más nem jutott eszébe.

Az asszony az ágy mellé suhant. Mint egy nagy lepke telepedett a beteg mellé.

— Haragszik rám, György? — kérdezte azon a lágy, mégis csengő hangon, ahogy az asszonyok beszélnek, ha szívükből beszélnek.

A kapitány meghatottan és nemesen ingatta a fejét.

— Nem, — mormogta akadozva. S hogy összeszedte magát, hozzáfűzte: — Nem vagyok zsvány, hogy önre haragudjam...

Az asszony bugott fölötte:

— De mégis csak miattam történt... Én vagyok szerencsétlen fejemmel okozója mindennek. Tudom, hogy haragszik is reám, csak lovagiasabb, hogy megmondaná!

— Beesülemre, nem haragszom, — jelentette ki a kapitány.

— Nemes ember, a legnemesebb ember, — susogta könnyezve az asszony. — Szenved miattam és nincs mellette senki, aki lázas homlokára tenné hideg kezét, aki ápolná, gyógyítaná... Milyen egyedül van ön, György. Engedje meg, hogy én ápolhassam, hogy néha meglátogassam...

— Asszonyom... felelt rekedt hangon a kapitány.

— Ne tiltsa meg. Esedezem, ne küldjön el. Szeretnék egész életemben szolgálója lenni. De talán még akkor se tudnám helyrehozni, amit vétettem...

A kapitány lehunyta a szemét és hagyta, hogy megigazítsa az asszony feje alatt a párnát. Nem lehetne mondani, hogy rosszul esett neki. Majd rendezgetni kezdett a szobában Jolán és fúrge keze alatt hamarosan nyoma lett a rendnek. A kapitány félszemmel leste és nem mert megszólalni.

Kivülről az őrnagy viharos köhögése hallatszott. Jött a barátja látogatására. Már itt kopogott ezeg botja az ablak alatt. A kapitány ijedten fölemelkedett.

— Meneküljön, Jolán! — riadt fel. — Az őrnagy meglátja...

Az asszony mosolygott és vállat vont:

— Nem bánom, hadd lásson. Én nem hagyom el önt, kapitány, amíg meg nem gyógyul...

Szerkovszky Gyurka, nyugalmazott huszárkapitány gondolkozva nézett az asszonyra:

— És ha egész életemben nem gyógyulok meg!

— Akkor egész életemben nem hagyom el, — felelt az asszony.

Az őrnagy már a házból köhögött. Re-megett belé az ócska, régi ház. De a köhögés a torkán akadt, amint a szobába lépett és Gaál Jolánt megpillantotta.

— Ördögös dolog, — kiáltott fel. — Almodom vagy ébren vagyok!

— Ébren vagy, öreg! — nyugtatta meg a kapitány. — Menyasszonyom meglátogattott betegségemben.

Az őrnagy a tavaszamúlt divány közepére ült és mély hallgatásba merült. Érezte, hogy az ő szereplése itt mindenkorra be van fejezve. Nem volt értelme tehát annak, hogy megszólaljon. Azonkívül alattomos szakgatást kezdett érezni a térdében. Várakozó álláspontra helyezkedett a közelgő betegségével szemben, mint aki előtt lassan új hivatás, új pálya nyílik meg: ismét felültheti rongyos hálóköntösét a kályha mellett és beburkolja lábát a kendőbe... Ismét az öreg, mogorva, beteg Mitró lesz, aki emberevő kedvvel növeszt tüskés szakállt és tudni sem akar a világról, a világban a kapitányról és a Gaál-kisasszonyokról.

A kapitány és Gaál Jolán végül egy pár lett.

S ezzel be is fejeződik ez a történet. Zathureczky, az elmés, kitünő Zathureczky, nem kapott feleséget, amikor pedig már maga is szeretett volna feleséget kapni, elhódította tőle egy megbeszélés lábú öreg katona. — Ezzel helyreállott a nyugalom a világrendben. Zathureczky megmaradt örökifjú agglégénynek, Jolán pedig férjhezment, amint ezt a Gaál-kisasszonyok már emberemlékezet óta cselekedni szokták.

Mese, mese, meskere

(Folyt. a 7-ik oldalról.)

— Pál, — sóhajtott ijedten s nem mert tovább menni, mert Pál még nem haladt el amellett a fa mellett, ahol a két lelőtt veréb feküdt.

Pál herceg hirtelen megállott egy bokor mellett. Azután lehajolt s a következő percben egy kis barna pont vergődött a faszorakcsolt útján. A herceg utánaugrott s a katonasapkáját reabitorította.

Amikor kivette a sapkája alól, látta Helenka, hogy egy csapatodó, vergődő veréb.

A herceg gondosan megvizsgálta a vergődő madarat s óvatosan beletette ismét a sapkájába s az egyik keresztuton kiment a faszorból.

A ballába, olyan furcsán, olyan ijesztően meredt előre.

Azután gondosan kivette a verebet a sapkájából, s a madár egyik lába köré csavarta a hidegvizes ruhát. Az a szegény kis jószág meg sem mozdult. Alázatosan, bizalomteljesen tűrte a nehéz operációt.

Helenka ott állott a pad mögött, de Pál herceg nem vette észre, annyira elfoglalta a beteg madár. Amikor elkészült a kötéssel, megvizsgálta a madár szárnyát s látta, hogy nincs eltörve. Kisimította a tollait, megsimogatta gyöngéden a fejcsékjét s gondosan letette a fűbe.

Akkor vette észre Helenkát s abban a pillanatban ijedten kapta föl a géplábát. Olyan különösen koppant.

Helenka összerázkódott s a következő percben elszirta magát.

— Szegény madár, — zokogta, s odaborult Pál herceg vállára.

Ez egy csöppet sem volt logikus dolog tőle, de Pál herceg ezt igazán nem vette észre. Ne vegyék észre önök sem.

ÁLDOMÁS AZ ERDŐN.

(Folyt. a 10-ik oldalról.)

A kétlábú rókák hamar elkészülnek a vizsgálattal. Most még nincs azt mit nagyon lelkiismeretesen végezniök. Jól tudják, hogy a nyuszt csak a legkritikább esetben, igen kedvező körülmények közt marad meg azon a fán, amelyre először fölugrott. Ha rendes fészkerre igyekszik, akkor soha. Véletlen üldözés, vagy valami különösen kínáló helyzet okozhatja, hogy ahová följut, mindjárt ott is marad. Máskülönbén ez az első emelet csak az utja érdekesebb részének a kezdetét jelenti.

Az ifiur körüljárja a nagy fát s egy ponton lemutat a hóra. A kerülő fölnek. Ó már tudja, hogy mi lehet odalent s arra kíváncsi inkább, ami fönt van.

Az urfi fölött egy karvastagságú ág

nyujtózik majdnem vízszintesen a szomszédos fa felé. A nyuszt azon ment volt végig és aközben lesöpörte róla a friss havat. Lent, a szűztisztaságu, egyenletes hólepelén meglátta a fölülről külön hullott vékonyka réteget, amely közé néha egy-egy kis kéregtörmelék is keveredik. Azt a nyuszt verte le.

Az ág, amelyen haladt, megmutatja, hogy melyik fára ugrott erről az elsőről. Most már fönt folytatta a vándorlását, s lent nincsen más nyoma, mint amit az ágakról levert maroknyi hóhulladékok árulnak el.

Igy vonul egyik ágról a másikra s mindenütt megkockáztat egy szolto-mortalét, amikor átveti magát a következő fára. A két ember most már csak azt lesi:

mérre látszik a havon a hóhintés. Amelyik ág éppen az ilyen hintés fölött van, az megmutatja némán is, hogy melyik fát szemelte ki a nyuszt az ő szaltomortálás vonulása irányál.

Gyerejáték a nyusztnak az ilyesmi. Ugrása biztos, a karma éles, szívós, a teste könnyű, ruganyos. Ugy hálád félig mászva-kuszva, és félig repülve, hogy lefőzi a kigyót s a madarat.

Már a huszadik fánál járnak a nyusztvadások. Egyszer aztán hiába keresik a honyomot a havon. Nincs több, vége. Kódüljárják a fát: sehol semmi sem árulja el, hogy még tovább igyekezett a nyuszt. Most már csakugyan itt kell lennie valahol. De hol?

(Folytatjuk.)

KIS

Az öreg vállára évődve mondta:

— Ne félj, pajtás! Itthon kukulhatsz. Szévertük a hadaim. Most pedig segrádra, mer te hoztam a hadi zászlók között pedig van kán, akinek a nevét Most már tudta...

a furcsa külsejű nem volt az, mint a lyek ispánja, korán zetesebb vitéze.

Az öreg megdörögte:

— Nagy csata vadak már évek óta délyi széleken, egy kellett koppintani. fogságba esett, azt is a mi vitézségünk ta sorát, hanem az megjelen soraink kö László király lőhát kezében. Az a szent a maga idejében ugkat, mint a repátadása szerint, ő tőle a tatárok, hogy eld ket és hanyatt-homl várad papok is, ak holttestét őrzik, azt holttest abban az dély szélén a csata porsójából. Három tán ujra visszafeküdt...

— No, de már elvöl. Szeretnék már téren látni. Hallom, daival nemokára velenések ostromol várost. A polgárok magyar királyt.

László örömeben káját.

— Oda csak elvöl, mondta örömtel Lezki a László va.

— Téged nem félt hallottam vitéz híre tudom, hogy mit csin sok lehető urfivá ban lebzsel. Nem ta bet, min tivornyáru, hog yelkerülőd társ ki is csufolnak érte emberek gunyja és érinti az igaz ember mint a gyenge nyíl, ből való páncélról.

Igy beszélt Laci megörögedett, vitéz szavai örömmel töltellett.

Lementek a vár ud rakott társzekereken teg hadi zsákmány, tatároktól elvett.

Egy szekéredék állott a nevezetes At volt az oldalán és a csekbe verve.

Mikor László ezen székelyek ispánja azt — Derék, bátor va az utolsó perig felcölt. Vitéz ember még sogságában is kedves kardját, — kezére békót ne tegy csak a gyávák, rabt. Különbén embereim, hogy el ne szökjön.

Igy becüsle megeget még az ellense.

IV. FEJE

Lajos király ha

Igazán volt az öreg udvarban nem sokára

KIS LÁNYOKNAK KIS FIUKNAK,

A KIRÁLY PALÁSTJA.

Írta: KRUDY GYULA.

Az öreg vállára tette a kezét és évődve mondta:

— Ne félj, pajtás, nincs már semmi baj. Itthon kuksolhatsz a könyvek között. Szétvertük a tatárokat én és hadaim. Most pedig azért jöttem Visegrádra, mer' ta királynak ajándékot hoztam a hadi zsákmányból. Az ajándék között pedig van egy eleven tatár kán, akinek a neve Atamos.

Most már tudta László, hogy ki az a furcsa külsejű öreg ur. Senki más nem volt az, mint Laczkfi, a széke-lyek ispánja, korának egyik legnevezetesebb vitéze.

Az öreg megdörzsölte az üstökét.

Nagy csata volt az. A tatár-sor-dák már évek óta portyáznak az erdélyi széleken, egyszer a körműkre kellett kóppintani. Egy vén tatár, aki fogságba esett, azt mondja, hogy nem is a mi vitézségünk döntötte el a csata sorát, hanem az, hogy egyszerre megjelent soraink között a halott szent László király lóháton és karddal a kezében. Az a szent László király, aki a maga idejében úgy vágta a tatárokat, mint a répát. A vén tatár előadása szerint, ő tőle ijedtek úgy meg a tatárok, hogy eldobálták fegyvereiket és hanyatt-homlok menekültek. A váradi papok is, akik a szent király holttestét őrzik, azt mondják, hogy a holttest abban az időben, mikor Erdély szélén a csata volt, eltűnt a koporsójából. Három napig oda volt. Aztán újra visszafeküdt koporsójába.

No, de már elég volt a tanulásból. Szeretnélek már egyszer a csataterén látni. Hallom, hogy a király hadaival nem sokára Zárába megy. A velencések ostromolják a tengerparti várost. A polgárok segítségül hívták a magyar királyt.

László örömeben összecsapta a bokáját.

— Oda csak elvisz magával a király, mondta örömteljes hangon.

Laczkfi a László vállára csapott: — Téged nem féltetek öcsém, mert hallottam vitéz híredet. De azt nem tudom, hogy mit csinál a király avval a sok lehtëző urival, amelyik udvarában lebzsel. Nem tudnak ezek egyebet, min' tivornyázní. Jól teszed fiam, hog' yelkerülöd társaságukat, ha még ki is csufolnak érte. A gonosz, léha emberek gunyja és megvetése nem érinti az igaz embert. Lepattan róla, mint a gyenge nyíl, a kovácsolt vasból való páncélról.

Igy beszélt Laczkfi és a hadban megörögedett, vitéz széke-ly ispánnak szavai örömmel töltötték el László lelkét.

Lementek a vár udvarára, ahol meg rakott társzekereken hevert a rengeteg hadi zsákmány, amit Laczkfi a tatároktól elvett.

Egy szekéredérnek támaszkodva állott a nevezetes Atamos kán. Kard volt az oldalán és a keze se volt bilincsekbe verve.

Mikor László ezen csudálkozott, a széke-lyek ispánja azt mondta:

— Derék, bátor vitéz volt a kán és az utolsó percig félelem nélkül harcolt. Vitéz ember megérdemli, hogy még sogságában is derekán viselje kedves kardját, — megérdemli, hogy kezére békót ne tegyünk, mert a yékö csak a gyávák, rablók kezére való. Különbem embereim vigyáznak rá, hogy el ne szökjön.

Igy becsülte meg Laczkfi a vitéz-seget még az ellenségben is.

IV. FEJEZET.

Lajos király hadba megy.

Igaza volt, az öreg Laczkfinak. Az udvarban nem sokára híre terjedt,

hogy Lajos magyar király hadba indul a tengerpartra a velencésektől szorongatott parti városok: Zára, Spalató és a többiek felszabadítására.

A következő hónap első napjára volt kitűzve az indulás napja.

A király nagy sereget toborzott össze. Mes' tmár másodizben ment a tengerpartra, ahová először is parti városok háborúsága és hűtlensége miatt ment. Lm először csak Bihácsig ment, mert a megszeppent horvátok

siettek elibe a meghódolásuk jeléül elvitték városaik kulcsát.

Nagyon haragudott a király és elhatározta, hogy addig nem jön vissza, amíg a tengerpart vidékét meg nem hódítja és végleg Magyarországhoz nem csatolta. De ember tervez, Isten végez.

Elindult a sereg Visegrád alól és Kanizsai László ott lovagolt a király kísérelő csapatában.

Hangyák a csataterén.

H AJNAL óta volt együtt az egész század a sáncokban. A hegyek között bujdosó napsugár néha betevédt a négy láb széles és három láb mély árkba és ilyenkor tükörré változtatta át a puskákra feltűzött szuronyokat. Csak hogy ez a tükör torzképet mutatott. Szklebenik főhadnagy, aki különben is elég hosszú volt, olyan volt abban a tükörben, mint egy telegráf-pózna és Berenczey kapitány, aki gömbölyded termetű apró embernek született, mint egy óriási zérus. De azért olyan derék két tiszt volt ez a kettő, hogy a katonák rajongtak értük és azt mondták maguk közt: Ez a hosszú I (a főhadnagy) és ez a kurta O (a kapitány) főlernek együttvéve 10 más tiszttel.

A század várta az ellenséget. Nincs a világon kellemetlenebb valami, mint hosszú órákon keresztül várni az ellenséget. Még az ujong is, aki a fejét félre kapja, ha csak emlegek előtte a bömbölő ágyut, még ő se banná, ha már megindulna a verekedés. A magyar katoná nem született arra, hogy sáncok mögött guggoljon. Tudta ezt a kapitány sok évi tapasztalásból és mindenféle tréfát gondolt ki, hogy szórakoztassa a legénységet. Most is előszólítja a tiszthelyettes:

— Bécsi tiszthelyettes!
— Parancsára, kapitány ur!
— Még eddig nem parancsoltam semmit! Várja legalább be, mig kibeszéltem magamat.
— Parancsára, kapitány ur!
— Már megint?... Vegyen magához négy embert és menjen az ország-ut kanyarulatáig.
— Parancsára, kapitány ur! — szó-
lott a tiszthelyettes és már indult.

— Megálljon csak! Hisz még nem tudja, hogy mit akarok... Ilyenek ezek a hebeburgya önkéntesek! Nem engedik az embert kibeszélni... Menjen ki az országutra és nézzen körül, nem jön-e még az ellenség?

Bécsi tiszthelyettes, aki szegedi fiu létere nem szerette a hegyeket, kissé savanyu arcot vágott, mert az országut jó magasra kanyarodott fejünk felett. De a parancsnak engedelmeskednie kellett. Óvatosan kimászott a sáncból és négy emberével csakhamar eltűnt a bokrok között. Visszafojtott lélegzettel vártuk visszatérését és nagy volt meglepetésünk, mikor öt

perc múlva megszólalt vagy 50 lépésnyi távolságban egy kintorna, mely egy eismeretes nótát játszott.

— Hisz ez Jakopo! — kiáltott fel Rapcsák János káplár.

— Csakugyan ő! — szólott örvendve a kapitány. — Annál jobb! Táncmulatságot csapunk, fiúk! Hadd lássan az ellenség, hogy nem félünk tőle.

Jakopo régi ismerősünk volt. Valahol Taliánországban született és kintornájával nyakába vette a világot, hogy a merre csak katonaság van, a legujabb nótákat eljátszassa. Hozzánk csatlakozott, mikor még Horvátországban tartózkodott az eszed és elkísért minden marsra, hiába figyelmeztettük, hogy a bosnyákok fülgyűjtők, az ő fülei pedig olyan nagyok, hogy betakarozni is lehet velük. Jakopo od asem hallgatott, hanem a legnagyobb golyózáporban is eljátszotta a talp alá valót. Az éjjel a legnagyobb csendben indultunk el és ott hagytuk a taliánt a határszéli faluban, de ő mégis ránk talált. Képzeltető a viszontlátás nagy öröme!

Porzot ta sánc, a mint katonáink járták a ropogást. Azt hitté volna, aki a magasból nézi, hogy farsang van alant; pedig — ki tudja — nem a halál táncmulatsága-e ez? Egyszerre csa kelkiáltja magát Szklebenik főhadnagy uram:

— Vigyázzatok hát! Nem látjátok, mi van ott?

S rámutatott egy hangyabolyra, melyet a verőfényes napsugár csalt ki föld alatt levő fészkekből. Ott nyüzsgött a sok száz apró, szorgalmas hangya; nit sem törődött a háborúval, hanem csak végezte rendes napi munkáját.

A katonák abbahagyták a táncot, leguggoltak a földre és figyelmesen nézték mint cepeli a kis hangya a nála kétszerre nagyobb terhet. Tán eszükbe jutott az otthoni munka, mikor ők is a nyár nagy hevében keresztelbe rakják a kőveket és készí-
tik a tálire való elemőzsiát. Csak Jakopo nem törődött a hangyákkal, hanem forgatta tovább kintornáját.

Mert ez volt az ő kenyéradója.

... Mint a villám a derült égből, úgy csapott le hirtelen egy tucat golyó kö-zénk. A szegény főhadnagy melléhez kapott és hőrö-
gve terült el a földön. Ő volt az orozva ránk támadó ellenség első áldozata.

Nem mondok többet, de kivertek bennünk a sáncból. A meglepetés oly tökéletes volt, hogy az egész század széjjelfutott és megtarkult a hegy-
oldal a bukácsoló alakoktól. Az első, aki magához tért a meglepetésből, Berenczey kapitány volt. Felállott egy sziklacsucra, nem törődve a körülte süvöltő golyókkal, kikapta a trombitás kezéből a trombi-

Volt ott tán százezer ember is. Zsoldosok és jobbágyak, urak és pórok. Hogy könnyebben lehessen parancsolni a rengeteg embernek, Lajos három részre osztotta seregét. A derék hadnak maga maradt a főparancsnoka, a másik két résznek pedig két főurat, két kedves emberét tett meg vezérül.

Forrá nyári napok jártak.

Talán egy hónapig is vándoroltak, amig Zára falai alá érkeztek.

László kereste mindenfelé az ellenséget, de bizony nem látott abból egy fiát se.

Hiszen, hogy ha a velencések szárazföldi ellenség lett volna, majd elbántak volna vel amugy Isten igazában. De a velencések a vizről harcoltak. Rengeteg hajók és gályáik körülzárták a zárai kikötőt, hogy onnan Zárai hajós ki nem mozdulhatott. Zára pedig olyan város volt (amelyik tengeri kereskedelméből él. Hogy pedig a szárazföld felől is tökéletesen elzárják a várost a külvilágtól, óriási favárakat építettek a város körül. A favárakat megrakták katonákkal, akik onnan nyíllal és kelevézzel védekeztek.

Ez bizony olyan ellenség volt, a melyik ellen nem használt semmit a férfias vitézség. A királynak nem volt hajója, nem mehetett a vizre a velencésekkel harcolni.

Mit volt mit tenni, a sereg bevonult Zárába és várta a jószerenesét. A városon kívül nagy kőhajító gépeket állítottak, ahonnan óriási szikladarabokat hajítottak a engeren horgonyzó gályákra és favárakra.

Háboruban volt hát László, aztán még sem harcolhatott. Egész nap nem tett egyebet, mint járt-kelt a városban és sarkanyuit pengette.

(Folytatjuk)

tát és fujta tele torokkal a riadót. Erre az ismerős hangra a legénység abbahagyta a nemekülést és lehattunk vagy százötvenen, akik összegyűltünk a szikla körül, amelyen a kapitány állott.

Kissé rekedt volt a kapitány hangja, mikor megszólalt. Ezeket mondta:

— Fiúk, helytelenül cselekedtünk. Nem vigyáztunk az ellenségre és meglepett. A baj megesett! De aki szívén hordja a kopitánya becsületét, az velem jön.

Nem nézet thátra, hanem ment előre, folyton fujva a riadót. Nem tudom, hogyan történt, de egyszerre csak azt vettem észre, hogy rendes sorokban követjük őt. Egy párszor pusztított közöttünk az ellenség sortüze, néhányszor megbotlottunk a kiálló nagy kőekben, aztán fölkapaszkodtunk a sáncra, megrögzött az ellenséget, kivertük az elfoglalt sáncból. És földre fektettük derék kapitányunkat, aki tegy török kard olyan súlyosan megsebesített, hogy fejéből patakzott a vér.

Jakopo még mindig forgatta a kintornát, de ezuttal nem táncra, hanem szomorú halotti dalra.

S véletlenül a hangyabolyra esett tekintetem. A szorgalmas hangyák úgy folytatták munkájukat, mintha semmi sem történt volna. Fölöttük el-suhant a halál, fagyos lehelleto megdermesztette néhány vitézben a meleg életet, de ők csak tovább munkálkodtak és a napsugár aranyasindre so-máncozta a finom fehér homokot, melyet föld alatt levő várúkból kihánytak.

**Partos. C. Miklós new york-i gyógyszerész és
vegyész**

FELHIVÁSA

AZ AMERIKAI MAGYARSÁGHOZ, FŐLEG PEDIG A MAGYAR HÁZIASSZONYOKHOZ!

Készen állok a téli időnyre, amikor gyógyszer-különlegességeimet aránytalanul nagyobb mértékben rendelik, mint más időszakban. Minden néven nevezendő intézkedést megtettem arra nézve, hogy a megrendelendő szerek azonnal: a leggyorsabban és legpontosabban eljussanak a rendelőhöz. Álljon készen tehát az amerikai magyarság is. A téli időjárás küszöbén tegye meg mindenki idejekorán önmaga és családja érdekében, hogy házában ott legyenek az én világhírnévnek örvendő gyógyszer-különlegességeim.

Nem sorolom fel azokat most e helyen név szerint, mert hiszen alig akadhat valaki, aki ne ismerné őket külön-külön. Ha azonban mégis akad olyan egyén, aki a szerek nevét és árát nem tudja, az írjon nekem és én nyomban a legnagyobb készséggel fogom vele közölni mindazt, amire csak megkér. Kimerítő felvilágosítást, hasznos utbaigazítást, — szereimet és azok árát magába foglaló rendelési-ívet díjmentesen kaphat tőlem mindenki. Megkaphatja továbbá ugyanésak díjmentesen a szerkesztésemben megjelent ugynevezett "Kineses Könyvecskét" is, mely kineset érő tartalmával ezer és ezer embernek tett már eddig is megbecsülhetetlen szolgálatot.

Felhívom tehát az amerikai magyarság figyelmét a most következő téli időszakra. Felhívom pedig azért, mert ebben az időben van leginkább szüksége mindenkinek arra, hogy kéznél legyenek a Partos Patika kipróbált, valóban felülmúlhatatlan gyógyszer-különlegességei. És felhívom különösen a magyar háziasszonyokat, akikre legelső sorban hármlik a főfeladat, hogy gondoskodjanak a családnak, a környezetnek, az egész háznak az ellátásáról egészségvédő-szerek tekintetében is.

A legnagyobb tisztelettel és szeretettel tettem közzé e felhívásomat, jóllehet a magam érdekében is, — ánde tessék elhinni főként azok érdekében, akik e lap olvasói közül részben már hiveim és üzletfeleim, részben pedig még egyáltalában tanácstalanul állanak, — nem tudva, hogy hogyan — miként találhatják meg a feltétlenül helyes és biztos utat-módot a hideg, zord és zimankós téli időjárással együtt járó különböző betegségek elleni védelemre.

Az amerikai magyarság szíves jóakaratu figyelmébe ajánlva magamat, maradtam
szolgálatukra mindenkor készen:

Disznaptár 1920-ra ingyen

Mindenki, aki legalább egy dollár rendelést küld be és rendeléséhez ezt a szelvényt mellékelte, ingyen kapja meg a Partos Patika 1920. évi remekszép falnaptárát.

PARTOS C. MIKLÓS

GYÓGYSZERESZ ÉS VEGYÉSZ

160 Second Ave.

New York, N. Y.